



ÇİĞDEMİM SESİ

Şubat - 2026 Sayı: 118

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ AYLIK ÜCRETSİZ ÇEVİRİMİÇİ DERGİ

Sahibi : Çiğdemim Derneği Yönetim Kurulu adına Fatih Fethi Aksoy

Yayın Kurulu: Fatih Fethi Aksoy, Fatoş Gür, H. Suat Ilgaz, Sinan Kayalığıl, Vecdi Seviğ

Dergi ve kapak tasarımı : İrem Nur Gözkaya

Tüm yayın hakları saklıdır. Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler kaynak gösterilmeden alıntılanamaz. İmzalı yazılarda görüşler yazarlarına aittir.

“Evrensel insan değerlerine ve barışçılığa aykırı olmamak, hakarete yönelmemek koşuluyla kişisel görüş açıklama özgürlüğünü kullanmaktan yanayız. Bu hususları hukuk uzmanı komşularımıza danışıp onay aldıktan sonra, sorumluluğu yazarına ait olmak üzere yayımlıyoruz”.





ÇİĞDEMİM DERNEĞİ



Çiğdem Mah. 1551.Cadde 14-A
Çankaya/Ankara

+90 312 2852047
+90 530 6609583



dernek@cigdemim.org.tr

www.cigdemim.org.tr



0507 8685770



/cigdemimdernegi

BAŞKANIMIZDAN

30 YILDIR AYNI MAHALLEDE, AYNI DAYANIŞMAYLA

Fatih Fethi AKSOY
Çiğdemim Derneği YK Başkanı

Çiğdem Mahallesi'nde dayanışma, yalnızca zor zamanlarda hatırlanan bir kavram değil; 30 yıldır birlikte üretilen, paylaşılan ve kuşaktan kuşağa aktarılan bir yaşam biçimidir. **Çiğdemim Derneği** olarak, geride bıraktığımız bu uzun yolculukta mahallemizin ortak sesini, ortak vicdanını ve ortak umudunu büyümeye çalıştık. Bugün **30. Yılımızı** kutlamaya başlarken, bu emeğin ne kadar kıymetli ve kalıcı olduğunu bir kez daha görüyoruz.

Geçtiğimiz dönemde derneğimiz; kültür ve sanat etkinliklerinden spora, çocuklara ve gençlere yönelik çalışmalardan yaş almış komşularımızla kurulan gönül bağlarına kadar uzanan yoğun bir faaliyet takvimiyle mahalle yaşamına katkı sundu. Konserler, sergiler, söyleşiler, çocuk etkinlikleri ve sosyal sorumluluk buluşmaları, **Çiğdem Mahallesi'nde komşuluğun** hâlâ canlı ve güçlü olduğunu gösterdi.

Bu üretkenliğin ve hareketliliğin içinde, hafızamızdan asla silinmemesi gereken bir tarih var: **6 Şubat 2023**. On binlerce yurttaşımızı kaybettiğimiz büyük deprem, hepimize dayanışmanın ne kadar hayati olduğunu bir kez daha hatırlattı. Mahallemizde kurduğumuz **Çiğdemim Mahalle Afet Gönüllüleri (MAG-ÇİĞDEM)** ekibini güçlendirmek ve çoğaltmak zorundayız. Hepinizden katkı bekliyoruz. Depremde kaybettiklerimizi saygıyla anarken, geride kalanlara yalnız olmadıklarını hissettirmek; acıyı paylaşarak hafifletmek ve ortak belleğimizi diri tutmak en temel sorumluluğumuzdur. **Çiğdem Mahallesi'**nde düzenlenen sessiz yürüyüşler ve anma buluşmaları, bu sorumluluğun bir ifadesidir.

Çiğdemim Sesi, tam da bu nedenle yalnızca bir dergi değil; **30 yıllık bir sivil toplum hafızasının, mahalle kültürünün ve dayanışma iradesinin** kaydıdır. Bu sayfalarda geçmişin emeği, bugünün çabası ve geleceğin umudu bir araya geliyor. Emeği geçen tüm gönüllülerimize, komşularımıza ve yol arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

30 yılın bize öğrettiği en önemli şey şudur: **Dayanışma sürdükçe mahalle yaşar, mahalle yaşadıkça umut büyür.**

Nice yıllara, aynı mahallede, aynı inançla...

ETKİNLİKLERDEN NASIL HABERDAR OLABİLİRSİNİZ?

Tüm etkinliklerimizi öncelikle **e-posta** grubumuzla sonra **face-instagram** ve **X(twitter)** hesaplarımızdan paylaşıyoruz. Ayrıca **WhatsApp** listemizle de duyuruyoruz. Tüm sosyal medya hesaplarımızdan **/cigdemimdernegi** olarak bizi takip edebilirsiniz. WhatsApp şu anda en çok kullanılan ve anında ileti alabileceğiniz bir ortam. **WhatsApp** listemize dahil olmak için **05078685770** numaralı telefona bir mesaj göndermeniz ve bu numarayı kaydetmeniz yeterli.



/cigdemimdernegi



ÇİĞDEMİM DERNEĞİ OĞUZ TANSEL SEMT KÜTÜPHANESİ



Kütüphanemize ücretsiz üye olarak
30 gün süreyle ödünç kitap
alabilirsiniz



web sayfamızdan aradığınız kitabın
sorgulamasını yapabilirsiniz



Her türden, 30 binin üzerindeki kitabıyla
sizlere ücretsiz hizmet vermektedir.



MAG ANKARA-ÇİĞDEM
UNUTMAK YENİ
ACILAR DOĞURUR!



UNUTMADIK!

6 Şubat depreminde yaşamlarını yitiren canları anmak ve deprem konusunda farkındalık yaratmak amacıyla düzenleyeceğimiz

SESSİZ YÜRÜYÜŞ

VE

ŞAMPİYON MELEKLER PARKINDA ANMA
etkinliğine tüm komşularımızı bekliyoruz.



6 ŞUBAT 2026
CUMA SAAT
20.30

Mum ve meşalelerimizle dernek önünde
buluşup Şampiyon Melekler Parkına
sessiz yürüyüş yapıyor ve parkta anma
toplantısı gerçekleştiriyoruz.

Kimi kişilerin garip alışkanlıkları vardır, rastlamışsınızdır. Bazı hayvanların uğursuzluk getirdiğine inanırlar, önlereinden geöen araçların plakalarını okurlar, otobüste yanlarına oturan kişileri merak eder soru yağmuruna tutarlar. Benim garip alışkanlığım güne **Resmi Gazete** okumakla başlamaktır. 10 Kasım 1971 sabahı saat 9.30'da **Maliye Bakanlığı**'nın Ulus'taki binasında göreve başladığım gün edindiğim bu alışkanlığı aksatmamaya özen gösteririm. Dijital yayın dönemine geöilmeden tatil sırasında bu gazeteden uzak olmak yaşamımda daima boşluk oluşturmuştu.

Kamu görevinde bulunduğum dönemde başlayan alışkanlığımı gazetecilikte görev gereği daha titizlikle sürdürdüm. Hatta bir dönem, tüm gün çalıştığım haftalık yayın yapan işyerime giderken bir basın kuruluşuna sabah 08.00 dolayında uğrar, **Resmi Gazete**'den haberler hazırlar, sonra günümün kalan bölümü çalışacağım kuruluşa giderdim. Halen, sabah uyandığımda **dijital ortamda devletin duyurma ihtiyacı** gördüğü bilgilere erişmek için <https://www.resmigazete.gov.tr> adresine bakarım. Çoğu zaman teknolojinin nasıl ilerlediğini düşünürüm, geömiş günler belleğimde canlanır.

Geöen yüzyılda, kimi günler matbaa arızası nedeniyle **Resmi Gazete**'nin çıkışı gecikince **“acaba neden?”** kuşkusuna kapılır, ciddi bir ekonomik karar alınması ya da hükümette değişiklik olasılıklarını akla getirirdik.

Bu satırları yazmamın nedeni Sayın **Suat Ilgaz** tarafından özenle hazırlanan **“Önemli Günler, Haftalar ve Olaylar”** sayfasında yer alan, **“7 Şubat 1921: Resmi Gazete'nin ilk sayısı yayımlandı”** anımsatması oldu. Tam **105 yıl** olmuş. Bu tarih Ankara hükümetinin ilk **Resmi Gazetesi**'nin yayınlandığı günü göstermekte. Osmanlı İmparatorluğu'nda devlet kararlarının duyurulduğu gazete **Takvim-i Vekai**'nin ilk basıldığı gün ise 1 Kasım 1831'dir.



Takvim-i Vekai, devlet işlerine ilişkin bilgi ve haberleri okurlarına iletiyordu. Fransızca kopyası da basılıyor, bazı dönemlerde Ermenice, Rumca ve Arapça nüshaları da çıkarılıyordu. Türkçe kopyası 4 – 5 bin arasında basılıyor, kamu görevlileriyle, abonelere ulaştırılıyordu.

Ankara'da **Büyük Millet Meclisi**'nin açılmasından sonra benzeri bir gazete yayımlanmasının gereği de ortaya ıktı. 7 Ekim 1920'de **Ceride-i Resmîye** adıyla bir yayına başlanması için karar alındı, ancak yayına 7 Şubat 1921'de başlandı. Savaş ortamında uygun matbaa imkanları ve kağıt sorununun çözümü zaman aldı.

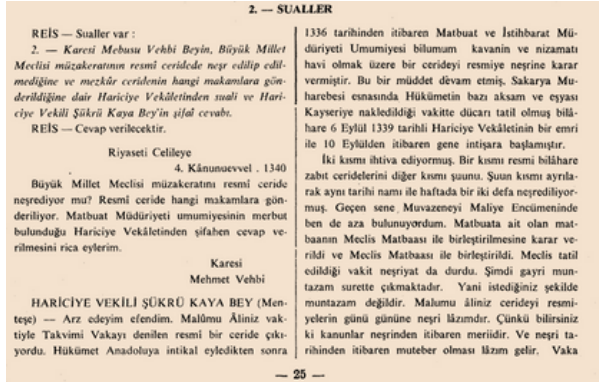


İlk Resmi Gazete, “Heyet-i Murahhassanın” yani yetkili kurulun Londra Konferansı’na katılmak üzere Ankara’dan hareket ettiği bilgisini veriyordu. 1921 yılı Şubat ayında Londra’da toplanan konferansa Ankara hükümeti değil İstanbul yönetimi çağırılmıştı. Mustafa Kemal’in kararlı tutumu ve İtalya’nın araya girmesiyle bir formül üretildi. İstanbul hükümetini temsilen Londra’ya gelen **Sadrazam Tevfik Paşa**, Konferans’ın başlangıcındaki konuşmasında Türkiye’nin tek ve gerçek temsilcisinin Ankara delegeleri olduğunu söyledi ve **“rahatsızlığı”** nedeniyle toplantıya katılmadı. Konferansta Ankara resmi olarak **Sevr Antlaşmasını** tanımadığını taraflara bildirdi. İşte ilk **Resmi Gazete**’nin başında yer alan **“tezkere”** bu tarihi olayın başlangıcını anımsatıyordu.



Heyetin gidiş bilgisini izleyen **“Tevcihat-ı Mülkiye”** ya da bugünkü anlamıyla kamu görevlendirmeleri, vali, mutasarrıf ve kaymakamlıklara yapılan atamaların listesini içeriyordu. İl merkezi ile ilçe merkezi arasında örgütlenmiş o dönemin kamu yönetim birimi olarak mutasarrıflıklara atamalar önemli yer tutuyordu. Bu da Hakkari’den Kırklareli’ne kadar birçok yerleşim yerinin Ankara hükümetinin egemenlik alanında olduğunun kanıtıydı.

Daha da önemlisi **Teşkilatı Esasiye Kanunu**, yani Meclis hükümetinin kabul ettiği **Anayasa** ile vergi kanunları, bakanlar kurulu listesi diğer sayfalarda yer alıyordu. Böylece Ankara, tüm Dünyaya egemenliğini yazılı olarak da duyurmuş oldu.



İlk yayımda başlığın altında **“Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin Resmi Gazetesi olup şimdilik haftada bir defa neşrolunur”** ifadesi yer alsada her hafta yayın imkanı bulunamadı. 18 Temmuz’a kadar 21 sayı çıkarıldı, 18 Temmuz 1921 – 10 Eylül 1923 tarihleri arasında hiç basılmadı. Cumhuriyetin ilanına kadar toplam 40 sayı yayımlandı, 7 Kasım 1923 tarihli gazetede **“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin Resmi Gazetesidir”** ibaresi yer aldı ve **haftada üç defa yayımlanacağı**

bilgisine yer verildi. Yine de birçok sayının baskısı yapılamadı, kanunlar yayımlanamadı. **Cumhuriyetin ilanından sonra**, 8 Aralık 1923’te, Balıkesir Milletvekili **Mehmet Vehbi** (Bolak) Bey, hükümetten **Resmi Gazete**’nin yayımı hakkında bazı soruların cevaplandırılması talebinde bulundu. Bu istemi **Resmi Gazete**’nin yayımından sorumlu olan **“Matbuat Müdüriyeti”**nin bağlı olduğu **Hariciye Vekili Şükrü Kaya Bey**, cevaplandırdı. Bakan, gazetenin meclis matbaasında yayımlandığını hatırlattı ve **“Matbaa bugün Meclisin işini göreceк derecede bile değildir. Çünkü Meclisi âlinizin zabıtlarını medenî memleketler gibi günü gününe yetiştirmektedirler. Bizimkine vakit kalmıyor”** diye yakındı, bütçe imkanları ölçüsünde iyileştirme yapılacağını bildirdi.

Günümüzde **Resmi Gazete** bayram tatilleri hariç haftanın her günü yayımlanıyor. Çoğunlukla günün ilk saatlerinde internetten yayım gerçekleştirilmiş oluyor. Dijital yayının çoğumuzun uyuduğu saatte yapılması nedeniyle beklenmedik olayların yayımı da medya tarafından **“Gece yarısı kararı”** diye duyuruluyor. Çoğumuz bunu, **“Gün çuvala girdi de devlet gece mi çalışıyor, aceleleri ne diye?”** yorumluyoruz.

Resmi Gazetenin bazı sayılarının yanında **“mükerrer”** sözcüğü de yer alıyor. Bir günde ikinci yayın gerekirse günlük gazetelerin **“yıldırım baskı”** ya da **“son baskı”** ifadeleri devlet gazetesine yakışmayacağı için **“tekrar baskı”** karşılığı **“mükerrer”** ifadesi kullanılıyor. Aynı günde ikinci, üçüncü baskı yapıldığı zaman da **“Birinci Mükerrer”, “İkinci Mükerrer”** gibi adlar veriliyor. Geçmişte mükerrer baskılı gazeteler çoğunlukla beklenmedik olaylarda olurdu. Şimdi ise yasal zorunluluklarla yayımlanan bazı hacimli duyurular için mükerrer gazete hazırlanıyor. İthalat, ihracat işleri için yıllık mevzuat, yıllık ekonomik program her zaman mükerrer gazetelerde yer alıyor.

Osmanlı sonrası resmi gazete yayımcılığının 105., Takvim-i Vekai'nin 195. kuruluş yılı kutlu olsun.



ÇİĞDEMİM DERNEĞİ 30. YILINA YÜRÜRKEN: BİRLİKTE DURDUK, BAKTIK VE YENİDEN YOL ALDIK

Meliha BİLGE
Ortadoğu Çamlık Sitesi

Çığdemim Derneği Genişletilmiş Yönetim Kurulu olarak, 6–7 Ocak 2026 tarihlerinde **Meyra Palas Otel**'de düzenlediğimiz çalıştay ile 2026 yılına dair yol haritasını birlikte çizerken, 30 yıllık bir birikimi de gözden geçirdik. İki gün süren çalıştay, derneğin üç on yıla yayılan yolculuğunu değerlendirdiği, deneyimini geleceğe taşıyacak adımları birlikte tartıştığı önemli bir eşik oldu.

Kendimize Aynadan Bakmak: Öz Değerlendirme Oturumları

Çalıştayın ilk günü, **STGM Öz Değerlendirme Aracı** üzerinden yürütülen kapsamlı değerlendirme oturumlarıyla başladı. Derneğin mevcut işleyişini, güçlü ve gelişime açık yönlerini birlikte tartıştık. Gün boyunca süren bu oturumlar, yalnızca kurumsal bir değerlendirme değil; aynı zamanda öğrenmeye ve dönüşüme açık bir yüzleşme alanı sundu. **30 yılın birikimini** yalnızca başarılar üzerinden değil; öğrenilen dersler, zorlanılan alanlar ve gelişim ihtiyaçları üzerinden de ele aldık.

2026 Hedefleri Masada

Öz değerlendirme çalışmalarının ardından gözler geleceğe çevrildi. **2026 yılı hedeflerini**, hazırlanan hedef çizelgeleri üzerinden ayrıntılı biçimde ele aldık. **“Neredeyiz, nereye gitmek istiyoruz ve bunu nasıl yapacağız?”** soruları etrafında yürütülen tartışmalar, derneğin önümüzdeki yıla dair ortak aklını güçlendirdi.

Günün sonunda yer alan **“Söylesem çatlarım, bunları da konuşalım”** oturumu ise çalıştayın en samimi anlarından birine sahne oldu. Katılımcılar, içlerinde kalanları, zorlandıkları noktaları ve önerilerini açık yüreklilikle paylaştı. Bu bölüm, **Çığdemim Derneği**'nin güvene dayalı iç iletişim kültürünün en canlı örneklerinden biri olarak öne çıktı.

Yazılı Olanla Yaşanan Arasında: Yönergeler ve Uygulamalar

Çalıştayın ikinci günü, derneğin kurumsal işleyişini düzenleyen yönergelerin gözden geçirilmesi ile devam etti. **“Yazılı olanla uygulamada olan ne kadar örtüşüyor?”** sorusu, özellikle 30 yıllık bir dernek için kritik bir başlık olarak ele alındı. Bu oturumlar, **Çığdemim Derneği**'nin kurumsallaşma sürecini güncelleme ve sadeleştirme fırsatı sundu.

30. Yıla Doğru: Hayal Kurma Zamanı

Günün en heyecanlı başlıklarından biri ise **Çığdemim Derneği'nin 30. yıl etkinliklerinin planlanması** oldu. Beyin fırtınası yöntemiyle yürütülen bu oturumda, kutlama fikirleri, görünürlük çalışmaları ve katılımcı etkinlik önerileri paylaşıldı. **30. yıl**, yalnızca bir kutlama yılı değil; **Çığdemim Derneği'nin değerlerini, mücadelesini ve toplumsal etkisini** yeniden anlatma fırsatı olarak ele alındı.

Birlikte Düşündük, Birlikte Değerlendirdik

Çalıştay, yapılan tüm tartışmaların ve planlamaların ortak bir değerlendirme ile ele alındığı kapanış oturumu ile sona erdi. **Genişletilmiş Yönetim Kurulu üyelerimiz**, iki gün boyunca ortaya çıkan fikirlerin dernek için nasıl bir etki yaratacağı üzerine düşüncelerini paylaştı. Çalıştay, yalnızca bir planlama toplantısı değil; birlikte düşünmenin, konuşmanın ve güçlenmenin alanı oldu.

Birlikte düşünerek, birlikte karar alarak ve birlikte güçlenerek ilerleyeceğimiz nice yıllara....

FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ

H.Suat ILGAZ
Hanedan Apt.

Çiğdemim Derneği olarak, Çiğdem Mahallesi'nin görsel arşivini oluşturmak amacıyla bir yıl önce Facebook'ta kurduğumuz "FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ" grubuna gönderilen fotoğraflardan bazılarını bu köşede paylaşmaya devam ediyoruz.

Halen üye sayısı 914'e ulaşmış olan söz konusu Facebook grubuna tüm komşularımızın katılımını ve kendilerinde bulunan ya da yeni çektikleri arşivlik mahalle fotoğraflarını (mümkünse yer ve tarih bilgisi ile birlikte) burada paylaşmalarını bekliyoruz.

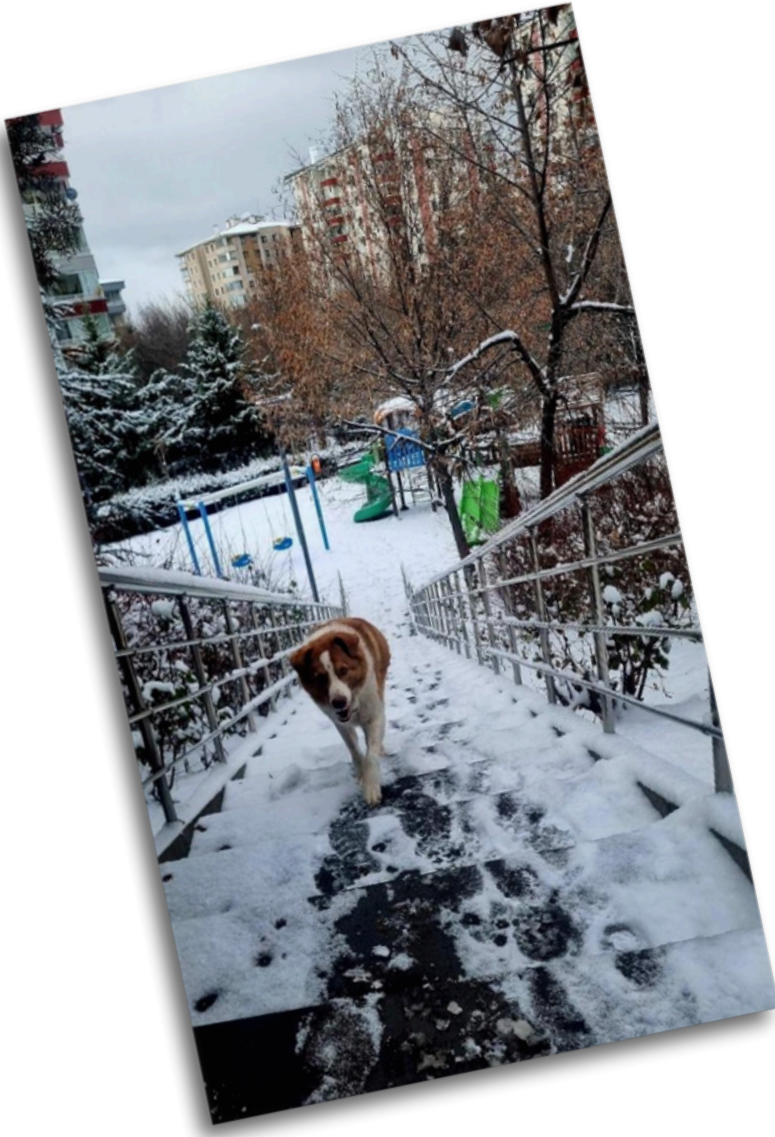
2026 bir sürpriz yaptı, yıllardan sonra yeni yıl karla birlikte geldi. Güzel mahallemize kar çok da yakışıyor. Öyle olunca bu sayıda mahallemizden kar manzaralarını paylaşmak istedik.



Çiğdemim Derneği'nin
"01.01.2026 yılın ilk günü
dernek bahçemizden"
notuyla yaptığı paylaşım.

Sayın Turgut Çimen'in
"Çiğdem'de 1 Ocak sabahı"
notuyla yaptığı paylaşım.





Sayın **Müjdem Eryakutlar**'ın, derneğimizin maskotu **Köpük**'ün de yer aldığı, 02.01.2026 tarihli paylaşımı.

Tarafımdan "Yeni yıl bereketiyle geldi. 01.01.2026, Hanedan Apartmanından Şirindere manzarası" notuyla yapılan paylaşım.





Sayın **Fulya Yılmaz**'ın 01.01.2026 tarihli paylaşımı.



Sayın **Fügen Atılgan Kocakuşak**'ın "01.01.2026 *Başkent Sitesi*" notuyla yaptığı video paylaşımından.

KARAKUSUNLAR... ÇİĞDEM....

Yanlış aklımda kalmadı ise üniversite yıllarında (1963 veya 1964) bir hafta sonu arkadaşlarla dere kenarında ve piknik yapmaya elverişli olduğunu öğrendiğimiz **Karakusunlar Köyü**'ne gitmeye karar verdik. Piknik nevalesini hazırlayarak hafta sonu bu köye geldik. Öğlene doğru yemek soframızı hazırladık, ancak piknik ortamının kaçınılmazı olan hava bize küstü ve karardı. Biraz sonra da şiddetli bir yağmur başladı. Hepimiz orada yakında bulunan kapalı alanlara sığınmak zorunda kaldık. Tabii yaygıların üzerindeki yemeklerin hepsi yağmur nedeniyle yenemeyecek hale geldi. Yağmurun dinmesini bekledik ve evlerimize geri dönmek zorunda kaldık.

Seneler seneler sonra emekliliğime az bir zaman kaldığı ve birikimimiz olduğu için ev aramaya başladık. Genellikle Çankaya, Gaziosmanpaşa, Küçükesat, Ayrancı semtlerinde ev arıyorduk. Eşimle birlikte Çankaya'da bir emlakçıya girdik ve nasıl bir ev istediğimizi anlattık. Orada çalışan bir bayan bizim tarifimize uygun bir ev olduğunu ancak bu evin **Çiğdem Mahallesi**'nde bulunduğunu, eğer görmek istersek göstereceğini söylemesi üzerine yaklaşık 25 yıldır oturmakta olduğum **Çiğdem**'e geldik. Evi beğenip almaya karar verdik, aldık ve de **Çiğdemli** olduk. Meğerse emlakçı da evi aldığımız sitede oturuyormuş.

Nereden nereye... Bir zamanlar piknik yapmak için geldiğim **Karakusunlar Köyü**, ki ben hala yazışmalarda bu ismi de kullanırım, artık emeklilikten sonra oturmakta olduğum **Çiğdem Mahallesi** oldu.

Çiğdem güzel ve sakin bir semt. Alışveriş ihtiyaçlarımızı karşılayacak nitelikte donanımlı olan mekanları var. İnsanları, davranışları ve yaklaşımları, olması veya olmasını beklediğimiz gibi ve tanısın tanımasın karşılaştıklarında birbirlerine "Günaydın" diyorlar. Burada huzurlu bir yaşama başladık, tanıdıkça ilişkilerin olumlu olduğunu da gördük.

Sağlık sorununu giderecek nitelikte donanımlı bir **sağlık ocağı** olması en önemli imkanlardan biri idi. Haftada dört gün taze sebze ve meyve getiren **Çağdaş Büfe** sahipleri üç kardeşle tanıştık. Onlar sadece birbirinin kardeşi değil zamanla bizim de kardeşimiz oldular. Sebze ve meyve beklerken orada kendiliğinden gelişen sohbetle edinilen arkadaşlıklar, **Çiğdem**'in bir başka güzel yüzünü size yansıtmaktadır.

Ülkemizin kaçınılmaz ve belirli aralıklarla yapılan seçim dönemi geldi. Benim için özellikle **muhtar seçimi** unutamayacağım bir şekilde gerçekleşti. Ben eski muhtarımıza oy verdim. Ama çarşımızın karşısına konteyneri kendine ofis yapıp propaganda yapan bir hanım da muhtar adayı idi ve gördüğüm kadarıyla da çevresinde bayağı taraftar topluyordu. Seçimler yapıldı ve eski muhtar adayımız seçimi kaybetti. Seçilen ve adını "**güleryüzlü muhtar**" olarak tanımlayan kadın bir muhtarımız oldu. **Çiğdemim Derneği** mensuplarından bazılarının da yeni muhtar adayını desteklediklerini öğrendim. Yeni muhtarımız seçim sonrası lokma döktürdü. Torunum çok sevdiği için biraz da sıkılarak ben de lokma almaya gittim. Daha sonra kendisini makamında ziyaret edip kutladım ama kendisine oy vermediğimi ve lokmadan da aldığımı, helal etmesini istedim. Büyük bir sevgi ve saygıya karşılıklı beni. O günden sonra hem **Çiğdem** hem de insan ilişkileri benim için farklılaşmaya başladı. Gün geçtikçe hem derneğin hem de muhtarın çalışmalarını izlemeye başladım.

Bugün **muhtarımız** ve **dernek başkanımız** olan iki güzel insanla, dernek ve muhtarlık mensuplarıyla birlikte oluşan ve onların yaptıkları ve yapacakları faaliyetlerde yer almamın hem mutluluğunu hem de sevincini yaşıyorum. Bana yeniden yaşama sevincini hatırlattınız. Sağolun.

BU AY ÇİĞDEMİM DERNEĞİ İLE NE YAPTIM?

Önce iki tiyatro oyununa gittik. Akün ve Şinasi sahnelerinde oyunları izledik. Oyunları çok beğenmedim ama oyuncular iyi oynamak için ellerinden geleni yaptılar. Bu oyunları kimler seçtiğini merak ediyorum. Ankara halkının ilgisini azaltmak için yapıyorlar herhalde. İnadına oyunlar kalabalık, sabırla izliyoruz.

11 Ocak'ta Penguen Kitapevi'inde Özge Öner'in kitap tanıtım gününe mahalleden kalabalık bir grupla katıldık.

Sonraki günler Ankara Büyükşehir Belediyesinin Kocatepe Kültür Merkezindeki iki etkinliğe gittik. Çiğdem Mahallesi Muhtarlığı ve Çiğdemim Derneği'nin organize ettikleri etkinliğe Belediyenin gönderdiği araçlarla gidildi. 15 Ocak Nazım Hikmet'in doğum günü nedeniyle şiir ve müzik dinletisini izledik.

Çarşamba günü ise "Kocatepe Sohbetleri" adıyla Cahit Berkay'ın konuk olduğu programa katıldık. Büyük ilgi karşısında Cahit Berkay "İyi ki gelmişim" diye bahsetti ve çok beğenildi.

17 Ocak Cumartesi günü yazarlarla sohbet toplantısında yazar Murat Özsan konuk oldu. Üç kitabını tanıttı. Ankara konulu bu romanlarını ben de okudum ve beğendim. 26 Ocak Akşamı İbrahim Boz hocamız tarafından Haldun Taner'in "Yalıda Sabah" öykü kitabı incelendi ve tartışıldı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin pano ilanlarında rastladığımız; "Ankara'nın iki aylık suyu kaldı". Beni rahatsız etti. Biraz araştırmak istedim. DSİ ve ABB internet sitelerine girdim. Önceki yıllarda Dernekte ve ODTÜ Emekliler Derneğinde izlediğim söyleşilerde, Gerede suyunun tünellerle Ankara barajlarına bağlanacağını öğrenmiştim. Acaba durum neydi?

Ankara'ya Gerede suyu geldi mi? (8 Oca 2026)

7 Temmuz 2021 / Tayyip Erdoğan: Gerede projesiyle Ankaralıların 2050 yılına kadar olan içme suyu ihtiyacını gideriyoruz. 7 Ocak 2026 / Ankara Büyükşehir Belediyesi: 2025 yılı 21 Mayıs-11 Ekim arasında tam 4 ay Gerede'den Ankara'ya sıfır metreküp su alınabildi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi/ASKİ'nin talebi ile imzalanan protokol sonrasında DSİ tarafından gecikmeye mahal verilmeden Çamlıdere Barajından gelen ana iletim hattında yenileme çalışmalarına 28.05.2025'de başlanılmış ve %80 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır. Sözleşmeye göre iş bitim tarihi 28.05.2027 olmasına rağmen, bu iş süresinden önce, 2026 yılında tamamlanacaktı. Mevcut durumda Ankara'nın içme suyu ihtiyacı; Çamlıdere Barajı'ndan, Kurtboğazi sistemindeki barajlardan, Çubuk II Barajı'ndan ve Kesikköprü Barajı'ndan karşılanmaktadır.

Ankara ilinin 07.01.2026 tarihi itibarıyla içmesuyu barajlarındaki aktif doluluk oranı % 4,7'dir. Geçen yıl aynı tarihte ise doluluk oranı % 22,7 olarak tespit edilmiştir. Barajların mevcut durumda bugün itibari ile toplam aktif hacmi 69 milyon m³'tür.

Ankara ilinin mevcutta bu dönemde günlük 1 milyon 240 bin m³ içmesuyu ihtiyacı bulunmaktadır. Ankara'ya içmesuyu sağlayan barajlardaki ölü hacim dahil toplam su miktarı 294 milyon m³'tür. Bu durumda Ankara ilinin sadece barajlar dikkate alındığında 237 günlük suyu mevcuttur. Ancak barajların ölü hacmindeki suyun şehre verilebilmesi için ASKİ Genel Müdürlüğüne pompa sistemlerinin kurulması gerekmektedir.

Ankara ilinin içmesuyu şebekesindeki kayıp-kaçak oranı %37 seviyesinde olup, bu oran ASKİ Genel Müdürlüğüne mevzuat sınırı olan %25'lere indirilmiş olsaydı, Ankara ilinin 53 günlük içme suyu ihtiyacını karşılayacak 65 milyon m³ su barajlarda kalmış olacaktı. Kayıp-kaçığın düşürülmesine yönelik her türlü tedbirin alınması ASKİ Genel Müdürlüğü sorumluluğundadır.

Kaynak:ABB

MUTLULUK ÜZERİNE

Mutluluk çoğu zaman insanın hayat boyunca ulaşması gereken bir hedef gibi görülür. İnsan doğru kararlar verirse, doğru insanları seçerse ve doğru zamanda doğru yerde olursa, bu duygunun kalıcı olacağına inanır. Ancak zaman geçtikçe bunun bir yanılgı olduğu anlaşılır. Hayat ilerledikçe insan şunu fark eder: **Mutluluk elde edilenlerin miktarıyla değil, yaşananların insanda bıraktığı hisle ilgilidir.** Bazen her şey yolundayken içte bir huzursuzluk büyür, bazen de kaygılı bir dönemin ortasında küçük kısa bir an insanı ayakta tutar. Bu durum, mutluluğun tek bir tanımı olmadığını gösterir.

İngiliz edebiyatında bu arayışın izleri güçlü biçimde görülür. **Gurur ve Önyargı'da Elizabeth Bennet'in** önünde güvenli ama duygusuz bir evlilik seçeneği vardır; buna rağmen kendine saygısını zedeleyecek bir hayatı reddeder. Onun mutluluğu, sahip olacaklarında değil, vazgeçtiklerinde saklıdır. Benzer biçimde **Jane Eyre** romanında **Jane**, sevdiği adamla kalabilmek için kendi ahlaki sınırlarını yok saymaz. Yalnız kalmayı göze alır ama kendini kaybetmez. Bu karakterler, **mutluluğun rahatlıkla değil, insanın kendine duyduğu saygıyla şekillendiğini** ortaya koyar.

Bazı eserlerde ise mutluluğun neden kaybolduğu anlatılır. **Hamlet'te** huzursuzluğun kaynağı **vicdan yüküdür.** Gerçeği bilen bir insan, onu yok sayarak yaşayamaz. **Hamlet'in** iç çatışması, insanın kendine yalan söylediği bir hayatta içsel barışın mümkün olmadığını gösterir. **Uğultulu Tepeler'de** ise sevgi, zamanla öfke ve sahip olma arzusuna dönüşür. Karakterler tutkularının peşinden sürüklenirken, huzuru tamamen yitirir. **Brontë** bu romanda, **sınırlarını kaybeden duyguların mutluluk değil yıkım doğurduğunu** anlatır.

Mutluluğun özgürlükle olan bağı da birçok eserde öne çıkar. **1984'te** insanlar güvende olabilirler, ancak düşünemedikleri için mutlu değildirler. **Duyguların bile denetlendiği bir dünyada umut da yok olur.** Aynı şekilde **Sineklerin Tanrısı'nda kurallar ortadan kalktığında yalnızca düzen değil, vicdan da çöker.** Çocuklar arasında başlayan güç mücadelesi, kısa sürede korkuya dönüşür. **Golding, insan değerlerinden uzaklaştığında toplumun da mutluluğunu kaybettiğini** gösterir. Bu örneklerin ortak noktası açıktır: **Mutluluk kusursuz bir hayatın ödülü değildir.** Çoğu zaman zor seçimlerin, kayıpların ve yalnız kalmayı göze almanın sonucudur. İnsan her istediğini elde ettiğinde değil, istemediği hayatları reddedebildiğinde kendine yaklaşır. Edebiyattaki birçok karakter **mutlu olmak için değil, doğru kalabilmek için** mücadele eder; fakat tam da bu nedenle içsel bir huzura ulaşırlar.

Hayatın kendisi de bu anlatılara benzer. İnsan acıdan, hayal kırıklığından ve belirsizlikten kaçamaz. Ancak bu duygular, mutluluğun karşıtı değildir; onun anlamını derinleştiren parçalardır. **Gerçek huzur, her şeyin yolunda gitmesinde değil, yol bozulduğunda bile insanın kendi yönünü kaybetmemesinde saklıdır.**

Bu yüzden **mutluluk bir hedef değil, bir sonuçtur.** İnsan başkalarının hayatlarını taklit etmeyi bıraktığında, kendi sınırlarını tanıdığı ve kendi değerleriyle yaşamayı seçtiğinde ortaya çıkar. Hayatın sonunda geriye kalan ne kadar mutlu görüldüğümüz değil, ne kadar kendimiz olarak yaşayabildiğimizdir. **Çünkü insan ancak kendisi olabildiğinde mutluluğa gerçekten yaklaşır.**

BİR SEMT İKİ İNSAN

Sabah gazetesinde **Rahmi Turan**'ın köşesindeki yazısında tebessüm bölümünde "**Acı Tebessüm**" başlığı altındaki yazısı dikkatimi çekti .Burada yazar **Kerim Korcan**'ın yazmış olduğu **Tatar Ramazan** adlı romanının 260'ıncı sayfasından bir alıntı:

- *Hep böyle mi gidecek ?*
- *Evet hep böyle gidecek!*
- *Ne zamana kadar?*
- *Namussuzlar tükenene kadar!*
- *Namussuzlar tükenir mi?*
- *Tükenir, tükenir.*

Bu yazıyı okuduğumda son zamanlarda yaşadığım mahallem olan **Çiğdem** geldi aklıma. Neden mi, çünkü **Çiğdem**'de böyle bir soruyla karşılaşamazsınız, böyle bir soruyu ne bu semtin dokusu ne de bu dokuyu inşa eden burada yaşayan insanlar size sordurtmaz. Böyle bir soruyu aklınıza getirecek ne bir insan ilişkisi ne de semtin yapısına rastlayamazsınız.

Yeşillikleri olan ve onların özenle yetişmesini bakımını sağlayan çınarlarımız, saksıda olmayan çiçeklerimiz ve fidanlarımız bu semtte yazarın ifade ettiği "**Namussuzlar**" kelimesinin anlamının uygulanmasına imkan vermemişler ve bundan sonra da vermeyeceklerdir.

Yazarın "**tükenir, tükenir**" ifadesi dernegimizin 30'uncu yılını yaşadığı bu ortamda **Çiğdem**'de "**tükenecek**"le ifade edilen bir oluşum ve bir davranış bulamazsınız. Neden mi? Davranışların, düşüncelerin ve hareketlerine yön veren Derneğimizin varlığı bu kelimenin anlamını ortadan kaldırmıştır.

Yeni üyesi olduğum dernekte tanıdığım çiçek ve çınarlar yıllarca özlemimi çektiğim birlik ve beraberliğin sembolü oldular. Mevcut semt esnafının da aynı davranış ve ilişki içinde olmaları **Çiğdem**'in ayrı bir güzelliği. Şöyle bitiriyorum:

**"Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak eğer uğruna ölen varsa vatandır".
Bizim vatanımız da bir bakıma Çiğdem Mahallesi.**

Ama siz sakın ölmeyin sevgili muhtarımız ve dernek başkanımız. **Çiğdem**'in şu anki durumuna gelmesinde payı olan, olacak olan sizlersiniz ve yalnız değilsiniz.

BAŞKENTTE SU SINAVI: GELECEĞİMİZİ TOPRAKLA KURTARMAK

Beril ÇAKMACIK
Çiğdemim Derneği Bursiyeri

Türkiye’de yıllarca **"Su zenginiyiz"** diyerek her musluğu rahatça açtık. Ancak rakamlar bize bambaşka bir hikâye anlatıyor. Bugün ülkemiz, kişi başına düşen **yıllık yaklaşık 1.313 metreküp** su miktarı ile dünya standartlarında **"su stresi"** çeken bir ülke. Eğer bu miktar 1.000 metreküpün altına düşerse resmen **"su fakiri"** olacağız. **Ankara’da** ise durum çok daha kritik: 2026 yılı başı itibariyle barajlarımızdaki toplam doluluk oranı her ne kadar yüksek görünse de asıl önemli olan **aktif kullanılabilir su oranının %1,36 seviyelerine kadar gerilemiş** olmasıdır.

Peki, bu su nereye gidiyor? Türkiye’deki **tatlı su kaynaklarımızın yaklaşık %75’i tarımda** kullanılıyor. Bu yüzden tarladaki bir hata, şehirdeki hepimizin musluğunu doğrudan etkiliyor.

Bir tarım uzmanı adayı olarak sahayı incelediğimde, şu iklim krizinde çok yanlış alışkanlıklarla su kaybettiğimizi görüyorum. **Ankara’nın** az yağış alan ikliminde, **mısır** gibi çok su isteyen bitkileri ekmek ve suyu kontrolsüzce tarlaya salmak (**vahşi sulama**), sınırlı suyumuzu havaya fırlatmak demektir.



Kurtuluş Yolumuz: Ekim Nöbeti (Münavebe)

Ekim nöbeti, aynı arazi üzerinde farklı türdeki bitkilerin belirli bir sıra dahilinde birbirini takip ederek yetiştirilmesidir. Aslında **toprağı dinlendirirken üretmeye devam etme** sanatıdır. Ekim nöbeti sayesinde toprak doğru bir şekilde havalandırılır, toprak erozyonu önlenir, hastalık ve zararlılarla mücadelede pestisit kullanmadan biyolojik ve kültürel yöntemlerle çözülebilir. Ankara toprakları için akılda kalması amacıyla örnek bir planı incelersek:

1. Yıl: Buğday veya arpa gibi tahıl ürünleri ile temel üretim ihtiyacımız karşılanır. Ayrıca toprak yüzeyi havalanmış olur.

2. Yıl: Nohut veya mercimek gibi azot fiksasyonu yapan yani havadaki azotu toprağa bağlayan bitkiler kullanılarak toprağa doğal gübreleme yapılır.

3. Yıl: Yonca, korunga, fiğ gibi toprağı dinlendiren ve tüm yüzeyi kaplayan yem bitkileri sayesinde topraktaki yabancı otlarla savaşım kolay ve doğal bir hale gelir.

Bu sistemle; su korunur, toprak kendi kendine zenginleşir ve çiftçinin gübre masrafı azalır.



Mahallemiz İçin Küçük Tavsiyeler

Tarladaki bu mcudeleyi biz Őehirde nasıl destekleyebiliriz?

* **Mevsiminde Beslenin:** Su kısıtı varken kiŐ ortasında su oburu seracılık ürünlerini talep etmek, dolaylı olarak su israfına ortak olmaktır.

* **Yerel reticiyi Destekleyin:** Ankara'nın kuraklığına alıŐık yerli tohumlarla (nohut, mercimek, yerli buğday) retim yapan çiftçilerin ürünlerini tercih edin.

* **Balkonunuzda Tasarruf:** Evdeki sebze yıkama sularınızı biriktirip, saksıdaki ieklerinize dkn. Her damla, barajdaki %1,36'lık o kritik payın bir parçasıdır.

Son olarak; Ankara'nın bozkırı bize her zaman cömert davrandı, Şimdi sıra bizde. Doğru ekim planıyla ve suyun her damlasına sahip çıkararak geleceğimizi kurtarabiliriz. **Doğru ekilen bir tohum, gelecekteki en büyük hazinemizdir.**



Kaynakça

- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı: Türkiye'de Su Yönetimi ve Su Verimliliği Seferberliği Raporları (2024-2026).
- ASKİ (Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi): Baraj Doluluk Oranları ve Ankara Su Arzı Güncel Veri Tablosu (Ocak 2026).
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu): Bitkisel retim İstatistikleri ve Kişi Başına Düşen Su Miktarı Analizleri.
- FAO (Gıda ve Tarım rgt): Sürdürülebilir Tarım ve Münavebe (Ekim Nöbeti) Teknik Rehberi.
- Akademik Kaynak: Gençtan, T. Tarla Bitkileri ve YetiŐtirme Teknikleri. (Münavebe sistemleri ve kurak bölgelerde bitki desenleri üzerine temel ders notları ve yayınlar).

Köy Enstitülü bir babam ve ev hanımı bir annem vardı. Aslen **Sivaslıyız**, ama anne tarafım Selanik göçmeni, bir göçmen kızı olması sebebiyle çalışkan ve becerikli olan annem aynı zamanda aydın, öğrenmeye aç bir kişilikte idi. Zamanın koşullarında okula gönderilmemiş olmasına rağmen babamla evlenmelerinin sonrasında kendi gayreti ve babamın da desteğiyle okuma yazmayı öğrenmişti. Evimize alınan **Cumhuriyet gazetesinin** köşe yazarlarını takip ederdi. Hatta üniversiteye gireceğim sene sınav sorularının çalındığının ispatı ve tekrarlanmasıyla ilgili haberi **Cumhuriyet gazetesinden** ilk önce o okumuş ve tekrar üniversite sınav hazırlıklarına bir an önce başlamamıza sebep olmuştu. Babamın askerlik nedeniyle **Manisa**'ya gelmesi, o zamanlar küçük iki oğlundan üç yaşında olan abimin böbrek rahatsızlığının ameliyatlı çözümüne fırsat bulması yani imkânların **Sivas**'a göre tartışılmaz iyiliği, askerlik sonunda **Manisa**'da kalmasına karar vermesinde büyük etken olmuş, çocukluğumuz **Turgutlu** ve **Akhisar**'da geçmişti. **Turgutlu**'da aileye kız kardeşimin de katılımıyla üç kardeş olmuştuk. 1962 yılında babamın mesleki başarısının sonucunda **Akhisar**'da yeni açılacak olan deneme ilkokullarından birine müdür olarak tayin edilmesi sonucu **Akhisar**'daki **Misak-ı-Milli İlkokulu** ve **Ali Şefik Ortaokulu**'ndan mezun olduktan sonra **Akhisar Lisesi**'ne başlamıştım. 1970 yılı yazında abim liseden mezun olup üniversite sınavına girdiğinde ben de **İzmir**'deki **askeri Hava Lisesi** sınavına girmiştik. Girdiğimiz sınavlarda her ikimiz de başarılı olmuş, abim Türkiye ellincisi olarak **Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine** girerken, ben de artık lise eğitimimin devamını ikinci sınıftan itibaren **İzmir Hava Lisesinde** devam edecektim. **Hava Lisesi 1968 senesindeki kapatılma kararından vaz geçilerek 1970 senesinde tekrar açılmak istenince her üç sınıfa birden öğrenci alımı yapıldığından ben de ara sınıftan girmiş oldum.**

Lise birinci sınıftayken burun, geniz eti ameliyatı olmamın sağlık muayenelerinde sorun teşkil etmemesi büyük sürpriz olmuştu. Çünkü ikinci dönemin ortalarında geniz eti sorunum nüksetti ve iki sene içinde dört kez daha ameliyat oldum. Son ameliyatımı **İstanbul Çapa Tıp Fakültesi**'nde olmuş ve akabinde **Ankara Gülhane Askeri Hastanesi**'nden son raporun onayı istenmiş ve **Ankara**'ya gönderilmiştim. Kontrollerim yapıldıktan sonra **Ankara**'yı tanımak maksadıyla **Ulus** ve **Sıhhiye**'ye gitmek istedim. **Birinci ve İkinci Meclis binaları** çok etkileyici idi. **Ulus Meydanı**'ndaki **Atatürk Heykeli**'nden **Ankara Garı**'na doğru baktığımda **Anıtkabir**'in eşsiz görüntüsü hafızamdan silinmemiş ama gözüme çok uzak geldiği için yürümeye cesaret edememiştik. Çocukluk işte... **Sıhhiye** istikametine yürümek ve methini duyduğum **Gençlik Parkı**'na gitmek daha mı cazip gelmişti ne? Belki de ergen beklentileri... **Gençlik Parkı** çok güzeldi, yeşillikleri bakımlı çiçekleri ve göletle ayrı bir güzel göründü gözüme o zaman. **Yıllar sonra tekrar gittiğimde o güzellikten ve bakımlı bahçesinden eser kalmamıştı ve hüzünlü bulmuştum.** Acemi çapkınlar gibi dolaşıp kendime uygun bir arkadaş aradım sanırım ve bulamayınca çocuk tarafım ağır bastı ve **Lunapark** istikametine yöneldim. Işıkları ve binenlerin heyecanlı haykırıışları biraz da merak ile **çarpışan arabalara** binmek istedim. İlk binişimden çok zevk almış olmalıyım ki neredeyse cebimdeki harçlık bitmeye yakın kendimi zor frenledim. Yedi kere mi sekiz kere mi üst üste binmiş ve zevkten sarhoş olmuş gibiydim. Harçlığımın tükenmeye yakın ayılmam ve kendime gelmem mümkün olabildi ve kendi kendime biraz endişe, biraz keyifle durum muhasebesi yaptım. Ne yapacaktım

bundan sonra? **İzmir**'e dönüşüm yarındı ve geceyi geçirecek bir yer bulmam gerekiyordu! Aklıma ilk gelen fikir benden üç yaş büyüğüm olan küçük amcamın **Gazi Eğitim Enstitüsü**'nde okuyor olmasıydı. Onu bulmalıydım. Üç yaş büyük olması, **Ankara**'da okuyor ve **Ankara**'yı biliyor olması çözüm bulmaya yararlı olacaktı muhakkak.

Hemen çevreme bakınıp **Gazi Eğitim Enstitüsü**'ne nasıl gideceğimi sorabileceğim bir kişi aradım. **Ankaralı** olabileceğini kestirdiğim orta yaşlarda bir beyefendiden yardım istedim. Acemi şanssı ya! O da tayin işleri için **Ankara**'ya gelmiş ve kalan vaktini geçirmek için **Gençlik Parkı**'na gelmiş **Erzurumlu** bir öğretmendi ama yaşça tecrübeli olduğu için hemen çevrede bir görevli arayıp buldu ve bana yol göstermesini rica etti. **Gençlik Parkı**'ndan okulun bulunduğu **Beşevler**'e giden otobüsün numarasını ve binebileceğim durağın yönünü öğrendikten sonra her ikisine de teşekkür edip hemen durağa yöneldim. 10-15 dakika bekledikten sonra gelen **EGO** (Elektrik-Gaz-Otobüs) otobüsüne bindim ve ineceğim durağı kaçırmamak için aracı kullanan şoföre yakın bir yere ilişip onun hatırlatmasını bekledim. ***“Erken Gelen Oturur” esprisini de durakta beklerken aralarında konuşan birkaç gençten duymuş ve hoşlanmışım. Sonraki yıllar üniversite eğitimi için gittiğim İstanbul'da da benzer işletme olan İETT'nin yani İstanbul Elektrik Tramvay Trolleybüs kısaltmasının açılımı için uyarlanmış geliştirilmiş olduğunu da öğrenecektim, hala İzmir'in ESHOT'u için bir esprili açılım var mıdır diye merak ederim.***

Beşevler durağında inip o güzel **Gazi Eğitim Enstitüsü** binasının önüne vardığımda akşamüzeri saat altı sularıydı. Kapıdaki görevliye amcamı nasıl bulabileceğimi sorduğumda derslerin bitmiş olduğu ancak etüt salonunda bulabileceğimi söyleyerek beni içeriye alıp etüt odalarının olduğu bölüme yönlendirdi. Odalar diyorum çünkü amcam müzik bölümü son sınıfta idi ve mezuniyet öncesi zorunlu enstrüman çalma pratikleri, birbirinden izoleli odacıklarda yapıyordu. Müzik bölümüne girip amcamı nasıl bulabileceğimi sorduğum bir kız öğrenci beni hem amcama benzetmiş, hem de askeri lise üniformasının da etkisiyle onun büyüğü olduğumu zannederek abisi olduğumu düşünmüş olmalı ki uzaktan amcamın olabileceği bölüme doğru ***“Kenan, koş bak abin geldi”*** diye seslendiğinde bende bir gülümseme, amcamda da meraklı bir heyecan duygusu oluştu. Abilerinden birisi için heyecanlanırken karşısında büyük abisinin oğlu olarak beni görünce ayrı bir sevinç yaşadı. Daha sonra amca yeğen olduğumuzu anlayan amcamın sınıf arkadaşı, masum bir mahcubiyet ile özür diledi ama biz çoktan birbirimize kaynaşmış ve bu yanlışlığı unutmuştuk bile. Hızlı bir şekilde geliş nedenimi ve barınma sorunumu anlattığımda yanımda olan amcamın arkadaşları hep birlikte sorunun çözümüne katkıda bulunmak istediler ve çözümü de buldular! O geceyi amcamların öğrenci yatakhaneğinde geçirecektim. Halbuki askeri öğrenci olarak hangi askeri inzibat karakoluna veya birliğe müracaat etsem barınma sorunuma çare bulabileceğimi daha sonra anlayacaktım ama nasıl?

Amcam günlük yapılması gereken çalışmalarını yapana kadar ben koridorda bekledim, hatta durumu müsait olan birkaç arkadaş da beklerken bana eşlik edip ne için geldiğim, nerede okuduğum ve askeri kıyafetim sebebi ile okulum ile gelecek planlarım hakkında sorularla sohbet konuları açıyorlardı. Böylece zamanın nasıl geçtiğini anlamadım ama amcam geldiğinde iki saattir beklediğimizi fark ettim. Önce yemekhaneye daha sonra kantine geçtik. Yemekhane görevlisi ya misafirperverlikten ya da askeri öğrenci oluşumdan dolayı oldukça müsamaha gösterdi ve yemek

almama sorun çıkarmadı. Kantinde de yoğun sohbetlerin ardından yatakhaneye geçtik ama bana gösterilen yatağın nöbetçi öğrenciler için ayrılan yatak olduğunu söylediklerinde saf saf bizdeki yatakhane nöbeti gibi diye düşünmüştüm. Ama işin aslı öyle değilmiş ve beni uyandıran resmi üniformalı ve tam uyanınca polis olduğunu anladığım görevliden öğrendim. Meğer o günlerin siyasi ortamında üniversite öğrencileri sağ-sol diye ikiye ancak kendi içlerinde de birçok ayrı düşünce ve fraksiyona bölünmüşlüğü getirdiği gruplara bölünmüş. Her bir okulda hakim gruplar kendi bölgelerini diğer karşıt görüşlülere karşı koruma amaçlı kendilerine göre kritik önemdeki yerleri koruyorlar ve bu amaçlı nöbetler tutuluyormuş. **Gazi Eğitim Enstitüsü**'nde de korunacak yer kule diye adlandırılan kubbeli çatısı olan birimmiş. Beni uyandıran resmi görevli öncelikle benim orada bulunma sebepimi öğrenmek için bir çeşit sorgu yapmak istiyor ama askeri öğrenci üniformamı görünce de biraz çekinerek biraz da endişeli bir biçimde hata yapmamak için büyük çaba sarf ediyordu.

Acaba ben herhangi bir siyasi görüş ve eylem nedeniyle mi orada idim?

Böyle ise hangi görüşün hangi eylemi için orada idim?

Ama eylem söz konusu olsa ben neden yatakhanedeydim ve herhangi bir telaş içinde değil ve doğal davranışlar gösteriyordum?

Sonunda tecrübeli ve bir o kadar da anlayışlı olduğu çok iyi anlaşılan görevli beni ve amcamı ayrı bir odaya alarak gayet babacan bir şekilde bize durum değerlendirmesini yaptı. *İçinde bulunduğumuz siyasi şartlar dikkate alındığında yanlış anlaşılmalara çok açık bir durumda olduğumuz, ama elimdeki sağlık raporları, kontrol neticeleri olunca yeterince ikna olduğunu ama sabah erkenden durumun başka resmi makamlara aksettirilmeden benim oradan ayrılmamın doğru olacağını, kendisinin de her ikimizin geleceğini düşünerek herhangi bir kayıt tutmayacağını, ileriki tarihlerde daha dikkatli olmamızı tavsiye ederek konuşmasını bitirdi.*

12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin ardından gençliğin ne kadar baskı gördüğü, ne tür tutuklama, nezaret ve işkencelerden geçtiğini konu alan kitapları okudukça, **12 Mart döneminin** özellikle devrimci kimlikli gençlik hareketine karşı ne kadar acımasız olduğunu anladıkça nasıl bir tehlikenin kıyısına kadar gidip öngörülü bir polisin duyarlı bir yaklaşımı ile zarar görmeden atlattığımız o günü. Yoksa hem biz hem de ailelerimiz hiçbir anlamı olmayan bir sarmalın içerisinde sıkıntı çekecek, belki bizler de binlerce terör ve işkence mağdurunun içinde olacaktık.

Şimdi zaman zaman bu olay aklıma geldikçe o görevli polisin bizim için ne büyük risk aldığını, istikbalimiz için ne büyük iyilik yaptığını daha iyi anlıyorum. Hayatta ise sağlık, öldü ise rahmet diliyorum.

Her şey bir rüya gibiydi, Şans işte.

(27.08.2018, FOÇA)

2025 YILI KONUT PİYASASINA GENEL BAKIŞ

Hakan ORTABAĞ
Seğmen Sitesi

Türkiye konut piyasası, 2025 yılında tüm tartışmalara ve kısa vadeli dalgalanmalara rağmen tarihsel bir eşiği geride bıraktı. Aylık veriler üzerinden yapılan “*piyasa durgun*” yorumları, yıl sonu rakamları açıklandığında yerini çok daha net bir tabloya bıraktı:

2025 yılı, son 15 yılın en yüksek ikinci konut satış hacmiyle kayıtlara geçti. Kasım ayında satışların yavaşladığına dair oluşan algı, piyasanın genel eğilimini yansıtmadı. Yılın son ayında gelen güçlü satışlar, 2025’in gerçek fotoğrafını ortaya koydu. **Açıklanan veriler, konut piyasasında bir daralmadan ziyade belirgin bir davranış ve algı değişimi yaşandığını gösteriyor.**



Rakamlar Ne Söylüyor?

2025 yılı genelinde ülkemiz genelinde **1.688.910 adet konut satışı** gerçekleşti. Bu rakam, bir önceki yıla göre **%14,3'lük güçlü bir artış** anlamına geliyor. Yalnızca **Aralık** ayında gerçekleşen **254.777 adetlik satış**, aylık bazda **%19,8 artış** ile yılın seyrini belirleyen en önemli veri oldu.

Satış kompozisyonunda öne çıkan başlıklar:

İpotekli satışlar: %49,3 arttı.

Kredisiz (diğer) satışlar: 1.452.242 adet

İkinci el konut satışları: 1.148.124 adet

Yabancıya satış: %9,4 düşüş

Bu veriler, **2025'in 2011'den bu yana en yüksek ikinci satış hacmine ulaştığını** net biçimde ortaya koyuyor.

Piyasa durmadı; sadece şekil değiştirdi.

Piyasalar Üzerinde Faiz Değil, Davranışlar ve Algı Belirleyici Oldu

Yüksek faiz ortamına rağmen satışların büyük bölümünün **kredisiz** gerçekleşmesi çok dikkat çekicidir. **Toplam satışların yaklaşık %86'sı banka kredisi kullanılmadan** yapıldı. Bu tablo, piyasada likidite olmadığını değil; **likiditenin yön değiştirdiğini** gösteriyor. Alıcılar borçlanmaktan çok, mevcut varlıklarını yeniden konumlandırmayı veya şekillendirmeyi tercih etti.

Konut, 2025'te birçok kişi için bir yatırım aracından ziyade, finansal pozisyonu koruyan stratejik bir varlık haline geldi.



Servet Etkisi: Görünmeyen Ama Güçlü Bir Tetikleyici

2025'teki satış artışını açıklarken gözden kaçırılmaması gereken en önemli unsurlardan biri de “**servet etkisi**” oldu.

Geçmiş yıllarda konut, arsa, döviz ve finansal varlıklarda yaşanan **nominal değer artışları**, hanehalkının bilançosunu kâğıt üzerinde büyüttü. Bu durum, altın ve gümüş yatırımcısının aksine her ne kadar reel bir zenginleşme yaratmasa da, bireylerin kendini daha güçlü ve güvende hissetmesine neden oldu.

Davranışsal ekonomi açısından bakıldığında bu algı, harcama ve yatırım kararlarını hızlandıran önemli bir faktör haline geldi. 2025'te birçok alıcı, yeni bir gelir yaratmadan; mevcut varlıklarındaki özellikle altın ve gümüş gibi emtiaların değer artışını referans alarak konut alımına yöneldi.

Yani **piyasayı hareketlendiren yalnızca nakit değil, algılanan servet artışı oldu.**

Reel Getiri Yok, Korunma ve Denge Arayışı Var

Veriler, **konut fiyatlarında reel bazda güçlü bir kazanca** işaret etmiyor. Reel artışın sınırlı kalması, hatta bazı göstergelerde gerileme yaşanması, **alıcı motivasyonunu** net biçimde ortaya koyuyor.



Amaç kazanmak değil, elde edilen konumu kaybetmemek.

Bu durum, literatürde “**korunma amaçlı hızlanmış talep**” olarak tanımlanıyor. Alıcılar, gelecekte satın alma gücünün daha da zayıflayacağı endişesiyle bugünden pozisyon aldı.

Asıl Risk: Arz Tarafındaki Daralma

Fiyat tartışmalarının gölgesinde kalan en kritik başlık **arz** tarafı oldu. Birinci el konut üretimi; artan maliyetler, finansmana erişim zorlukları ve geliştiricilerin temkinli duruşu nedeniyle belirgin şekilde yavaşladı.



Satış hızına karşılık yeni üretimin sınırlı kalması, piyasada yalnızca **5–7 aylık birinci el konut stoğu** kaldığını gösteriyor.

2025'te:

1.148.124 adet ikinci el satışa karşılık

540.786 adet ilk el satış gerçekleşti.

Piyasa üretimden değil, mevcut stoktan besleniyor. Bu tablo **orta vadede bulunabilirlik sorunu ve fiyat baskısı riskini** güçlendiriyor.

Davranışsal Dönüşüm: Korku Değil, Kaybetmeme Refleksi

Bu süreçte **alıcı motivasyonu** net biçimde değişti. “**Fırsatı kaçırma korkusu**” yerini, “**eldekini koruma**” refleksine bıraktı.

Servet etkisiyle daha da güçlenen bu psikoloji, **reel fiyatlar yatay seyretse bile talebin öne çekilmesine** neden oldu. Satış rekorunun arkasındaki ana dinamik de tam olarak bu oldu.

2026 İçin Ne Anlama Geliyor?

2025'te atılan 1.688.910 imza, 2026'ya dair güçlü bir sinyal veriyor. Önümüzdeki dönemde kazananlar; yalnızca alım-satım yapanlar değil, **veriyi, davranışı ve algıyı birlikte okuyabilenler ve hareket edebilenler** olacaktır.

Konut piyasasında artık yalnızca metrekare fiyatı konuşulmuyor. Enflasyona karşı korunma çabası, oluşan servet etkisi, oluşacak arz sıkıntısı karşılaşılabilecek olası riskler. Ancak tüm bu bileşenler göz önüne alındığında yatırımcılar için karşılıklarına çıkacak fırsat maliyeti karşısında **süratli karar vermek** ön plana çıkıyor. Büyük resmi görebilenler için piyasa hâlâ stratejik pek çok fırsat barındırıyor. Küçük rakamlarla yatırım yapma arayışı şu an daha da ivme kazanmış durumda. O nedenle **bir profesyonelden yatırımlarınıza yön vermek konusunda destek almayı lütfen ihmal etmeyin. Sağlıcakla kalın.**



BALIKLARDAKİ TOKSİK ELEMENTLER

Kış aylarının başlaması ve avlanma yasağının kalkmasıyla birlikte, **balık tüketiminin artması** sağlığımız için yeni bir riski daha beraberinde getirdi. Bu da, balıkların bünyesinde kolayca depolanan **ağır elementler** tabii ki! Ayrıca, son yıllarda hızla gelişen sanayileşme ve teknoloji yüzünden oluşan atıkların özensiz bir şekilde çevreye bırakılması, **toprak ve hava kirliliği** oluşturmanın yanında, **su kirliliğine** de neden oldu... Hala daha da oluyor. Bu kirlilik, **radyoaktif, organik ve inorganik etkenlerle** ortaya çıkarak, sağlığımızı tehdit eden seviyelere ulaştı. Onun için bu günlerde, **tarım alanlarında kullanılan kimyasalların, buharlaşma ve sonrasında gerçekleşen yağışlarla, yeraltı suyuna karıştığını** da bilmekte yarar var...

Sulardaki **kimyasal kirliliği** oluşturan kaynaklardan en önemlisi, atom numarası 20'den büyük olan ve ağır metal olarak isimlendirilen, periyodik sistemde de yer alan **geçiş elementleridir**... Bu elementler (**Civa, Mangan, Arsenik, Demir, Molibden, Bakır, Krom, Çinko, Kalay, Gümüş, Kadmiyum, Selenyum, Kobalt, Kurşun, Nikel ve Titanyum**) suda yaşayan canlılarda çok kolay birikiyor ve toksik (zehirli) etki yapabilecek seviyelere geliyor! **Ağır elementlerin** oldukça düşük konsantrasyonu, pek çok canlı organizmanın sağlıklı büyümesi ve gelişmesini engellemekte kalmayıp, toksik birikimler oluşturarak, **besin zincirinin diğer üyelerine de taşınma riskini** beraberinde getiriyor...

Buna en tipik örnek **midyelerdir. Türkiye'de yıllık midye tüketimi 60 bin ton civarında. Çiftliklerde yetiştirilen midyeler ise 10 bin ton kadar.** Yani **yılda 50 bin ton denetimsiz, kontrolsüz midye** tüketiyoruz demektir. Özellikle sanayi atıklarının yoğun olduğu bölgelerde yaşayan midye ve benzeri kabuklu su ürünleri, kendi bünyelerinde toksik maddeleri yoğun olarak biriktirebiliyor. Bunların en tehlikelisi ise **nörotoksinler olup (örneğin PSP)**, hızla solunum felci yaparak, bunları yiyen kişilerin ölümüne bile sebep olabiliyor...

Akarsularımızın, derelerimizin ve atık sularımızın denizlere döküldüğü yerler, midyelerin en sevdiği yerlerdir. Günümüzde çok kirli böyle sularda, **artık canlı yaşamıyor!** Sanayi atıkları ile tamamen toksik hale gelmiş bu sular, maalesef oksijen seviyesi sıfır olan yerler! Ama ben, yine de midye dolmasını seviyorum diyorsanız, ayda bir defa yiyebilirsiniz. Çünkü **vücudumuz, söz konusu toksik maddeleri, ancak bir ayda vücudumuzdan atabiliyor.** Onun için yine de, çiftliklerde yetiştirilen midyelerden yemenizi tavsiye ederim...

Maden işletmeleri, endüstri ve sanayi atıkları, zirai atıklar, gıda sanayisi atıkları, kanalizasyon atıkları ve doğal afetler yüzünden, **suların geri dönüşümü olmayan yerleri** hızla kirleniyor. Bu, durum, dünya çapında yapılan bilimsel çalışmalarla kanıtlanmış bir gerçek. Söz konusu kimyasal kirliliğe neden olan 60'tan fazla element bulunuyor. Bu elementler fabrika atıklarıyla, rüzgarın taşıdığı tozlarla, orman yangınlarıyla, erozyonla taşınan kaya parçalarıyla, evsel atıklarla, kanalizasyonlarla, nehir ve göl benzeri sulu ortamlara taşınarak, canlı metabolizmaları farklı şekillerde etkisi altına alıyor... Deniz, göl ve nehirlere karışan bu ağır elementler, balıklar ve diğer deniz canlılarında **biyo-birikime** neden oluyor. **Demir, manganez, bakır, çinko, kobalt** gibi elementler '**düşük oranlarda**' olacak şekilde, canlı organizmaların yaşamsal faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için de gerekli. Ama ne yazık ki **besin zinciri** yoluyla, su ürünlerini tüketenlere de geçiyor. Dolayısıyla onların sağlığı da olumsuz yönde etkileyebiliyor...

Risk en çok nerelerde var

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden M. Küçük'ün, yaptığı akademik bir çalışmaya göre, **akarsuların denize döküldüğü yerlerde ağır element kirliliği, diğer bölgelere oranla daha fazlaymış.** Örneğin; birçok akarsuyun **Karadeniz'e** dökülmesi ve **Karadeniz'e** kıyısı olan bölgelerde yaşayan insanların balık tüketim oranının, kıyısı olmayan bölgelerde yaşayan insanların balık tüketim oranından daha fazla olduğu için, **o yörelerde yaşayanların vücutlarında daha fazla ağır metal birikimine neden olabiliyormuş...**

Balıklarda metal birikimi nasıl oluyor?

Süleyman Demirel Üniversitesi'nden H. Kaptan'ın 2014 yılında yaptığı akademik çalışmasına göre, balıklar söz konusu **zehirli ağır elementleri** solungaçları, aldıkları besinler ve derileri aracılığı ile alıyormuş. Bu elementleri **aktarıcı proteinlere** tutunarak, kanları aracılığıyla doku ve organlarına götürüyorlarmış.!!! Bunun için de, dokulardaki element **tutucu proteinlere** tutunuyor, buralarda birikerek yüksek oranlara ulaşıyormuş. Yine balıkların, yüksek depolama potansiyeline sahip solungaçları da, ağır element birikiminde önemli rol oynuyormuş... Solunum için balıklar tarafından alınan **sudaki çözülmüş oksijen**, solungaçları aracılığıyla bünyesine alınırken, bunu solungaçlarındaki **lameller** yardımıyla yapıyorlarmış.

Balıklarda çok fazla meydana gelen zehirlenmelerse, **ağız yolu ile alınan elementler** yüzünden yaşanıyor! Genelde **zehirlenmeler**, söz konusu elementlerin **ince bağırsaklarda emilimi** sırasında gerçekleşiyormuş. **Sindirim yoluyla emilen ağır elementler**, kan yolu ile vücudun her yerine dağılıyor ve zehirlenme vakaları böylelikle ortaya çıkıyormuş. Bu durum, **emilen toksik elementlerin miktarına ve türüne** de bağlı olarak yaşanıyor... Balıklar suda iken derileri, zehirli maddelerin etkisi altında kaldığı için, **deriden element emilimini artırdığını** da göz önünde bulundurmakta fayda var (Gerlach, 1981).

Balıkların değişik dokularında birikme düzeyinin ortamda bulunan ağır element miktarına, balığın ağır metal ile etkileşim sürecine, balığın yaşına, ağır elementin türüne, balığın metabolik aktivitesine, gelişiminin hangi aşamada olduğuna, doku ve organlarının yanı sıra, **suyun fizikokimyasal durumuna** göre de farklılık gösterdiğini bilmekte gerekiyor.

Balıklarda nasıl işliyor?

Dış ortamlardan alınan elementler insan vücudunda proteinlere bağlanıyor ve kan aracılığıyla karaciğere iletiliyor. Karaciğerde işlenen elementler burada ya depolanıyor, ya safraya gönderiliyor, ya da böbrekler tarafından atılmak üzere kana geri gönderiliyor. **Söz konusu metallerin vücuttaki depolanması, belirli limiti aşmadığı sürece toksik etki göstermiyor...**

Boşaltım sistemi yeterli olmayan balıklarda zehir etkisi yapan elementler şekil değiştirerek böbrekte ve karaciğerde birikim yapıyor (Gerlach, 1981). Ağırlıklı olarak en fazla depolanma karaciğerde olurken, en az depolanma ise kas dokularında meydana geliyor. **Ağır elementlerin birçoğu hücre ve dokularda birikiyor.** Bazılarının dokularda yüksek oranlarda birikimi ise, organda toksik etkilerin açığa çıkmasına neden oluyor. **Bazı elementler birikim yaptığı doku ve organların dışında da, toksik etki gösterebiliyor.**

Öte yandan besin zincirinin alt basamağından, üst basamaklarına **besin yoluyla ağır metal aktarımı** oluyor. Yani **büyük balıklar**, beslenme yoluyla daha küçük deniz ürünlerinden ağır elementleri aldığı için, daha yoğun **toksik element depolayabiliyor.** Böylece **ağır metaller vücutta birikip, kronik ya da akut zehirlenmelere ya da hastalıklara sebep olabiliyor.**

Peki ne yapmak gerekiyor?

Besin zincirinin ilk basamağından son basamağına kadar ulaşan ve farklı şekillerde birikerek, çeşitli sağlık problemlerine yol açan ağır metallerin suya bırakılması ya da karışması konusunda **denetimlerin ve sosyal bilincin artırılması gerekiyor...** Onun için **balık tüketiminde aşırıya kaçmamak** çok önemli. Uzmanlar daha az ağır metal içeren **hamsi, sardalya** gibi küçük balıkların **haftada bir kez bir porsiyon**; daha riskli dipten beslenen **karides, kalamar, barbunya, dil balığı** gibi dip balıklarının ise, **ayda bir kez** tüketilmesi gerektiğini söylüyor... **Konserve balıklar** üzerine yapılan çalışmalar da ise, **haftada iki büyük kutunun** üzerine çıkılmaması gerektiğini, **midye gibi kabuklu ürünlerde** ise **ayda bir ya da iki porsiyonun** geçilmemesi öneriliyor.

ÇOCUK MECLİSİMİZ YENİ BİR PROJEYE BAŞLIYOR...

Meliha BİLGE
Ortadoğu Çamlık Sitesi

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM), UNICEF işbirliğiyle yürüttüğü “Çocuk Hakları Alanında Çalışan STÖ’lerin İzleme, Raporlama ve Savunuculuk Kapasitelerinin Artırılması Projesi” ‘nde derneğimiz de **Çocuk Meclisi** çalışmalarımızla yer alıyor.

14–16 Ocak tarihleri arasında gerçekleştirilen **Çocuk Katılımı Mekanizmalarını Destekleme Atölyesi**, çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerini bir araya getirerek, çocuk katılımını güçlendirmeye yönelik ortak bir düşünme ve üretme alanı sundu.

Çocuk Katılımı Ne, Ne Değil?

Üç gün süren atölyenin ilk günü, katılımcıların beklentilerinin paylaşılmasıyla başladı. Ardından gerçekleştirilen **forum ve atölye çalışmalarıyla**, çocuk katılımı mekanizmalarının güçlü yönleri, ihtiyaçları ve mevcut uygulamalardaki boşluklar birlikte ele alındı.

“**Çocuk katılımı nedir, ne değildir?**” sorusu etrafında yürütülen tartışmalar, katılımcıların kavramsal çerçevelerini yeniden gözden geçirmelerine olanak sağladı. Günün ikinci yarısında ise çocuklarla yapılan çalışmalarda **etik ilkeler** ve **sahadan örnekler** üzerinden deneyim paylaşımı gerçekleştirildi.

Çocuklarla Birlikte Üretmek

Atölyenin ikinci günü, **çocuk katılımını kurumsal ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturma** yollarına odaklandı. Katılımcılar, çocuklarla birlikte çalışma yönergelerinin nasıl oluşturulabileceğini tartışırken; çocuklara danışarak **proje geliştirme ve yürütme pratikleri** üzerine somut örnekler paylaştı.

Dünyadan çocuk katılımı mekanizmalarına dair örneklerin ele alındığı oturumlar ise, farklı ülkelerde geliştirilen iyi uygulamaların **Türkiye’deki** çalışmalar için nasıl ilham kaynağı olabileceğini gösterdi. Gün, **çocuk görüşlerinin savunuculuk çalışmalarına** nasıl etkili biçimde dahil edilebileceğine dair paylaşımlarla tamamlandı.

Kurum Kültürü Olarak Çocuk Katılımı

Atölyenin son günü, çocuk katılımını yalnızca bir yöntem değil, **kurum kültürünün ayrılmaz bir parçası** haline getirmenin yollarına odaklandı. Forumlarda, sivil toplum örgütlerinin karşılaştığı yapısal zorluklar ve çözüm önerileri ele alındı.

Ortak Öğrenme, Ortak Sorumluluk

Çocuk Katılımı Mekanizmalarını Destekleme Atölyesi, yalnızca bilgi aktarımının ötesine geçerek; sivil toplum örgütleri arasında **ortak öğrenmeyi, dayanışmayı ve deneyim paylaşımını** güçlendiren bir alan yarattı.

STGM ve UNICEF işbirliğiyle yürütülen bu çalışma, çocukların kendilerini ilgilendiren süreçlere anlamlı ve güvenli biçimde katılabildiği mekanizmaların yaygınlaşmasına katkı sunmayı hedefliyor.

SÜREÇ İLE SONUÇ

Lisede seçmeli dersler arasında bir vakitler psikoloji bile vardı. Bir anda seçmiş bulundum. Kazara oldu diyebilirim. Fakat iyi ki seçmişim. Şimdi notlarını tuttuğum deftere bakıyorum, bu yaşımda, o el yazmalarımın kopya çekip şuna buna pek bilirmiş gibi tafra yapabildiğim bile oluyor.

O havasını attıklarımın biri **mutlu olmak fikridir**. Öğretmenimden ilk kez duymuştum : **"Mutluluk hedefe varmak değil, o yolda yolcu olmaktır."** O günden sonra yollar ile varılmak istenen yerlerin bağlantısı dikkatimi çeker olmuştu. Yıllar geçti. Bir gün **Talat Halman** ile yapılan söyleşinin kitabı **Aklın Yolu Bindir'i(#)** okuyunca, **sonuca giderken katedilen sürecin belki de sonuçtan daha değerli olabileceğini** iyiden iyiye ve sevinerek sezdim. Çünkü aklın yolu bin ise, yollar arasından birini seçmek hüner gerektiren değerli bir iş görünmeye başladı bana.

Çoğumuzun hayali sonuçlara dairdir. Çünkü hayal bir dizi görüntü ve onun yaratacağı duyuşun tadıyla varolur. Zaten **vizyon** kelimesi Latin dillerinde **'görmek'** eylemiyle ilişkilidir. Bir seyahatin hayalini kursanız, o yolculuk esnasındaki yaşantı manzaraları ile yetinirsiniz. Vizyonunuzda onlar vardır. Oysa o hayalin işaret ettiği sonuca sizi götürecektir serüven dolu, belki yıllarınıza bedel olacak bir süreç sözkonusudur.



Ama durun bir dakika: **Süreç yalnızca geçecek süreyi, sonucun yıllar alabileceğini anlatmaz.** Süreç saatin biteviye tiktakları, takvimde etrafı birer birer daireyle çevrilecek günler değildir. Daha fazlası vardır. Elinizden istenmeden kayıp gidene **"Süreç içinde döner."** dersiniz **"Hele bir zaman geçsin, gelir."** demek istiyor olabilirsiniz. Ola ki, zamanın görüşleri değiştireceğine güvenirsiniz. Süreç, size göre, takvimde ilerlemekten ibarettir yani. Günler geçecek, kafaya **"dank"** eden o an gelecektir. Ama başka türlü de düşünüyor olabilirsiniz. Yani **"Bir şeyler yapılırsa işler farklı seyredebilir. Böylece kayıp gidene yeniden kazanmak mümkün olur."** diye akıl yürütebilirsiniz. Bu ikinci durumda, süreci, zamanın geçişinden öte, yönetilecek, dikkatle ve sırası geldiğinde seçilecek adımlardan, karşılaşılan aksaklıkların giderilişinden oluşur görüyorsunuzdur. **Derin yaraların iyileşme süreci, yalnız takvimin geçişini değil, ciddi bir tedaviyi de içerebilir.**

Süreç, yol ve yordamı kapsar. Yani hem gidilecek güzergahı; hem de aracı, nelerde mola verileceğini, sürücülerin nasıl görev alacağını, menzile doğru ilerledikçe yol hakkında bilgi alınacak noktalar gibi işin usul yanını ortaya koyar. **Usul, basitçe biçimsellikle anlatılamaz.** Usulde bir **anlam** da saklı olabilir. **Süreç dediğim, özü ihmal edip sırf biçime odaklanmaktan başkadır.**

Son yıllarda hukuk ile fazlaca haşır neşir olduk. Bu arada önemli bir şeyi öğrendik. Meğer **usule esastan önce bakılmış.** Atılan adımlar, izlenen sıra, olayların ilişkisinin kuruluşu, özünde neyin iddia edildiğini, neyin savunulabilir olduğunu, yani sonucu geçerli ya da geçersiz kılmış. **Uygun olmayan usul ile ulaşılmak istenen esasa varılamazmış.** Elinize baltayı alıp yeni kurşun kaleminizi açabilirsiniz, ama bu, her durumda ve herkes için ne kadar geçerlidir? Hafif nemli yıkanmış tül perdeyi asarak ütülenmiş gibi kırışksız yapabilirsiniz. Ya bu usulü pantolonunuzda denemeye kalkarsanız?

“Sonuca hizmet etmeyen süreçteki her adım çöptür. Aman o adımı atmayalım.” diye düşünenler çoktur. Süreç, işe yarar olmak için mutlaka dolaysız ya da dolaylı olarak sonucu sağlamalı, sonucun bir parçasını meydana getirmeli, en azından murat edilene hızla ya da daha ucuza erişmeyi desteklemelidir. Bunun aksine sonuçla çelişik, yolun sonunda onu yok edecek adımlara muhakkak surette izin vermemelidir. Örneğin **demokrasiye, demokratik olmayan uygulamaları her geçen gün artırarak ulaşılamaz** kanısındayım.

Süreçler esnasında ilginç durumlarla karşılaşılabilir. Örneğin süreç içinde ilerlerken, sonuçla bağlantısı olmasa da **becerilerde gelişim sağlayacak, gelecek uygulamalarda yenilik getirecek fırsatlar** çıkabilir. Hazır bu olanağı yakalamışken, sonuca hizmet etmeyecek diye denemeyi bir kıyıya bırakmak akıllıca olmayacaktır. **“Şimdi gelişme düşünmenin sırası değil. Sonuca giden en kısa yolu izleyelim.”** demeden önce ne kazanılacağını hesaba katmak gerekir. Belki de benzer bir fırsat için uzun süre beklenecektir.

Sonuç, önlenmesi mümkün olmayacak kadar zarar göreceksse o başka. Ama çoğu durumda, süreçte bir iki sapmayla aynı sonucu sağlayacak adımlar atılabilir ve süreç bir anda kazanılacak yan sonuçlarla daha yararlı kılınabilir. Böyle ortaya çıkmış icatlar vardır. Teflon onlardan biri. Soğutucu gaz için yapılan deneylerde bir tüpteki gazın beklenmedik şekilde katı bir maddeye dönüştüğü gözlenince yapışmazlık ve yüksek direnç özellikleriyle işe yarar bir icada dönüşmüştür(*).

Ben mi yanılıyorum, **sanki konuşmalarımızda sonuçlara süreçlerden daha çok yer veriyoruz.** Resim kursuna başladığını bildirene, **“Haydi bakalım senin de sergine geliriz.”** diye cesaret vermeyi tercih eder; konuşurken kursa, eğiticilere, zorluklarına, nasıl ve ne kadar yol alındığına pek yer vermeyiz. **İletişimde önce sonucu tanımaya, belirlemeye uğraşmak elbette anlamlıdır.** Öncesine evet. Ya sonrası? **“Kervan yolda düzülür. Başladık ya, sonu gelir.”, “Orası mı? Allah kerim.”, “İlgilenecek nasılsa bulunur.”** ile sonu çıka çıka hüsrana olan nice iyi niyetli başlangıç bilirim. İyisi mi sonuç süreçten daha önemlidir demeden, yeterli en ve boyda, sıkı gözenekli bir tercih eleme süzgeci kullanalım. Bununla da yetinmeyelim. Önümüzde anbean yönetilecek, gerektiğinde bir iki geri adımla çok daha ileri gidilecek, başkalarıyla da yürünmeyi gerektirecek, olası risklerine önlem geliştirilecek, yenilik fırsatları çıktı mı ele alınıp geliştirmeleri yabana atılmayacak bir yolculuğa çıktığımızı bilelim.

Not : Yazının ilk halindeki düzeltme önerileri için Cem Kayalığı'ne teşekkür ederim.

(#) Cahide Birgül (Söyleşi), Akılın Yolu Bindir “Talat S. Halman kitabı”, İş Bankası Kültür Yayınları, 2003

(*) <https://tetkik.com.tr/2025/08/03/teflonun-sasirtici-hikayesi/>

BAŞKA OYUNLAR HAFTASI'NDA BAMBAŞKA OYUNLAR

Pınar AYDIN O'DWYER
Başak Sitesi

Yakın Tiyatro Topluluğu Başka Oyunlar Haftası adlı harika bir festival projesini 5-12 Ocak 2026'da gerçekleştirdi. Bu festivali “Başka Oyunlar Haftası'nda Bambaşka Oyunlar” başlıklı yazımla duyurmuştum (<https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/pinar-aydin-o-dwyer/baska-oyunlar-haftasi-nda-bambaska-oyunlar/3768/>). Söz konusu festivaldeki etkinlikler Yakın Tiyatro'nun Mesafe Sahnesi'nde yer aldı (Koru Mah, EMA Asma Bahçe Çarşısı, Söğüt Sok. D:3/E No:1). Yakın Tiyatro bu haftayı şöyle duyurmuştu: “Mesafe Sahne'nin kapıları; yaygın, kabul gören oyun türlerinden farklı bir türde sergilenen, seyircilerin tuhafına giden ve ben ne izledim diye salondan çıktığı oyunlara açılıyor. Daha prova aşamasında nasıl bir saçmalığın içindeyiz, salon kirasını nasıl ödeyeceğiz, bu oyun bilet satmaz diye dertlendiğiniz ve haklı çıktığınız oyunlarınızı sahnemize davet ediyoruz. Tiyatronun “başarısızları” bu çağrımız size, gelin bir defa da birlikte “başarısız” olalım, Mesafe Sahne'de tiyatroya olan tutkumuzu paylaşalım.”

Bu ilginç ve cezbedici duyuruya seyirci olarak da kayıtsız kalmak elbette mümkün değildi. Böylece 5 Ocak'taki ilk temsilden başlayarak bazı gün bir, bazı gün üç oyun seyrederek bu maratona katılıp altı gün boyunca 11 temsil izledim ve temsil sonrası sohbetlere katıldım. Festival boyunca izlediğim 11 oyunun sekizi üzerine değerlendirmelerime,

<https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/pinar-aydin-o-dwyer/baska-oyunlar-haftasi-nda-bambaska-oyunlar-2/3789/> linkinden ulaşılabilir. Ev sahibi olması hasebiyle Yakın Tiyatro-Mesafe Yapım'ın iki oyunu ile nevi şahsına münhasır olması nedeniyle “Sappho'yu Dinlerken + Köklere Doğru” adlı performans üzerine değerlendirmelerim bu yazıyla huzurlarınızda.

DAVA: Yakın Tiyatro (5 Ocak, saat 20.00). **Künye:**

F. Kafka'dan uyarlayan ve yöneten: Öncü Alper;

Kostüm-dekor-ışık: Yakın tiyatro; Koreografi: Gül

Ekşi; Müzik tasarımı: Mertcan Ercan, Ayça

Sipahioğlu; Görsel tasarımı: Sıla Sert. Tek perde, 75

dakika, 13+ Dram. Oyuncular: Eda Türkan Bilmez,

Fatih Kaplan, İnci Kangal, Merve Çelik Gülgün,

Metehan Hatipoğlu, Tuna Şahin, Yiğitcan Yüksel.

Konu: Kafka, S. Kierkegaard'ın varoluşçu

felsefesini roman diliyle anlatmış. Öncü Alper de bu

oyunla tiyatro diline çevirmiş. Ortada hiçbir neden

yokken “suçlu” ilan edilen Bay K'nin labirentimsi

serüveniyle “insanın gerçekte bir hiç olduğu ve

başkaları için sadece bir ilişkiden ibaret olduğu”

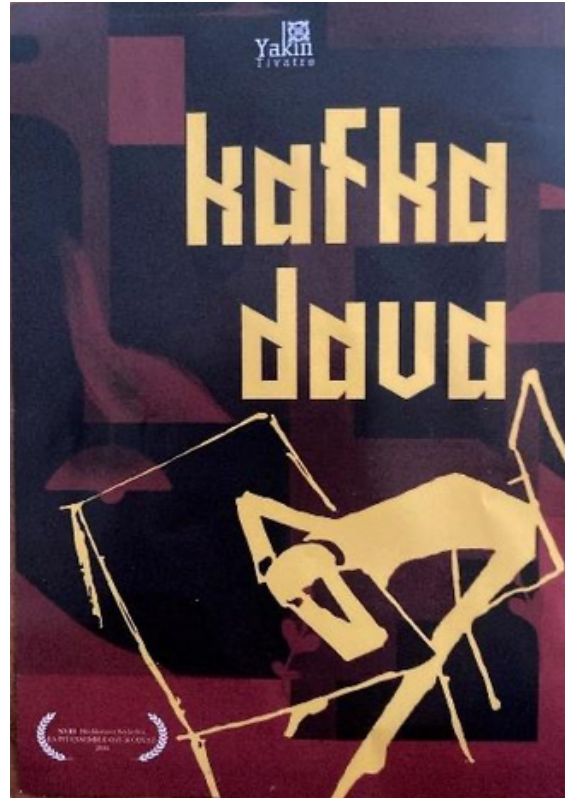
anlatılıyor. Anafikir, K'nin başına gelenlerin her an

herkesin başına gelebilir olduğu. Karar verme, seçim

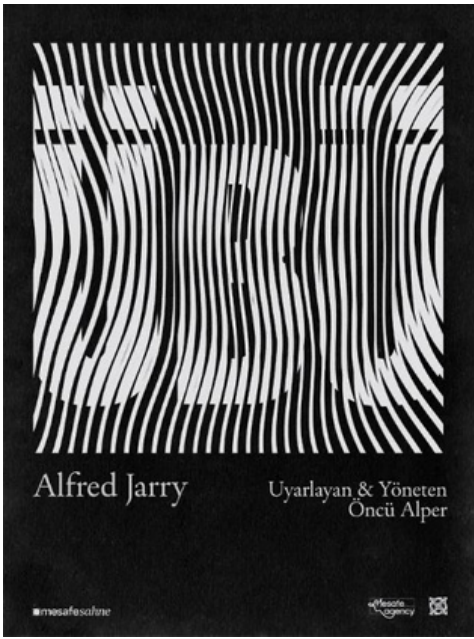
yapma kaygısı ve korkusu dönemden ve coğrafyadan

bağımsız bir gerçek olduğuna göre Bay K'nin sonu

ne olacak?



İzlenimlerim ve Temsil Sonrası Sohbet: Benim izlediğim **Yakın Tiyatro**'da sekizinci sezonda (100'üncü oyundan beri yeni kastla) tam **133'üncü temsildi**. Bu başarı popülist veya standart şablon olmayan sıradışı sahneleniş ve sahnelenişi içselleştirmiş oyuncular sayesinde. Sahnemele öğelerinden örneğin ayaktayken yorgan örtünüp ve çıplak ayakla ayakta uyuma, uykuda koyun sayma, **K**'nin gözüne makyaj sahnesi, ev, büro, bina kapılarını, tramvayı, hapishaneyi tarif eden kafes şeklinde yalın ve çok amaçlı işlevsel dekor çok etkileyiciydi. Ek olarak müzik, kostümler ve devinimler yerindeydi. Bir seyircinin yorumuna göre eserde "**itaatkâr birey**" ile "**itaatkârın gözünden isyan anlatılıyordu**". Sohbette seyirciler olarak **Alper**'in "**Zaman ve mekân oyun izlendiği andır**" düşüncesine katıldık. Oyun süresince biz de **Bay K** idik ama etkisi süreceği için ondan sonra **Bay K** belli ki hep içimizde yerleşik kalacak. Bu nedenle de Dava sahnelenmeye devam edecek.



ÜBÜ: Mesafe Yapım (11 Ocak, saat: 20.00). **Künye:** Yazan: **Alfred Jarry**; Uyarlayan ve Yönetmen: **Öncü Alper**; Müzik: **Efe Can Pehlivan**; Dekor ve kostüm tasarımı: **Bahar Özcan, Duygu Ceren Köşüş**; Işık tasarımı: **Halit Yılmaz, Mustafa Hüsnü Koca, Neşe Bardakçı, Yadigar Armağan**; Reji asistanı: **Sıla Demir, Zeynep Duran**; Afiş: **Sıla Sert**. Tek Perde, 55 dakika, Absürt Komedi. **Oyuncular:** **Ece Yağmur Yılmaz, Elif Gezen, Nejmettin Şahinoğlu, Yağız Kağan Özer**. **Konu:** Bir aile toplantısında, arkadaş iki çift bir evde günümüzde moda olan **FRP** (Fantasy Role Playing) oyunu oynuyorlar. Oyunun konusu **Alfred Jarry**'nin **Übü**'sü. Dörtlü, **Jarry**'nin **Übü**'sündeki karakterlere bürünüp onlar gibi konuşup onlar gibi davranıyorlar. **Alper**'in yorumunun başında örneğin biri **Kral Übü**, diğeri **Übü** anneyken, oyunun ikinci bölümünde **Kral Übü**'yü oynayan esir rolüne bürünüyor ve yorulana kadar kukla oynayan çocuklar gibi eğleniyorlar.

İzlenimlerim ve Temsil Sonrası Sohbet: Sohbetin başında yönetmen **Alper**, "**absürt tiyatro, gerçekçi tiyatrodan daha fazla seyircinin algısını kırabilir-mi?**", sorusunu ortaya attı. "**Ya oyuncular?**", diye düşünürsek, onlar da metne ve sahnelemeye güvendiğinde sahnede sadece oyunculuk değil aynı zamanda eğlenme deneyimi de yaşamış oluyorlar ki bu **Gestalt** psikolojisinin temellerinden biri olan seyirciyle etkileşime açık bir ortak deneyim alanı oluşturuyor. Nitekim sadece üçüncü temsil olmasına rağmen oyuncular çok rahat oynadılar. Absürt oyunlarda ritim tutturmak önemli, müzikal bir ritim olmalı; doğaçlama ya da sezgisel değil. Bu ritmin rezonansı seyirciyle sahne arasındaki cam duvarı (dördüncü duvar) kırabildiğinde sanat özne değil yaşam deneyiminin vazgeçilmez unsuru haline geliyor. Sohbetinde dekor ve kostüm tasarımı konusunda; oyundaki evin salon ve arka koridoru için fizikte "**çift yarık**" bilgisinden esinlendiği; kostümlerdeki partikül teorisi desenlerinin ve **Kral Übü**'nün ışık dalgası helezon şeklinde desenli göbek yastığının o dönemin fantastik "**Patafizik**" düşünce bilimi yaklaşımına, ama şaşırtıcı şekilde günümüzün atom fiziği bilgisine de dayandırıldığı anlatıldı. Diğer bir deyişle **Öncü Alper**'in **Übü**'sü avangart (öncü) idi. Dahası **Mesafe Yapım**'ın **Übü**'sü hipergerçekçiliğe olan mesafeyi kısaltmıştı, üstelik tam **Jarry**'nin istediği gibi.

Alfred Jarry ve Übü Krallığı: **Jarry** (1873-1907) küçük yaşından itibaren dünyaya ve kendisine herkesten farklı bir gözle bakmış, diğerleri gibi düşünmek ve davranmak zorunda hissetmemiş kendisini. Günlük yaşamında olduğu gibi, yazdığı oyunlarda da dünyamız olarak gördüğümüz şeyin zihinsel bir kurgudan ibaret olduğu düşüncesini savunmuş ve hayali çözümler bilimi **“Patafizik”** görüşünü tarif etmiş. **Mesafe Yapım**’dan alıntıyla **“Jarry’e göre, rasyonel aklın gerçeklik kavrayışı fizik yasalarınca iddia edildiği gibi güvenilir değildir. Tüm belirsizliği ve güvenilmezliği ile rasyonel akıl tarafından inşa edilen yeni dünyada gerçek ve kopyası arasındaki fark ortadan kalkar. Tek gerçeklik birden fazla gerçekliğe dönüşür. Baudrillard’ın “Hipergerçeklik” olarak tanımladığı bu dünyada her şey alabildiğine gerçektir. İnsanın kendisine sunulan gerçekliğin ötesine geçmesi için hayal kurdurabilecek boşlukları yoktur. Her şeyin işlemsel, dijital ve açıklanabilir olduğu bu dünyada hayal gücünü besleyen yokluk ya da ihtiyaç hemen giderilir. İnsan aklını zorlayabilecek alanlar gelişen iletişim ağıyla hemen kapatılır, aklın sınırları aşılamaz. İnsan, sürekli yeni gerçeklikler üreten hipergerçeklik sarmalından hiçbir şeye deva olma iddiası olmayan patafizikle çıkabilir mi?”**, Bu açıklamadan sonra **Mesafe Sahne, Übü** oyununu **“Hayalperest delilere...”** ithaf ediliyor. Haddizatında hayatı bir sanat eseri olan **Jarry**'e göre **“Sanat, rahatsız olanları rahatlatmalı ve rahat olanları rahatsız etmeli”**ydi.

SAPPHO'YU DİNLERKEN: **Pınar Yüksel** (9 Ocak, saat 21.30). **Künye:** Yazan: **Sappho**; Yöneten: **Pınar Yüksel**; Afiş Tasarım: **Duygu Bostancı**. Tek kişilik gösteri, 1 perde, 30 dakika. **Oynayan:** Pınar Yüksel. **Konu:** Anadolu'daki köyleri gezip farklı kültürlerin (Laz, Dengbej, Alevi, Roman, Yörük) türkülerini toplayan **Pınar Yüksel**'in, türküleri eski Yunan şairi **Sappho**'nun şiirleriyle birleştirdiği şarkı ve devinim içeren özel bir performans.

İzlenimlerim ve Temsil Sonrası Sohbet: Sahnede, antik dönem kadın şair **Sappho**'nun âdeta kendisi vardı ve kendi şiirleriyle şarkı söyleyip dans ediyordu. Antik metine eşlik eden Anadolu'dan antropolojik ezgiler ve ritimlerle dansla bütünleşmiş mizansen yer yer ağıt müziği, yer yer adak-tören müziği makamındaydı. Farklı ton ve makamlardaki bu şarkıları, derin konsantrasyon içinde pürüzsüz sesi ve doğal devinim hareketleriyle sunan **Yüksel**, kendimi antik çağda Ön Asya'da bir tapınakta bir adak törendeymişim gibi hissetmemi sağladı. **Yüksel**'in, izleyenleri çağlar öncesine taşıyan konsantrasyonu bana **Ken Russell**'ın **“Gerçeğin Ötesinde”** (Altered States, 1980) adlı filmini anımsattı. Başrolünü **William Hurt**'ün oynadığı filmde bir araştırmacı hiçbir duyunun uyarılmadığı özel tuz konulmuş su dolu bir küvet icat eder ve içine girer. Küvetten her çıktığında insanlık tarihinde binlerce yıl öncesini deneyimlemiş olduğunu fark eder. Ben de **Yüksel**'i izlerken işte buna benzer bir deneyim yaşadım.

KÖKLERE DOĞRU (Belgesel): **Künye:** Yönetmen: **Pınar Yüksel**. 30 dakika. **Konu:** Değişik yörelerde Anadolu köylerine gezileri sırasında, geleneksel yöresel türkü söyleyen çoğu yaşlı kişileri çektiği kamera kayıtlarından oluşan bir belgesel. **Yüksel**, üç yıl boyunca, geleneksel müzik ve oyunla insan tarihinde kaynağa inebilmek amacıyla Anadolu'da farklı yörelerde dolaşmış, misafir olduğu köylerde türkü söyleyenlerle beraber türkü söyleyerek yaşamış. O yörelere gitmeden önce derleme kayıtlarından şarkıları ezberliyormuş, böylece ilk şarkıyı birlikte söyleyerek ev sahipleriyle müzikle iletişim kurabiliyormuş. Bu ilk köprü kurulduktan sonra onları dinleyerek yeni şarkılar öğrenebiliyormuş.



İzin verenlerin kaydını tutmuş. “Şarkı”nın bedenle birlikte söylenince sesin de özgürleştiğini anlamış. **Sibirya, Polonya** gibi ülkelerde de ayın ve matem müzikleri öğrenmiş ve bedenle şarkı söylemeyi bir “varoluş biçimi” edinmiş. Sorulan bir soru üzerine “**Anadolu’da her yörede baskın tema ve ifade karakteri farklı olmakla beraber ortak tema doğa olduğunu**”, bunun sessiz derin neşe ve hüznle ifade edildiğini öğrendik. Öte yandan gezdiği yerlerde beton binaların artması, şehre göç ve cep telefonu bağımlılığı yüzünden gençlerin o yöresel ses kaynaklarından uzaklaştıkça doğa ile ilişkisinin azaldığını, modern dünyaya ayak uydurup seslerinde şehre asimilasyonun başladığını gözlemlemiş. **George Orwell**’in “**Bin-dokuz-yüz-seksen-dört**” (1949) adlı distopik romanındaki gibi herkesin en az bir şarkıyı-bir kitabı ezberlemesinin zamanı geldi galiba. Yoksa korkarım beton, telefon ve diğerleri **Philip Pullmann**’ın “**Karanlık Cevher**” adlı fantastik romanlarındaki (1995-2000) gibi çocukların sağduyuları ile aralarındaki bağlantıyı kesecek, gelecek nesillerimiz düşünemeyen ve hissetmeyen “**yaratıklar**” olarak yaşayacaklar.

SONUÇ: Böylece **Başka Oyunlar Haftası** dosyasını kapatırken birkaç noktaya temas etmek istiyorum. Öncelikle eserlerin konularında “ölüm” kavramının sık yer alışı dikkatimi çekti. Ek olarak, hem konularda hem de performanslarda “**sanatın**” bir ihtiyaç olduğu ortadaydı. “**İnsanlık nereye gidiyor**” sorusunun cevabı belli ki “**sanatın varlığına bağlı**”, şeklinde. Ne de olsa sanatla en ufak bir bağlantı bile kalmazsa “**insanlık**”tan da söz edilemez!

Yakîn Tiyatro Genel Sanat Yönetmeni **Öncü Alper**’i ve **Yakîn Tiyatro Topluluğunun tüm üyelerini** içtenlikle kutlarım. **Başka Oyunlar Haftası** konseptini düşünmek başlı başına dahiyane bir fikirken, planlamak, hayata geçirmek ve hafta boyunca canla başla çalışarak en ufak bir aksaklık olmamasını sağlamak, sanata ve sanatçıya olduğu kadar sanatsevere de saygı ve sorumluluktur. **Hep beraber sanatla yaşamaya devam...!** Başka Oyunlar Haftası festivalinin tekrarlanmasını dilerim.



Kaynaklar

1. Taylor SW: Introduction. The Ubu Plays (Çev: C. Connelly, SW. Taylor). Grove Press. 1968
2. Dalton C: <https://cuttingball.com/play/ubu-roi-why-its-wild/> Erişim 12.9.2025

Not: Bu yazı <https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/pinar-aydin-o-dwyer/baska-oyunlar-haftasi-nda-bambaska-oyunlar-3/3791/> portalında yayımlanmış ve izininle kullanılmıştır.

BİR "HAYIR" MESELESİ

Aslında çocukluğumuzdan beri hep **onaylanmak** üzerine kurulu bir sistemin içindeyiz. Okulda öğretmenimize, evde ailemize, dışarıda arkadaşımıza hep bir **"evet"** deme borcumuz varmış gibi hissediyoruz. Özellikle benim gibi mimarlık öğrencisiyseniz, hayat zaten bir sürü teslimin, uykusuz gecenin ve bitmeyen taleplerin arasında geçiyor. Her şeye yetişmeye çalışmak, her kapıyı açık tutmak bir süre sonra insanı gerçekten tükenme noktasına getiriyor. Ben bunu kendi hayatımda dengelemeye çalışırken şunu fark ettim: İnsanın üzerine binen o ağır yükün yarısı, aslında istemediği halde kabul ettiği şeylerden oluşuyor. Şu an orta yaşlarında olan insanlara, yani bizden bir önceki nesile baktığımda, aradaki farkı daha iyi anlıyorum. En dingin ve ne istediğini bilenler, o sihirli **"hayır"** kelimesini kullanmayı öğrenmiş olanlar. Biz gençler için bu kelimeyi söylemek hala çok zor. **"Hayır"** dediğimizde birini kıracağımızı, bir fırsatı kaçıracağımızı ya da bencil damgası yiyeceğimizi düşünüyoruz. Ama aslında **her "Hayır", insanın kendi vaktine ve emeğine sahip çıkması demek.**

Sırf ayıp olmasın diye gittiğimiz bir etkinlikten döndüğümüzde hissettiğimiz o boşluk hissini hepimiz biliyoruzdur. Oysa o vakti, gerçekten sevdiğimiz bir şeye, belki sadece kulaklığımızı takıp yürümeye ya da yarım kalan bir makaleyi bitirmeye ayırsak, kendimizi çok daha **bütünleşmiş** hissedeceğiz. Bu aslında bir tür **arınma süreci** gibi. Hayatımızdaki fazlalıkları eledikçe, tıpkı bir tasarımı sadeleştirip ana fikri ortaya çıkarmak gibi, kendi kişiliğimiz de daha netleşiyor. **"Hayır"** demek bir kavga başlatmak ya da insanları terslemek değil; sadece **kendi sınırlarını, kendi oyun alanını belirlemek** demek. İnsan **"Hayır"** demeye başladıkça omuzlarındaki o görünmez baskının azaldığını, gerçekten hafiflediğini hissediyor. Çünkü o zaman, verdiğimiz **"Evet"**lerin bir ağırlığı ve anlamı oluyor. **Sırf mecburiyetten değil, gerçekten istediğimiz için bir yerlerde olduğumuzda hayat daha samimi bir hal alıyor.**

Sonuçta vaktimiz de enerjimiz de sınırlı. Herkesi mutlu etmeye çalışırken en çok kendimizi ihmal ediyoruz. Belki de büyümenin, olgunlaşmanın en gerçek belirtisi, karşımızdakine nazikçe ama kararlı bir şekilde **"Bu bana uymuyor"** diyebilmek. Bunu yapabildiğimiz gün, başkalarının çizdiği yollarda yürümeyi bırakıp kendi yolumuzu inşa etmeye başlıyoruz. O hafiflik hissi de sanırım hiçbir şeye değişilmez. Bir de şu var: **"Hayır"** demeyi öğrendikçe insan, aslında neye **"Evet"** demek istediğini daha net görmeye başlıyor. Gün içinde yaptığımız şeylerin çoğu otomatik; biri istiyor, biz kabul ediyoruz. **Durup düşünmeye bile vakit kalmıyor.** Ama bazen küçük bir duraksama, **"Ben bunu gerçekten istiyor muyum?"** sorusu, bütün günü hatta bazen bütün haftayı değiştirebiliyor. O soruyu kendimize sormaya başladığımızda, istemediğimiz yüklerin ne kadar fazla olduğunu fark etmek biraz sarsıcı oluyor. Ama aynı zamanda da rahatlatıcı. Çünkü bu farkındalık, insanın kendi hayatının direksiyonuna ilk kez gerçekten dokunduğu an gibi.

Mimarlıkta bir proje çizerken de benzer bir süreç var aslında. İlk eskizlerde her şey üst üste gelir; fazla çizgiler, gereksiz detaylar, kararsızlıklar... Sonra yavaş yavaş eleme başlar. Ne çıkmalı, ne kalmalı, ana fikir ne? Hayat da bundan çok farklı değil. Her davete gitmek, her işi üstlenmek, her beklentiyi karşılamak ilk bakışta **“çalışkanlık”** gibi görünebilir, bir noktadan sonra tasarımın ana fikrini kaybettiriyor. Ortada bir şey var ama ne olduğu tam belli değil. **“Hayır”** demek, o projede kalın çizgiyi çekmek gibi; netleştiriyor. İşin ilginç tarafı şu: **“Hayır”** dedikçe dünya yıkılmıyor. Kırılacağını düşündüğümüz insanlar çoğu zaman hayatlarına devam ediyor. Kaçırduğumuzu sandığımız fırsatların yerine yenileri geliyor. Hatta bazen tam tersine, sınır koyabilen insanlara daha fazla saygı duyulduğunu bile fark ediyorsun. Çünkü herkes her şeye yetişmeye çalışan, sürekli **“tamam”** diyen birine değil; ne istediğini bilen, kendi alanını koruyabilen birine güveniyor. Bu da insanın kendine bakışını yavaş yavaş değiştiriyor.

Belki de en zor olan, **“Hayır”** derken suçluluk hissetmemeyi öğrenmek. Çünkü bize öğretilen şey, başkalarını düşünmenin her zaman kendimizi düşünmekten önce gelmesi. Oysa kendini hesaba katmadığın bir denklemin uzun vadede kimseye faydası yok. Tükenmiş, yorgun ve isteksiz bir **“Evet”**, kimseyi gerçekten mutlu etmiyor. Ama isteyerek söylenmiş bir **“Evet”**, hem karşındakine hem sana iyi geliyor. Zamanla insan şunu da anlıyor: **“Hayır” demek bir eksilme değil, bir alan açma hali.** Boşluk yaratmak. O boşluğun içine bazen dinlenme giriyor, bazen üretme, bazen de sadece hiçbir şey yapmama lüksü. Ve belki de en kıymetlisi bu. Sürekli dolu olmak zorunda olmadığını kabul etmek. Her an verimli, her an ulaşılabilir, her an hazır olma halinden biraz geri çekilmek. Sonunda dönüp baktığında, hayatında kalan şeylerin daha **“sen”** olduğunu fark ediyorsun. Daha az ama daha anlamlı. Daha sakin ama daha sahici. **“Hayır”** demenin hafifliği tam da burada gizli galiba: **İnsan kendini eksiltmeden, hatta belki ilk kez gerçekten kendini çoğaltarak yoluna devam ediyor.**

Belki de mesele, **“Hayır”** demeyi bir savunma mekanizması olarak değil, bir **öz bakım biçimi** olarak görmekte. Kendini korumayan birinin uzun süre üretken, yaratıcı ya da gerçekten ilgili kalması mümkün değil. İnsan, kendi sınırlarını tanımadıkça başkalarına da sağlıklı bir şekilde yaklaşmıyor. Bu yüzden söylenen her **“Hayır”**, aslında daha dürüst bir ilişki kurmanın da kapısını aralıyor; hem kendimizle hem çevremizle. Zamanla şunu kabulleniyoruz: Herkese yetişmek zorunda değiliz, her yerde bulunmak da gerekmiyor. Bazen geri durmak, en doğru yerde durmak anlamına geliyor. Hayatın temposu içinde bu küçük geri çekilmeler, insanın kendini yeniden duymasını sağlıyor. Ne istediğini, neye ihtiyacı olduğunu ve neyin artık ona ait olmadığını ve belki de en sonunda, hayır demenin hafifliği şuna dönüşüyor: **İnsan başkalarının beklentileriyle değil, kendi ritmiyle yaşamaya başlıyor.** O ritmi bulduğunda da acele etmeye, açıklamaya ya da kendini ispatlamaya gerek kalmıyor. Sadece olduğu yerde durmak yetiyor. Ve bu, insana uzun zamandır hissetmediği kadar iyi geliyor.

Akşam yemeğinden sonra gittiğimiz için çay bahçesinde oturmadan önce limanın ucuna kadar gülüşe söyleşe yürüdük. Renkli, cıvıltılı balıkçı ve gezinti teknelerini gözleyerek, denizin balıksı kokusunu ta içimizde duyarak, ruhumuz sütlüman, kısa bir tur atıp geldik.

Kübra'yla ben arkadan, eşler önden uysal adımlarla yediklerimizi sindirirken çocuklarımızdan, yapmayı düşündüğümüz gezilerden, okuduğumuz kitaplardan, ülkenin gidişatından konuştuk.

Tekneyle Yunan adalarına gitmekten söz ettik. Yaz bitiminde Ankara'ya dönünce pasaport almaya karar verdik. Yeşil pasaport alma hakkımız geçerli sanıyorum. **Kübra** bu kış umreye gitmişti. Eşi **Hidayet** Kerkük'lü olduğundan defalarca görmüştü kutsal toprakları. **“Anlatmakla olmaz, mutlaka ziyaret etmelisiniz oraları”** diyorlardı.

Hidayet Bey sık sık görevli olarak ya da Kerkük'te yaşayan yakınlarını görmek için Ortadoğu ülkelerine gidiyordu. Sevdiklerine tam olarak bağlanır, sonuna kadar savunurdu. Bir araya geldikçe yurtiçinde ve yurtdışında gezip gördüğü yerleri, tanıştığı insanları anlatırdı. Bir kere konuşup benimsemişse uzun yıllar unutmaz, dostlarını hep arar, onlarla bağını koparmazdı. Eski yazı, Arapça bilir, Farsça şiirleri ezbere okurdu. Sözü, söyleşisi dinlenir; okumayı, gezmeyi, yeni yerler, yeni insanlar tanımayı severdi karı koca.

Müslüman ülkeler; yaşanan iç karışıklıklar, savaşlar, kötü yönetim, acımasız katı yöneticiler yüzünden yangın yeri gibiydi. Kızıldeniz adını, akan kanlardan beslendiği için mi almıştı? **“Suudi Arabistan'ı Allah koruyor, orada kötü bir şeyler olması imkânsız!”** diyorlardı, sudan bol bulunan petrolü bilmezlikten gelir gibi.

Bu yıl baharda, yazlığa geldiğimiz ilk günlerde telefonla aramıştık; yine böyle sahilde başımız dingin dolaşırken. Kübra ağlamaklı, yorgun, zor anlaşılabilir bir sesle İtalya'da hastanede olduklarını, oğlu **Kaan**'ın merdivenlerden düşüp başını yaraladığını söylemişti. Önce ufak, önemsiz bir kaza gibi düşündük. Sonrasında kafatasında kırık olduğunu, ağır bir ameliyat geçirdiğini öğrenince çok üzülmüş, tekrar aramıştık, durumunu öğrenmek için.

Ne zaman geziden, sağlıktan söz açılrsa **Kaan**'ın kazasını anımsar, gözleri dolardı anne babanın. **“Umrede ettiğim dualar, yaptığım iyilikler karşı geldi, korudu oğlum!”** diye anlatırdı **Kübra**.

Limanın, taş dolgu iskelesi girişinde asılı **“Teknesi olmayanlar kesinlikle giremez”** yazısına aldırılmadan en ucuna kadar yürüyüp döndük. Yola bolca deniz kumu dökülmüş, tepeler oluşmuştu set boyunca. **“Ayağıma kum bulaşıyor, geri dönelim!”** dedi **Kübra**. Sonra da gerçeği söyledi, **“Yengeç olur!”** diyerek. Börtü böcek konusunda benden daha ürkeklerin olması güven veriyordu, birden gülmeye başladım.

Kısa yürüyüş sonrası, denize yakın masalardan birine oturduk. Gündüz evde birlikte çay içmiştik, **Kübra**'ya uyup ben de adaçayı söyledim. Erkekler ince belli bardakta şekersiz çay istediler. Çaycı yeni olmalı, eskisinden daha konuşkan ve güler yüzlü. **“Çaylar sıfır abi, yeni demledim!”** deyince imrendim onlara. Hele adaçayından ilk yudumumu alır almaz iyice üzüldüm. Yeşili, sağlıklı, doğal bizim çayın yerini hiç biri tutmuyordu. Keyfimi hiçbir şey kaçıramazdı; üç kesme şekeri, iki dilim limonu içine katıp, sonuna kadar içtim fincandaki kekremsi adaçayını.

Kıyıda bağlı tekneleri seyrettik, gövdelerine yazılı ilginç adlarını okuduk; gezi hayalleri kurduk ay ışığı ve bergamot aromalı çay eşliğinde. **'Katre'** adlı şık tekne yine balıkçı kayıklarının arasında kurumlu, gururlu, nazlı, edalı yerini almıştı. Herkes gibi biz de gözlerimizi alamaz, her gelişimizde bir iki söz ederdik **Katre**'yle ilgili.

Konuşmamız geziler, umre, ada turları, Avrupa arasında dönüp dolaşırken **Hidayet Bey**'in çalan cep telefonuyla bölündü coşkulu sohbetimiz. **İldeniz** diye bir arkadaşımı arayarak; Nahcivanlı'yımı: **'Bayram Kutlaması'** için aramış. **"Ne bayramı?"** diye sorduk, şaşkın. İzmir'in kurtuluşu geldi aklımıza, 9 Eylül'dü bugün. Nereden bilecek, bunun için olamazdı. Geçmiş Ramazan Bayramı'nı kutluyor olmalıydı. Böyleydi bizim **Hidayet** arkadaşımız; dostlarıyla, arkadaşlarıyla bağıni hiç koparmaz, önemli günlerde de diğeri zamanlarda da arar, kendisi de aranırđı.

Telefon konuşması bittikten sonra anlattı **İldeniz**'i. Gülümsedi önce kafasını sallayarak, hatırlamaya çalıştı: Nahcivan'a görevli olarak gitmişler birlikte, yıllar önce.

Nahcivan yolcusu olarak önce Ankara'dan İstanbul'a, sonra İstanbul'dan Bakü'ye gelmiş iki uçak değiştirerek. Bakü'de **İldeniz** karşılamış **Hidayet Bey**'i. **"Uçuş biletleri tamam, bir şeyler yiyip içelim!"** demiş üçüncü uçağı binmeden. Nahcivan uçağıında yiyecek içecek ikramı yapılmamış. Biletini alınca uçağıın kalkış saatine bakan **Hidayet Bey** 15.30 diye okuyunca ayağı fırlamış. **"Saat 16.00 oldu, uçağı kaçırılmışız!"** diye kaygılı bağıırınca İldeniz rahat bir tutumla kolundan çekmiş: **"Daha vakit var. Öyle yazdığına bakma, iki-üç saatten önce kalkmaz uçak. Merak etme bizi almadan da bir yere gitmez!"** demiş. **Hidayet Bey** inanmamış duyduklarına. Hayretle, şaşkınlıkla bakakalmış arkadaşına.

Uçağı bindikten sonra da şaşkınlığın yerini korku alır. Bu kez gözlerine inanamaz. Sağına, soluna endişeyle bakınır, uçağıın her tarafı dökülmektedir.

İş arkadaşını, dostunu rahat ettirmek isteyen İldeniz, eline ufak bir para sıkıştırdığı görevliden, yerlerini de birinci sınıfa aldırır.

Öyle bile olsa, bu uçakla gidecek olmak **Hidayet Bey**'i her geçen saniye daha çok korkutur. Huzursuzdur; sürekli sağı solu inceler, arkadaşına sorular sorar. Dönüş yolculuğunu düşünmeye başlar. **"Bir kerelik oldu, bir daha hayatta binmem bu uçağı!"** der **İldeniz**'e.

Uçakta, yolcularla birlikte kurt köpeğı, tavuk, horoz gibi canlı hayvanlar da görünce, **Hidayet Bey**'in şaşkınlığı büsbütün artar. Uçak, yerde birkaç tur atıp, pistte dakikalarca dolaştıktan sonra, sarsılarak, motordan garip sesler çıkararak, güç bela havalanır.

"Hiç kaza oluyor mu?" diye sorar **İldeniz**'e; merakla, güm güm atan yüreğini tutarak. Arkadaşının olağan bir şeymiş gibi verdiği yanıtlarla, rahat söylemleriyle iç sıkıntısı büsbütün artar; duyduklarıyla kulaklarına inanamaz: **'Bir keresinde uçak havalanamamış. Pistin içinde daireler çizip durmuş. Sonra on beş kadar yolcuyu indirmişler de hafifleyen uçak kalkabilmiş!'** Bunları dinledikçe korkudan gözleri fal taşı gibi açılan **Hidayet Bey** **"Bir daha tövbe binmem bu uçaklara!"** deyip koltuğunda büzülmüş kalmış. Uçak yere ininceye kadar soğuk terler dökerek dua etmiş.

"Sen nasıl biniyorsun bu uçaklara her zaman, korkmadan?" diye sorup duruyormuş 'Aladağ'dan serin duran' arkadaşına da. Birden aklına pilotlar gelmiş: **"Çok cesur olmalılar, bu uçaklarla her gün defalarca uçtuklarına göre?"** deyince, **İldeniz** yine soğukkanlı, gülümseyerek noktalamış söyleşiyi: **"Hepsi uçuştan önce küp gibi içki içerler, öyle gelirler göreve. O yüzden hiç korkuları olmaz, merak etme sen onları!"**

KÖPEKLERLE “TANIŞMA” KURALLARI

H. Fatoş GÜR
Dünya1 Vadi Sitesi



Değerli Komşularım,

Bu hafta **30. Yıl Çalışma Grubu** olarak kütüphanede yaptığımız toplantıya köpeğimle birlikte katılmak zorunda kaldım. Köpeğim **Muria**, iri bir **SOKİT** (Sokak İti) cinsi. 12 yaşında, pek çok sağlık sorunu olan ancak çok iyi bakıldığı için sağlıklı görünen, evde bir kediden farksız, sesi çıkmayan, sevgi dolu bir candır. En önemli sorunu ise kulaklarındaki kronik rahatsızlıktır. Onu tanıyanlar, **kulaklarına dokunmadan** başının ve vücudunun okşanacağını bilir, bol bol okşayabilir. Örneğin kütüphaneci ablası **Yeşim Yıldız**'a bayılır ve sırtını kaşıtmaya doymaz.

Grubumuzdaki arkadaşımız **Vecdi SEVİĞ** köpeğimi görünce hemen elinin üstünü ona doğru uzatıp koklattı. Aynı anda **Suat ILGAZ** da “**Ne kadar güzel bir köpek**” diyerek onu okşamak için başına doğru elini uzatınca, “**Önce Vecdi Bey gibi elinizin üstünü veya avucunuzu koklatın, sonra sevmenize izin vermesini bekleyin**” dedim. **Suat Bey** çok şaşırdı ve “**Bunu bilmiyordum, dergiye bu konuyla ilgili bir yazı yazar mısınız?**” dedi. Bu yazıyı, o öneri üzerine hazırladım. Umarım hoşunuza gider ve bundan sonra sahipli ve sahipsiz köpeklerle tanışmak zorunda kaldığınızda bu bilgiler işinize yarar.

Sevgiyle ve hayvansever kalın!



Köpekler dünyayı; **koku molekülleri, mikroskobik kas hareketleri ve karmaşık bir vücut dili** üzerinden algırlar. Ancak çoğu insan bu sessiz iletişimi “**duyamadığı**” için trajik yanlış anlaşılmalara şahıs. **Amerikan Veteriner Hekimleri Birliği** (AVMA) verilerine göre, her yıl yalnızca **ABD’de yaklaşık 4,5 milyon köpek ısırma vakası** gerçekleşmektedir. Çoğu insan bu ısırıkların “**aniden**” yaşandığını iddia etse de, etyolojik gerçeklik bunun tam aksini söyler. **Köpekler ısırmadan önce** genellikle onlarca **görsel sinyal** gönderir; ancak bu uyarılar insanlar tarafından görmezden gelindiğinde veya yanlış yorumlandığında, hayvan “**son çare**” olarak **dişlerine** başvurur. Bu **görünmez dili anlamamanın ve güvenli bir türler arası iletişim kurmanın** 5 temel gerçeğini sizinle paylaşıyorum.

Yatıştırıcı Sinyaller – Diplomasi Aracı

Köpek davranış bilimi literatüründe "**Yatıştırıcı Sinyaller**" (Calming Signals) olarak adlandırılan kavram, köpekler stresli olduklarında **sosyal gerginliği düşürmek** ve **çatışma isteğini söndürmek** (agonistik motivasyonu azaltmak) için kullandığı evrensel bir diplomasi aracıdır. **Baş çevirme, burun yalama** ve "**donup kalma**" gibi davranışlar basit birer refleks değil, köpeğin "**Lütfen ortamı sakinleştiririm**" deme biçimidir.

Mariti ve ark. (2014-2017) tarafından yapılan bilimsel araştırmalar, bu sinyallerin başarısını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Veriler, bir köpek bu **yatıştırıcı sinyalleri** gönderdiğinde, karşıdaki tarafın (köpeğin) agresif tutumunu durdurma başarısının **%79,4** olduğunu göstermektedir. Özellikle **esneme ve yeri koklama** gibi sinyallerin, köpekler henüz birbirine yakınlaşmadan "**mesafe sinyali**" olarak kullanıldığı görülmüştür.

Bu noktada "**Balina Gözü**" (Whale Eye) denilen, **köpeğin göz beyazlarının görünmesi** durumuna dikkat edilmelidir. **Köpeğin başını çevirip gözlerini size odaklamasıyla göz aklarının beyazının görünmesi** durumudur ve ciddi bir endişe işaretidir. Bu, köpeğin **yoğun stres altında** olduğunu ve **kendini savunmaya hazırlandığını** önemli bir göstergesidir.;

- **Donma:** Köpeğin bir anda heykel gibi kaskatı kesilmesi, "**savaş ya da kaç**" kararı öncesindeki çok riskli bir aşamadır.

Kuyruk Sallama Miti – Sağ ve Sol Ayrımı

En yaygın yanlış kanılardan biri, **kuyruk sallayan her köpeğin "mutlu" olduğudur**. Oysa kuyruk sallamak bilimsel olarak sadece "**duygusal uyarılma**" (arousal) anlamına gelir. **Yüksekte, sert ve hızlı sallanan bir kuyruk** aşırı uyarılma veya saldırganlık belirtisi olabilirken; **gevşek ve tüm vücudu sallayan bir kuyruk** rahatlamış bir köpeğe işaret eder. **Uyarılmanın yönü**, köpeğin beynindeki **asimetrik duygusal işleme**yi yansıtır:

- **Sağa Doğru Sallama:** Araştırmalar, köpeklerin sahipleri gibi pozitif bir uyarana gördüklerinde, kuyruklarını daha çok **sağ tarafa** doğru salladığını göstermektedir.
- **Sola Doğru Sallama:** Yabancı veya tehditkar bir unsurla karşılaştıklarında ise kuyruk hareketi **sol tarafa** ağırlık verir.
- **Sert ve Yüksek Sallama:** Kuyruğun "bayrak gibi" dik ve sert bir şekilde hızlıca titretilmesi, **agresyon öncesi yüksek uyarılma** habercisidir.
- **Piloereksiyon (Piloerection):** Kuyruk sallanırken aynı zamanda **sırt tüylerinin dikleşmesi**, köpeğin sadece uyarılmadığını, aynı zamanda **savunma moduna geçtiğini** gösterir.

"Çift Onay" ve Koku alma (Olfactory) Yaklaşımı

Bir köpeği sevmeden önce **sahibinden izin almak** bir nezaket kuralıdır, ancak **asıl onay köpeğin kendisinden** gelmelidir (Canine Consent). Köpekler "**kokusal**" (olfactory) kaşiflerdir ve **dünyayı burunlarıyla tanırlar**. Köpek dost canlısı görünse bile, sahibine **köpeği sevip sevemeyeceğinizi mutlaka sorun**. Köpeğin eğitimde olması, ağırlı bir bölgesinin bulunması veya yabancılara karşı korumacı davranması gibi sizin fark edemeyeceğiniz durumlar olabilir.

Köpeğin Rızasını Bekleyin: Sahibinin "**evet**" demesi tek başına yeterli değildir; **son söz köpeğindir**. Köpeğin size yaklaşmasını bekleyin, siz onun üzerine gitmeyin. Eğer köpek arkada kalıyor veya başını çeviriyorsa, etkileşimi zorlamayın.

- **Kokunuzu Tanımasına İzin Verin (Kapalı Yumruk Kuralı):** Köpekler dünyayı öncelikle kokuyla algılar. Yabancı bir köpeğe yaklaşırken açık el yerine **kapalı bir yumruk** kullanılmalıdır. Elinizi **kapalı bir yumruk** şeklinde (parmaklarınızı korumak için) veya avuç içiniz dışı bakacak şekilde yavaşça uzatarak köpeğin sizi koklamasına izin verin.

- **Yaklaşma (Looming) Hatası:** Köpeğin üzerine doğru eğilmek (looming) korkutucu olabilir. Doğrudan yaklaşmayın. Bir köpeğin üzerine **tam karşıdan** (yüz yüze) yürümek ve **doğrudan göz teması kurmak** köpekler tarafından bir **tehdit veya meydan okuma** olarak algılanabilir. Bir köpeğin **üzerine eğilmek** (looming) veya doğrudan **göz hapsine almak**, etiyolojik olarak **"avcı"** veya **"tehdit"** olarak algılanır.
- **Seviyesine İnin:** bunun yerine çömelerek onun seviyesine inin ancak yüzünüzü ısırma mesafesine getirmemeye dikkat edin Daima **köpeğin seviyesine** (çökerek ama oturmadan) **inin ve yan durarak vücut alanınızı küçültün** .
- **Vücut Açınızı Değiştirin:** Köpeğe vücudunuzu **45 veya 90 derecelik bir açıyla**, yani **yan dönerek** yaklaşın. Bu, görsel **"ayak izinizi"** küçülterek köpeğe **barışçıl niyetinizi belli eder**.
- **Doğru Temas ve "Dokunma Testi":** Yabancı bir köpeği **başının üstünden** sevmeyin; bu hareket görüşünü engellediği için onu korkutabilir. Bunun yerine köpeğin görebileceği yerler olan **göğüs, omuzlar veya boyun altını** tercih edin.
- **3 Saniye Testi (RSPCA Touch Test): Güvenli Bölgeleri Sevin.** Köpeği 3 saniye boyunca **omuz veya göğüs bölgesinden** sevin, ardından elinizi çekin. Eğer köpek size **yaslanıyor** veya **patisiyle dürterek devam etmenizi istiyorsa** onay var demektir. Hareketsiz kalıyor veya uzaklaşıyorsa bu **"Hayır"** demektir, etkileşimi sonlandırın.
- **Sarılmaktan Kaçının:** İnsanlar sevgi gösterisi olarak sarılmayı sevse de, çoğu köpek kısıtlanmaktan ve sarılmaktan hoşlanmaz
- **Uyuyan veya Yemek Yiyen Köpeği Rahatsız Etmeyin:** Bu durumlar köpeğin en korumacı ve tepkisel olduğu anlardır.

Tehdit Anında Savunma – "Ağaç Olmak"

Bağırmanın veya Ani Hareket Etmeyin: Yüksek sesler ve ani el kol hareketleri köpeği ürkütebilir. Serbest gezen/sahipsiz veya agresif eğilim gösteren bir köpekle karşılaştığınızda **koşmak**, köpeğin **avcı güdüsünü** (chase drive) tetikler. Eğer bir köpek üzerinize çok heyecanlı gelirse, ellerinizi göğsünüzde birleştirip yere bakarak **"Ağaç Olun"**.

"Ağaç Olmak" tekniği, köpeğin ilgisini kaybetmesini sağlamak için tasarlanmış en güvenli profesyonel protokoldür. Ancak **köpek üzerinize geliyorsa**, duruşa geçmeden önce yapılacak kritik bir adım vardır.

Burada naçizane kendi deneyimlerime dayanarak bir ekleme yapmak istiyorum: "Ağaç olurken", aynı zamanda "Kocaman Ol". Kollarımızı iyice yukarı kaldırıp daha büyük ve daha heybetli görünmek de çok önemlidir. Kocaman olup, aşağıda açıklandığı gibi kalın ve yüksek sesle köpeğe hitap edildiğinde, kendisinden daha büyük bir canlı olduğunu görüp, duraklamasını sağlayabiliriz.

- **Tok Sesle Komut Verin:** Köpek size doğru atılıyorsa, kalın ve kararlı bir sesle **"GİT!"** veya **"HAYIR!"** diyerek otoritenizi gösterin.
- **DUR:** Hareket etmeyi hemen kesin.
- **KOLLARINI KATLA:** Parmaklarını korumak için kollarını göğsünde birleştir.
- **YERE BAK:** Göz teması bir **meydan okumadır**. Bakışlarını ayaklarına indir ama köpeği periferik görüş alanında tut.
- **BEKLE:** Köpek sizi **"sıkıcı"** bulup uzaklaşana kadar kımıldamayın. Eğer yere düşürülürseniz, **cenin pozisyonunda kıvrılıp** ellerinizle boynunuzu ve yüzünüzü koruyun.

Hırlamayı Asla Cezalandırmayın

Pek çok köpek sahibi, köpeği hırladığında onu azarlayarak bu davranışı bastırmaya çalışır. Ancak uzman perspektifinden bakıldığında; **hırlamayı cezalandırmak, bir duman dedektörünün pillerini, yangın varken sökmeye benzer.**

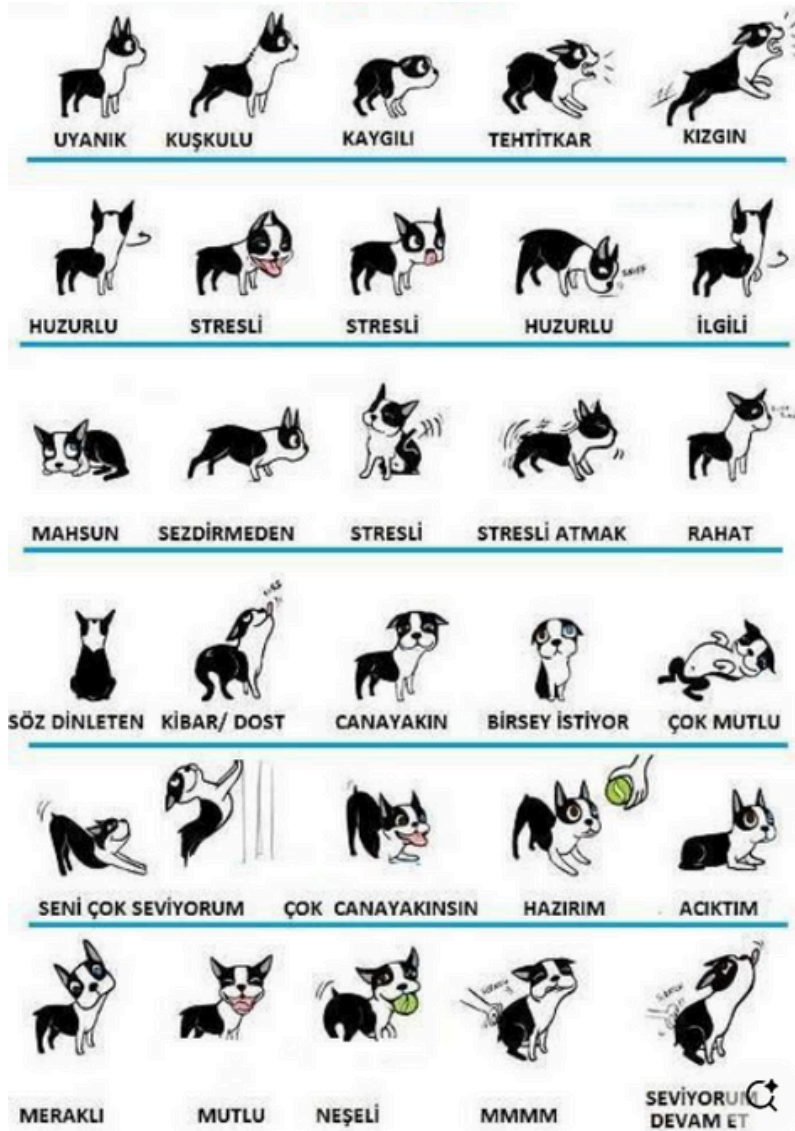
Hırlama, köpeğin "**Kendimi çok kötü hissediyorum, lütfen bana alan bırak, rahatsızım**" dediği hayati bir erken uyarı sistemidir. Eğer bir köpeğe **hırlamanın yasak olduğunu** öğretirseniz, o köpek bir sonraki sefer **uyarı basamağını atlayarak** doğrudan **ısıрма** aşamasına geçecektir. Hırlayan bir köpek aslında **sizinle iletişim kurmaya çalışarak** bir ısırığı önlemeye çalışıyordur; bu sinyale saygı göstermek ve köpeği stresten uzaklaştırmak en güvenli yoldur.

SONUÇ: YENİ BİR TÜR İLETİŞİMİ

Köpekler, **her kas hareketiyle** bize bir hikaye anlatırlar. Onların dünyayı **burunlarıyla kokladığını, göz temasını bir baskı unsuru olarak gördüğünü ve yatıştırıcı sinyallerle barışı korumaya çalıştıklarını** anlamak, aramızdaki bağı pekiştirmenin anahtarıdır.

Yukarıdaki bilgilerden sonra yakınınızdaki bir köpek **esneme hareketi yaptığında** veya **başını hafifçe yana çevirdiğinde**, onun sadece "**yorgun**" olduğunu mu düşüneceksiniz? Yoksa size nazikçe "**biraz alana ihtiyacım var**" dediğini mi duyacaksınız?

Onları dinlemeye başladığınızda, aslında ne kadar çok şey söylediklerini fark edeceksiniz.



Yararlanılan Kaynaklar:

1. Understanding Canine Body Language Essential to Preventing Dog Bites.

<https://www.petprofessionalguild.com/barks/barks-magazine-blog/understanding-canine-body-language-essential-to-preventing-dog-bites/>

2. How to Greet a Dog You Don't Know - American Kennel Club.

<https://www.akc.org/expert-advice/advice/how-to-safely-greet-a-strange-dog/>

3. How to Read Dog Body Language - American Kennel Club.

<https://www.akc.org/expert-advice/training/how-to-read-dog-body-language/>

4. Understanding Your Dog's Body Language: A Guide To Canine Communication,.

<https://stories.tamu.edu/news/2025/03/13/understanding-your-dogs-body-language-a-guide-to-canine-communication/>

5. DOG BITE PREVENTION - American Veterinary Medical Association.

<https://ebusiness.avma.org/Files/ProductDownloads/mcm-client-brochures-21-dog-bite-prevention.pdf>

6. Dog bite prevention | American Veterinary Medical Association.

<https://www.avma.org/resources-tools/pet-owners/dog-bite-prevention>

7. How to approach a dog - RSPCA Sussex West. <https://rspcasussexwest.org.uk/how-to-approach-a-dog/>

8. Meeting an unfamiliar dog | RSPCA.

<https://www.rspca.org.uk/documents/d/rspca/what-to-do-when-you-meet-an-unfamiliar-dog>

9. How to safely help a stray animal | Humane World for Animals.

<https://www.humaneworld.org/en/resources/how-safely-help-stray-animal>

10. From Nose to Tail - Humane World for animals.

https://www.humaneworld.org/sites/default/files/docs/PM_NosetoTail_07_18_K-2.pdf



Wi-Fi BAĞLANTISI

Melihat ATLAMAZ

Yazar

Ev sessizdi. **Anne**, odasına çekilmiş daha üzerini bile değiştiremeden sosyal medyada başkalarının hayatlarına bakarken uzandığı yatağın üzerinde uyuyakalmıştı. Telefonun mavi parıltısı yüzüne düşmüş, saç diplerindeki beyazları, gözaltlarındaki yılların yorgunluğunu daha da belirginleştirmişti.

Baba, kumanda elinde göbeğinin üzerinde meyve tabağı, salondaki televizyonun karşısında haberleri dinlerken evdekilerden bihaber uyuyakalmış, yamulmuş boynu ile uykusunda İran kedisi gibi horluyordu.

Zeynep, ekranın karşısında filtrelerin büyüyle kendini şekilden şekle sokup, günün modasına göre kendini adeta yeniden yaratıyordu. Sosyal medyanın büyüüne öyle kaptırmıştı ki kendini, ne ödevler, ne tekrarlanacak dersler hiç de umurunda değildi.

Mert de, karanlık odasında dijital dünyanın savaş alanlarında kazanmak için çırpınıyor, ecel terleri döküyordu. Ailenin her bir üyesi sanki başka bir evrende yaşıyordu. **Evde tek ortak şey, Wi-Fi bağlantısıydı.**

Dört kişilik bir ev, dört farklı hayat aynı çatı altında, ama kimse kimseye dokunmadan yaşanıyor. Evde görünen duvarlar vardı. **Ama hangi ara bu görünmeyen duvarlar oluşmuştu? Sanal dünya**; onları nasıl da fark ettirmeden birbirinden uzaklaştırmıştı? Ne kadar zamandır birbirlerinin gözlerinin içine bakmıyor, teknolojik aletleri ellerinden bırakıp, birbirlerinin ellerini tutmuyorlardı? **Bildirim sesi kadar birbirlerine nasıl olduklarını, üzüntülerini, sevinçlerini, sevgilerini bildiriyorlar mıydı acep?**

Gözler ekrana kilitlenmişken, bir zamanlar birbirine dokunan eller artık soğuk cam yüzeylerde kayıyor; sesler, kalpten kalbe değil, dijital yankılarla karşıya ulaşıyordu. **Aynı evde oturan bu insanlar fark etmeden farklı evrenlerde gezinen yalnız gezginlere dönüşmüşlerdi.** Bir zamanlar kahkahalarla dolan sofraların yerini bir bildirimle gelen yemekler ya da sandviçler almış, o da sessiz bildirim sesleriyle bölünmüş, yarım kalmıştı. Çarşı pazar gezip, sohbet ederek, deneyerek, pazarlık yaparak, eksiği kara kaplıya yazdırılarak yapılan alışveriş kavramı da kalmamıştı. Parmakların ucunda istediğin mağazaya girip, istediğin model ve renkte ürün kargoyla istediğin zaman kapıya kadar geliyordu. Teknoloji ilerledikçe her bağlantı bir duygusal kopuşun sessiz yankısı olmuştu. **Ne ara kalplerin ritmi algoritmaların temposuna yenik düşmüş, duygular birer veri paketine dönüşmüştü?**

O gün iletişim ağı kesildi. İlk tepki, panik olan **Zeynep**'ten geldi. Ardından **"Tam kazanıyordum, lanet olsun! Ne oldu bu internete?"** diye bağırıp, kıyamet koparak salona gelen **Mert**'tendi. Gürültüye uyanan **anne** gözlerini açtı, esneyerek elindeki telefona baktı. Sinyal aradı, yoktu. **Baba**, kaykılmış koltuğundan **Mert**'in feryatlarıyla fırlayınca üzerinde bulunan meyve tabağı yere düştü, meyveler, meyve kabukları yerlere saçıldı. Uykulu gözlerle modeme yaklaştı, kabloları kontrol etti. Sahiden veri yoktu. Televizyonda geçen alt yazı dikkatlerini çekti. **İnternet, siber saldırı nedeniyle ülke genelinde kapatılmıştır.** Herkes sustu. Uzun zamandan sonra ilk kez aynı odada, aynı boşluktaydılar. Kendilerini sanki ıssız bir adada yapayalnız kalmış gibi hissettiler. Ortaya söylenen sözler bitip yapılacak bir şey olmadığını idrak ettiklerinde sustular. **Herkes kendi sessizliğinde zihninin susmasını beklemeye başladı.** İlk dizginlerini toplayan **anne** oldu.

Oturduğu yerden kalkıp mutfağa gitti, çay koydu. Hemen uzun zamandır kullanmadığı beyaz üzerinde kırmızı kalpli mutfak önlüğünü boynuna taktı, çayın yanına evdeki malzemelerle güzel bir kek çırpıp fırına attı. **Baba** kilere geçip köyden gelen mısır koçanlarını çıkardı. Bir zamanlar hevesle aldığı sarı gri renkli iş eldivenlerini ellerine takarak koçanlarından mısırları ayıklayıp patlatmaya başladı. Mutfaktan gelen kokulara kayıtsız kalamayan **Zeynep** sessizce mutfağa geldi, **Mert** de peşinden.

Anne çayı doldururken **Zeynep** uzun zamandır kullanılmayan pasta tabaklarını çıkarıp keki servis yaptı. **Baba** mısırı getirdi. **Mert** bıçağı sadece oynadığı bilgisayar oyunlarında kullandığı için meyveleri dilimlerken elini kesti. Basit bir kesikti, ama anne hemen pansuman yapıp **Mert**'in elini sardı. Her biri sessizce mutfaktaki yuvarlak masanın etrafında yerlerini aldılar. Çaylar yudumlanmaya başladı, mis gibi anne keki yanında. Ama kimse konuşmuyordu. Her biri boşlukta sudan çıkmış balık gibiydiler. Kendi sessizliklerinde bir süre daha debelendiler. Sonra **anne** fısıldadı. **"Biz ne zaman bu kadar uzaklaştık birbirimizden?"** Kimse cevap vermedi. Bir süre sonra **baba** büyük bir iç çekişle **"Ey gidi günler, ey..!"** diyerek çocukluğunun tozlu kapılarını araladı. Annesinin ocak ateşinde zeytinyağı tenekesinde mısır patlattığı yokluk günlerini anımsadı. Evin ortasında gürül gürül meşe odunlarının çatırdayarak sobanın içinde renkten renge girerek yanışını hatırladı. Üzerinde cızırdayan çaydanlıktan yayılan ıhlamur kokusu, patlayan kestanelerin o eşsiz lezzetini duyumsayarak, sobanın etrafında sıralanıp dinlediği çocukluğunun masallarını bir bir anımsadı. Anımsadıkça anlatmaya başladı. Herkes pür dikkat dinliyordu. **Baba** yoruldu, bu sefer **anne** başladı özlemlerle annesinin anılarını, hikâyelerini anlatmaya. **Zeynep** ile **Mert** büyük bir ilgiyle dinliyor, gülmekten gözlerinden yaşlar geliyordu.

Anne çaydanlığı ikinci kez kaynattı, bu sefer ıhlamur demledi, içine bir avuç kuşburnu attı, annesinin yaptığı gibi. Telefonlar hâlâ sessizdi, ama herkes konuşuyor, gülüyor, birbirinin gözünün içine bakıyordu.

Anne kalktı mis kokulu ıhlamurları doldururken, **baba** kütüphaneyi açtı, albümleri çıkardı. Eskimiş, sararmış fotoğraflar yayıldı masanın üzerine. Önce anne ve babanın evlilik resimlerine bakıp yorumlar yapıldı. Bir karış gömlek yakalarının, İspanyol paçaların, babanın uzun saçlarının, annenin kısacık etek döpiyesiyle elinde eldivenleri, babaannenin saçının modeli, üzerine taktığı şapkası, dedenin bastonu, fötr şapkası, 57 model Chevrolet arabası, büyükbabanın kullandığı Cadillac arabası, anneannelerinin mücevherleri bir bir incelendi. Kahkahalarla benzetmeler, yorumlar yapıldı. Kimine imrenildi. Kimi çok komik bulundu.

ıhlamur ile kuşburnunun birbirine karışan aroması ve rengi iyice birleşmiş mutfağa mis gibi kokular yayılmıştı. **Anne** ıhlamurları tekrar doldurdu.

Sıra **Zeynep** ile **Mert**'in albümüne geldiğinde, modemin ışığı geri geldi. Telefonlar titredi. Herkes göz ucuyla telefonlara baktı, ama kimse telefonuna uzanmadı. Çünkü **aile arasında öyle bir bağ kurulmuştu ki, ne gelen sinyal, ne de biriken mesajlar o anki kapsam alanına giremedi.** (17.10.2024)



AKRAN ZORBALIĞINA YAKINDAN BAKMAK: EKOLOJİK BİR SOHBET

Kübranur DURAN
Çiğdemim Derneği Bursiyeri

Akran zorbalığı dendiğinde çoğu zaman akla okul bahçesinde yaşanan küçük tartışmalar geliyor. Oysa işin aslı, bu davranışların çocukların dünyasında çok daha derin izler bırakabildiği yönünde. Özellikle **okul öncesi dönemde yaşanan zorbalık deneyimleri**, çocukların kendilerini nasıl gördüklerini, arkadaşlık ilişkilerini nasıl kurduklarını ve sorunlarla nasıl başa çıktıklarını uzun vadede etkileyebiliyor. Bu yazıda akran zorbalığını, **Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nı** rehber alarak, biraz daha sohbet eder gibi ele almak istiyorum.

Zorbalık Nereden Çıkıyor?

Zorbalık çoğu zaman tek bir çocuğun "**kötü davranışı**" gibi düşünülür. Oysa mesele bundan çok daha karmaşık. Bir çocuğun zorbalık yapması ya da zorbalığa maruz kalması, yalnızca onun kişilik özellikleriyle açıklanamaz. Çocuk; ailesiyle, öğretmeniyle, arkadaşlarıyla ve içinde yaşadığı toplumla sürekli etkileşim hâlinindedir. İşte **Ekolojik Sistemler Kuramı** tam da bu noktada devreye girer ve bize şunu söyler: **Çocuğun davranışlarını anlamak istiyorsak, onun etrafındaki tüm halkalara birlikte bakmalıyız.**

En Yakın Halka: Aile, Okul ve Arkadaşlar

Çocuğun hayatındaki en yakın çevreyi oluşturan **aile, okul ve akran grubu**, zorbalığın şekillenmesinde kilit rol oynar. Evde sevgi ve ilginin yeterince hissedilmediği, disiplinin daha çok ceza ve güç üzerinden kurulduğu ailelerde büyüyen çocukların, bu dili okulda da kullandıkları görülmektedir. Yani **çocuk, evde gördüğünü dışarıya taşır.**

Öte yandan, **zorbalığa maruz kalan çocukların** da genellikle benzer aile örüntülerine sahip olduğu dikkat çekmektedir. Aşırı koruyucu tutumlar ya da ebeveynlerle kurulan mesafeli ilişkiler, çocuğun akranları karşısında kendini savunmasını zorlaştırabilmektedir. Okul ortamında ise öğretmenlerin yaklaşımı belirleyicidir. **Kendini güvende hissedenden, sınıfta adil ve sıcak bir iklimle karşılaşan çocukların, zorbalığa yönelme olasılığı belirgin biçimde azalır.**



Halkalar Birbirine Değdiğinde

Aile ve okul arasındaki ilişki, çoğu zaman gözden kaçan ama çok önemli bir noktadır. Öğretmen ile ebeveyn arasında sağlıklı bir iletişim olduğunda, çocuğun yaşadığı sorunlar erken fark edilir ve büyümeden ele alınabilir. Ancak bu bağ zayıf olduğunda, zorbalık davranışları sessizce devam edebilir. **Çocuk evde susar, okulda yalnız kalır ve sorun giderek derinleşir.**

Çocuğun Görmediği Ama Hissettiği Etkiler

Çocuğun doğrudan içinde yer almadığı bazı durumlar da davranışlarını etkiler. Örneğin ebeveynlerin iş yaşamındaki yoğun stres, eve taşınabilir. Yorgun, gergin ve tahammül eşiği düşük ebeveynler, farkında olmadan daha sert tutumlar sergileyebilir. **Bu durum, çocuğun duygularını düzenleme becerisini zorlaştırır ve zorbalık davranışlarını tetikleyebilir.**

Toplum ve Ekranlar Ne Söylüyor?

İçinde yaşadığımız toplumun şiddete bakışı da çocukların davranışları üzerinde etkilidir. şiddetin normalleştirildiği, sert davranışların güçlü olmakla eş tutulduğu ortamlarda zorbalık daha kolay ortaya çıkar. **Medya** da bu tablonun önemli bir parçasıdır. şiddet içerikli diziler, oyunlar ve videolar, çocuklara sorun çözmenin yolu olarak saldırganlığı gösterebilir.



Zamanın İzleri

Bütün bu halkaları saran bir de **zaman boyutu** vardır. Salgınlar, doğal afetler, zorunlu göçler ve toplumsal travmalar, **çocukların güven duygusunu** sarsabilir. Böyle dönemlerde çocuklar ya daha kırılgan hâle gelir ya da yaşadıkları gerginliği akran ilişkilerine yansıtabilir. Bu da zorbalık riskini artıran bir başka faktördür.

Peki Ne Yapmalı?

Akran zorbalığıyla mücadelede sihirli bir çözüm yok. Ancak şunu biliyoruz: Sadece çocuğu değiştirmeye çalışmak yeterli değil. Ailelerin, öğretmenlerin ve toplumun birlikte hareket etmesi gerekiyor. **Çocukların duygularını ifade edebildikleri, hata yapmaktan korkmadıkları ve kabul gördükleri ortamlar oluşturulduğunda zorbalığın etkisi azalıyor.**

Özetle, **akran zorbalığı tek başına bir çocuğun sorunu değil; içinde yaşadığımız ekosistemin bir yansımasıdır.** Bu ekosistemi daha güvenli, daha şefkatli ve daha kapsayıcı hâle getirdiğimizde, çocukların da birbirleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurabildiklerini görmek mümkün olacaktır.



KÜTÜPHANEDE SÖYLEŞİ: “ROMANLARIMDA VE ÖYKÜLERİMDE ANKARA”

Murat ÖZSAN
Yazar



Suat Ilgaz ile geçtiğimiz yaz tanıştık. O gün **Çiğdemim Derneği**'ne gittiğimde, **Suat Bey** derneğin neler yaptığını anlattı. Sohbetimiz **Oğuz Tansel Semt Kütüphanesi**'ni gezerken de sürdü. **Suat Bey**'in gözlerindeki o içten şevk, dernek yöneticilerinin samimiyeti, yürütülen faaliyetler ve artık mazide kaldığını sandığım mahalle ruhu beni derinden etkiledi. Kendimi bir anda **çocukluğumun Ankara'sında** buldum. Daha sonra söyleşi için arayıp davet ettiklerinde, bu daveti büyük bir memnuniyetle kabul ettim.

17 Ocak 2026 Cumartesi günü **Çiğdemim Derneği Oğuz Tansel Semt Kütüphanesi**'nde gerçekleştirdiğimiz

söyleşinin konusu **Ankara** olunca, söyleşi mahalle sakinlerinin ve dernek yöneticilerinin de katkılarıyla çok samimi bir havada geçti. Katılan herkese ve emeği geçen yöneticilere içtenlikle teşekkür ediyorum. Eserlerimde mekân olarak **Ankara**'yı kullanmayı özellikle seviyorum. Okuyucuya bu güzel şehrin belli dönemlerini, sokaklarını ve mekanlarını tanıtmayı kendime bir görev gibi görüyorum. **Ankara**'da geçen bir roman veya öykü yazmaya başlamadan önce -kurgusunu kafamda netleştirdikten sonra- anlatının geçeceği dönem ve yerlerle ilgili ayrıntılı bir araştırma yaparım. O döneme uygun müzikler seçerim. Sonra yarattığım karakterlerle birlikte bu mekânlarda gezintiye çıkarız. Onlarla konuşarak yaptığım bu gezintilerin keyfini tarif etmem zor. Çünkü bir noktadan sonra yalnızca yazmıyor, adeta yaşıyorsunuz. Ve bence **böyle hissederek yazılmış bir eser okuyucuyu da aynı derinlikte etkiliyor.**

“**Bana Borcun Var**” isimli romanımın bir bölümü **1995 yılının Ankara'sında** geçiyor. **Şafak** adlı karakter ODTÜ Hazırlık sınıfında öğrencidir. Bir cumartesi günü kızıyla birlikte ODTÜ'ye gittik; hazırlık binasını, Devrim yazılı stadi, “Alley” yolunu, yurtların çevresini karış karış dolaştık. Bol bol fotoğraf ve video çektik. ODTÜ'lü arkadaşlarımdan bilgiler aldım. YouTube'da öğrencilerin ODTÜ Hazırlık ve yurtlardaki ilk günlerini anlatan videoları izledim. Ulus Meydanı'ndaki Zafer Anıtı, kaidesindeki yazılar, o dönemin gençlerinin gitmeyi sevdiği mekânlar üzerine de ayrıca araştırmalar yaptım. Romandaki sahneler işte bütün bu birikimin ardından yazıldı.

“**Ve Ötesi**” tam anlamıyla bir **Ankara romanıdır**. 2012 yılının **Ankara'sında** geçer. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde son sınıf öğrencisi Filiz ile gazeteciliğe yeni adım atmış İpek, İbni Sina Hastanesi Nöroloji Kliniği Yoğun Bakım Ünitesi'nde yatan, bilinci kapalı ve kimliği belirsiz bir hastanın hatıra defterlerini okumaya başlar. Bu defterler aracılığıyla 1970'lerin sonundaki Ankara'nın Kızılay semtine uzanırız. Mimar Kemal İlkokulu'nda, Yüksel Caddesi'nde ve çevredeki sokaklarda dolaşırız. Boğaziçi Pastanesi'nde oturur, Kızılırmak Sineması'na gideriz. Gima'nın



önünde yapılan bir evlilik teklifine tanıklık eder, Meşrutiyet Caddesi'ndeki sekiz katlı bir binanın terasından Ankara'yı seyrederiz. Bu sahneleri yazabilmek için o dönemin siyah-beyaz fotoğraflarını önüme serdim, müziklerini dinledim ve en önemlisi bu bölgeleri adım adım dolaştım. Üşenmedim, Yüksel Caddesi'ndeki ağaçları tek tek saydım. Bu romanda benim için hoş bir ayrıntı da Ankara Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı olarak romanın içinde yer almamdır.

“Şişedeki Gemi” romanında ise **1990'ların Ankara'sı** var. O yıllarda Kızılay İnkılap Sokak'ta oturuyordum. Üst katımızda Devlet Opera ve Balesi'nde çalışan **Ünal ve Yavuz** isminde iki sanatçı dostumuz yaşardı. Ünal, Yavuz, o apartman ve hatta isim vermeden eşimle ben de romanın içindeyiz. Ayrıca dönemin gözde mekânlarından Tavukçu Lokantası'na uğrar, sahibi İsmail Bey'le tanışırınız. Tunalı Hilmi Caddesi, Gaziosmanpaşa, Kuğulu Park ve Eymir Gölü de anlatının durakları arasındadır.

“Umudun Rengi” romanımın büyük bölümü de **Ankara'da** geçer. Ana karakter Umut, Birlik Mahallesi'nde oturur ve Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü'nde öğrencidir. Bu romanda en sevdiğim sahnelerden biri, Umut ile Tülin'in Dost Kitabevi'ndeki tanışmalarıdır. Dost Kitabevi'nin Ankaralılar için özel bir yeri olduğuna inanıyorum. Bu yüzden eserlerimde yer vermeyi seviyorum. Ayrıca Umut'un anneannesi Fatma'nın genç kızlık anılarını dinlerken İncesu Deresi çevresindeki gecekonduklara gider, yazlık sinemalara gireriz. Roman boyunca Gezi olayları ve Güvenpark patlaması gibi toplumsal olayların, karakterlerin hayatlarını nasıl etkilediğine de tanıklık ederiz.



Öykülerimdeki Ankara'ya gelince... İçlerinde en sevdiğim, kitabıma da adını veren **“Yenişehir'de Bir Kavak Ağacı”** adlı öykümdür. Öyküdeki karakter, manavdan aldıklarını dolaba yerleştirirken gazete kağıdından yapılmış kesekağıdının üzerinde Sevgi Soysal'ın ölüm haberini görür ve üzülür. Karısı “Ama o öleli yıllar oluyor” deyince şaşırır. Ardından karısına üniversite öğrencisiyken Sevgi Soysal'la nasıl tanıştığını anlatmaya başlar ve bizi 1971 yılının Ankara'sına götürür. Ülkealan Pasajı'nda dolaşır, oradan Amerikan Pasajı'na geçeriz. Zafer Çarşısındaki Dost Kitabevi'ne girer, raflardaki Türk ve yabancı

yazarların eserlerine göz atarız. Bulvar'ın geniş kaldırımını boyunca uzanan kestane ağaçlarının altından yürür, Bulvar Pasajı'nın önünden geçip Piknik'e gireriz. Oturduğumuz masada dönemin siyasi ve toplumsal meseleleri üzerine koyu bir sohbet dönüyordur, onlara kulak kabartırız. Derken bir kavak ağacı sallanmaya başlar. Herkesle birlikte ayağa kalkar, onu seyrederiz. Sevgi Soysal da oradadır. Masasına oturur, onunla sohbet ederiz. **Yenişehir'de Bir Öğle Vakti** romanının kurgulanışına tanık oluruz. Ardından Sakarya Caddesi'ndeki Bilgi Kitabevi'ne gideriz. Amacımız Attilâ İlhan'la tanışmaktır ama onu orada bulamayız. Ve sonunda kavak ağacı devrilir.

Ankara bir sevdadır. Bu sevdayı yalnızca sözde bırakmayıp görünür kılmak ve yeni nesillere aktarmak hepimizin sorumluluğu olmalı. Bu açıdan **Çiğdemim Derneği'nin** çalışmalarını büyük bir takdirle izliyorum. Geçen ay açtığınız **“Ankara Kitapları Sergisi”**ni büyük bir beğeniyle gezdim.

Daha nice buluşmalar dileğiyle, sevgi ve saygılar sunuyorum.

ROMAN OKUMAK ZAMAN KAYBI MI?

Ekim ayının ilk yarısında **Ankara**'da her yıl olduğu gibi yine **Kitap Fuarı** düzenlendi. Son yıllarda bu fuarlara ilgi hayli fazla. Özellikle öğleden sonralarıyla, imza etkinliklerinin ve edebiyat söyleşilerinin olduğu saatlerde ve hafta sonlarında ziyaretçi yoğunluğu artıyor. Bu nedenle, daha rahat dolaşabilmek için hafta içinde fuara gittim. Gerçi o gün de bazı yazarların imza etkinliği vardı.

Stantlardan birinde romanları inceliyordum. O sırada kitaplarını imzalamak üzere bekleyen yazarla bir genç arasındaki konuşmanın sonuna istemeden kulak misafiri oldum. Genç, muhtemelen üniversite öğrencisiydi. Belli ki yazar kendisine, ders dışındaki zamanlarında roman okuyup okumadığını sormuştu. Delikanlının yanıtı ilgimi çekti:

- 21 yaşındayım. Artık boş zamanlarımda roman değil, farklı türde kitaplar okuyorum.

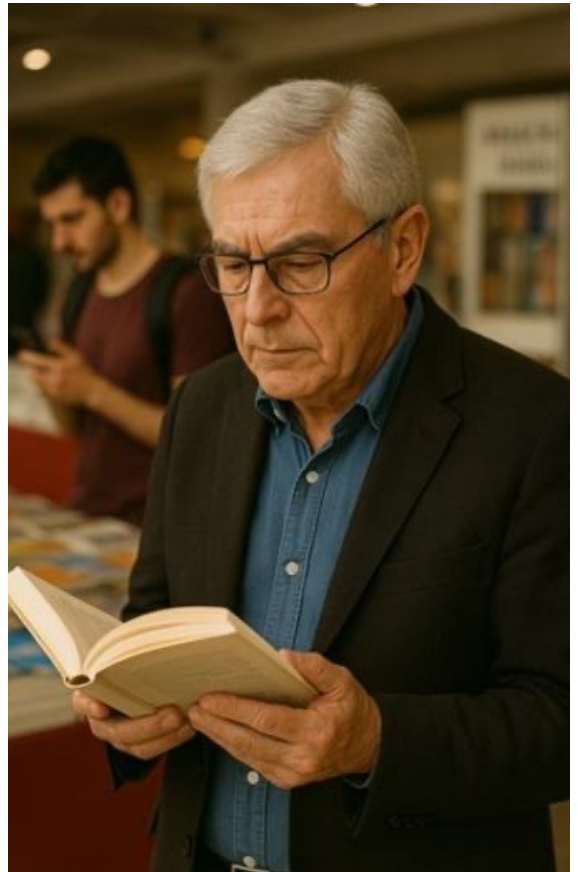
Yıllardır severek roman okuduğum için gencin kendinden emin bir şekilde verdiği yanıt beni hayli şaşırttı. Bir an, **roman okumak gerçekten vakit kaybı olabilir mi** diye düşündüm.

Aslında bu sözler, okuma tercihiyle birlikte, bilgiye ve zaman kavramına bakıştaki farklılığı da yansıtıyordu. Günümüzde pek çok genç, sadece sınavlara hazırlık, kariyer gelişimi veya belli bir alanda beceri kazanmaya yönelik kitap ve dokümanları okuyorlar. Öyle olunca da, roman bu kapsamın dışında kalıyor.

Böylesi yaklaşımların, bilginin yalnızca ölçülebilir ve doğrudan işe yarar türüne değer veren bir anlayışı yansıttığını söylemek sanırım yanlış olmayacaktır. Oysa **romanlar, insanın iç dünyasını, toplumsal yapıyı ve tarihsel dönüşümleri sezgisel biçimde kavratır**. Romandaki bir karakterin iç çatışmasını anlamak, bir toplumun dönüşümünü bir ailenin hikâyesi üzerinden izlemek, bilgi edinmenin yanında aynı zamanda hissetmek ve empati kurmaktır.

Genci dinlerken, **günümüz dünyasında zamanın, neredeyse parayla eş değer hâle geldiğini** düşündüm. Her dakikayı daha verimli geçirmek için insanlar kendilerine sürekli hedefler koyuyor ve bu hedeflere ulaşmak uğruna yoğun mesai harcıyor, işlerinde en kısa sürede en fazla verimi elde edebilmek için çabalayıp duruyorlar. Öte yandan giderek zorlaşan yaşam koşulları ve büyük kentlerde trafikte kaybedilen zamanlar da dikkate alındığında, maalesef kitap okumak, özellikle de roman okumak, birçok kişi için **gerekliliği sorgulanan bir eylem** hâline gelmiş bulunuyor.

Roman okumak zaman kaybı mı? sorusunun yanıtı, yukarıda da belirtildiği üzere sanırım biraz da kişinin bilgiden ne anladığına ve hayata bakış açısına bağlı. Bazı insanlar için sadece akademik bilgi, mesleğinde ilerleme veya teknik beceri yeterli olabilir. Böyle düşünenler, kurgu olduğundan romanları **'gerçeklikten uzak, zaman çalan'** metinler olarak değerlendirebilirler. Ancak böyle bir yaklaşımın, romanın gücünü ve işlevini göz ardı



eden bakış açısının ürünü olduğunu söylersek her halde hata yapmış olmayız.

Esasen **romanlar, insan ruhunun derinliklerini, toplumsal yapıdaki kırılmaların ve tarihsel dönüşümlerin birey üzerindeki etkilerini gözler önüne sererler.** Bir **Emile Zola** romanında işçi sınıfının sıkıntılarına tanık oluruz; keza **Orhan Kemal** romanında yoklukla mücadele edenlerin onurunu görürüz. **Dostoyevski** insanın karanlık yönlerini irdelerken, **Oğuz Atay** bireyin iç dünyasına dalar. Kısacası roman, insana insanı anlatır; üstelik kimi zaman hiçbir belgeselin veya tarih kitabının yapamayacağı kadar derinlikli bir şekilde yapar bu işi.

Roman okumak hayal gücünü geliştirir; çünkü zihin o sırada kendi başına sahneler kurmaya, gördüğü boşlukları tamamlamaya ve farklı olasılıkları düşünmeye çalışır. Bunun sonucunda kişi, günlük hayatta tek doğruya saplanmak yerine alternatif çözümler üretebilir.

Romanlar; okuyucuların, karakterlerin dünyasına girerek bakış açılarını ve anlama becerilerini geliştirmelerini, empati yetenekleriyle duygusal zekâlarını güçlendirmelerini sağlar. Bu da **kişiyi, iletişimde incelik, ikna becerisi ve ekip çalışmasında esneklik kazandırır.** Gerçekte hiç karşılaşamayacak insanların hayatlarına konuk olmak suretiyle, okuyucuları çok yönlü düşünen bireyler hâline getirir.

Ayrıca romanlar, **dili doğru kullanmayı ve ifade kabiliyetini de geliştirir.** Böylece insanlar daha etkili ve akıcı bir şekilde konuşup yazabilirler. Bunun yanı sıra **zihni, yeni fikirlerle besler;** bu da mesleki yenilikler, sanatsal üretimler ve kişisel hedefler için daha geniş bir vizyon sahibi olmayı sağlayabilir.

Unutmamak gerekir ki **romanlar, anlama biçimidir.** Yaşamı sadece nicel verilerle değil, duygularla, düşüncelerle ve hayal gücüyle kavrayabilmeyi öğretir. **Roman okurken zaman akar, ama aynı zamanda derinleşir.**

Ayrıca insanların fiziksel yorgunluk karşısında zihinsel dirençlerini korumalarına ve beyinlerini dinlendirmelerine yardımcı olur. **Mustafa Kemal Atatürk'**ün, Büyük Taarruzun hemen öncesinde Akşehir'deki karargahta **Reşat Nuri Güntekin'in Çalikuşu** romanını okuduğunu biliyoruz. Diğer taraftan, Çanakkale Savaşları sırasında da İstanbul'daki arkadaşı Bayan **Corinne**'e mektup gönderip roman isimleri önermesini istemiştir. Bunun üzerine Bayan **Corinne**, o savaş ortamında okuması için kendisine kitaplar göndermiştir.¹

Aslında '**vakit kaybı**' denilen şey, çoğu kez **vakit kaygısıdır.** Kısacası **roman, zamanı tüketmez, zamanı anlamlandırır.** Roman, hayat hızla akarken arada durup bakmayı, yaşamı sorgulamayı, hissetmeyi sağlar.

Genç üniversiteliye tüm bunları söyleme isteğiyle başımı kaldırdığımda, o çoktan telefonunun ekranında kaybolmuş bir hâlde stanttan uzaklaşıyordu...

KAYNAKÇA :

(¹) Tolga Aydoğan, "Kayıp Bir Mektubun İzinde", *Cumhuriyet*, 25.10.2025

(NOT: Bu yazı "Sanattan Yansımalar-Türkiye'nin Kültür Sanat Portalı"nda 03.11.2025 tarihinde yayınlanmıştır.)

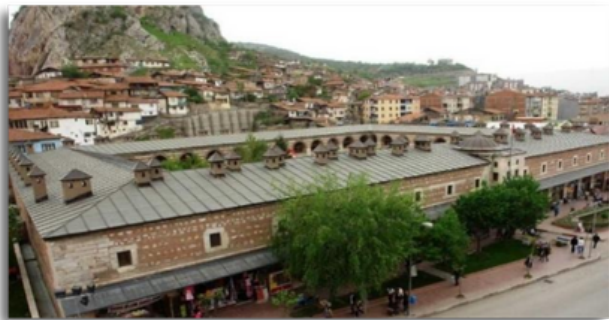
GÜZEL ŞEHİRLERİMİZİN GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLERİ VE TADILMASI GEREKEN LEZZETLERİ (6)

Bülent Gültekin AKINOĞLU
Dünya1 Vadi Sitesi

Değerli komşularım, güzel ülkemizin gezilip görülesi yerlerini, tadılıp denenmesi gereken tatlarını çok kısa bilgi notlarıyla sizlerle paylaştığım yazı dizisinin 6.sına devam ediyorum. Plaka numarası sırasıyla düzenlediğim yazı dizisinin, ziyaret edilecek şehirlerimiz için de bir referans olacağını umuyorum. Bu yazı 67 il için hazırlandı. Bir sonraki sayıda, sonradan il olan, 13 vilayet yer alacak. Keyifli okumalar...

59 Tekirdağ (Bisanthe); (üzüm diyarı); Bölgeler: Uçmakdere, Ganos Dağı, Işık Dağı (105 m, Bizans); Eriklice (Şarköy), Hareklesia, Hoşköy, Hora Feneri, Mürefte köyleri, Arkeoloji Etnoğrafya müzesi, Namık Kemal evi, Rüstem Paşa camii, Kastro plajı, Hayrabolu, Muratlı, Malkara, Süleymanpaşa, Çorlu, Saray, Kapaklı, Ergene, Marmaraereğlisi, Çerkezköy.

Yemekler: Çene çarpan çorbası, Tekirdağ köftesi, sini mantısı, cizleme, burma sucuk.



60 Tokat, Evdoxia; Bölgeler: Hz. Mevlâna, kültür yolu, Saat kulesi, Behzat Camii (Kanuni), Sulu sokak (Osmanlı evleri), Kaz gölü, Zile Kalesi, Niksar Kalesi, Turhal Kalesi, Latifoğlu Konağı (II Abdülhamit için yapılmış), Sulusaray kaplıcaları, Almus, Başçıftlık, Erbaa, Niksar, Pazar, Reşadiye, Turhal.

Yemekler: Tokat kebabı, Tokat çemeni, Tokat keşkeği, Zile pekmezi.

61 Trabzon, Trapezus; Bölgeler: Sümela, Uzun göl, Karestel Yaylası, Şolma Yaylası, Çakır göl (15 m), Trabzon Atatürk Köşkü, Trabzon Müzesi, Mavura Yaylası, Lapazan Yaylası, Hıdırnebi Yaylası, Boztepe.

Yemekler: Akçaabat köfte, hamsi tava, Hamsiköy sütlacı, hamsili pilav, kuymak, kara lahana sarması.



62 Tunceli, Dersim; Bölgeler: Pertek Kalesi, Keban Baraj Gölü, Munzur kıyıları, Karasu ırmağı, Peri suyu, Elti Hatun Camii, Baysungar Camii, Karagöl çağlayanı, Mazgirt Kaplıcası, Dereova Şelalesi, Aşağıdoluca, Ayrınlı, Ballica, Beytaş Bostanlı, Büyükyurt, Çevrecik, Dallıbahçe, Munzur, Ovacık.

Yemekler: Haşıl, soğan aşı, babuka, gulik.



63 Şanlıurfa, Edessa; Bölgeler: Balıklıgöl, Şanlıurfa müzesi, Haleplibahçe mozaik müzesi, Akoran vadisi, Harran kültür evi, Halfeti (Cittaslow), Batık camii; Göbeklitepe, Tarihi çarşı, Akçakale, Birecik, Bozova, Ceylanpınar, Halfeti, Harran, Hilvan, Siverek.

Yemekler: Şıllık tatlısı, söğürme, semsek, nohutlu bulgur pilavı.



64 Uşak, Temenothyria; Bölgeler: Clandras Köprüsü, Ulubey Kanyonu, Taşyaran Vadisi, Hamam Çayı (İmren Deresi), Uşak Arkeoloji Müzesi, Yeraltı şifa suları, Dokusele Deresi, Banaz, Eşme, Karahallı, Banaz çayı, Sivaslı, Ulubey.

Yemekler: Et basma, ciğer sarma, döndürme böreği, alacatene.

65 Van, Tuşpa; Bölgeler: Hoşap Kalesi, Gevaş (Manastır ve Dönemeç Sazlıkları) Tamar adlı kız ve genç çoban, Vanadokya, Yiğit Dağı, Muradiye Şelalesi, Bend-i Mahi çayı, Dereiçi travertenleri (Pamukkale benzeri), Van kedisi, Yedi Kilise, Hüsrev Paşa Camii, Çavuştepe Kalesi, Akdamar Adası, Bahçesaray, Başkale, Çatak, Van Gölü, Edremit, Erciş, Gevaş, Gürpınar, İpekyolu.

Yemekler: Tandırda Van balığı, çiriş pilavı, kurut aşu, inci kefali, senseger yemeği, ispanaklı borani, Kürt köftesi.



66 Yozgat, Bozok; Bölgeler: Çamlık Milli Parkı, Kazankaya Kanyonu (Hitit kalıntıları), Yozgat Müzesi, Konağı, Karslıoğlu Konağı, Akdağmadeni, Boğazlıyan, Sorgun, Çekerek, Şefaati, Sarıkaya, Çayıralan, Yerköy.

Yemekler: Testi kebabı, Yozgat böreği, mayalı bazlama, pezzik cacığı, altüst böreği, çiğdem pilavı.

67 Zonguldak, Sandraka;

Bölgeler: Ulutan barajı, Kızılcapınar barajı, Maden Müzesi, Gökgöl Mağarası, Ereğli Müzesi, Filyos kalesi, Cehennemağzı mağaraları, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçebey, Karadeniz Ereğli, Ovaköy, Zonguldak Limanı, Kilimli, Kozlu.

Yemekler: Malay, pumpum çorbası, tenekede tavuk, pırasalı mancar, kabaklı börek, beyaz baklava.



“MAYA’NIN GÜNLÜĞÜ” / ISABEL ALLENDE



Çiğdemim Derneği Edebiyat Topluluğunun “Kitap Sunum Etkinlikleri” kapsamında 12.01.2026 tarihinde Şilili Yazar **Isabel Allende**’nin “**Maya’nın Günlüğü**” romanının sunumu gerçekleştirilmiştir.

(Çeviri İnci Kut, 1. basım 2013, 3. basım 2024)

Isabel ALLENDE, 1942’de **Peru**’da doğdu. Şilili bir diplomat olan babasının görev süresi bitince ailesiyle birlikte Şili’ye geri döndü. 1967’de kariyerine gazeteci olarak Mampato ve Paula dergisi gibi Şili medyasında yazılar yayımlayarak başladı, burada “**Civilice a su troglodita**” (“İlkel İnsanı Uygarlaştırın”) adını verdiği köşesinde yazdığı yazılarla sesini duyurdu. 1973

Askerî Darbesi’nde babasının kuzeni **Salvador Allende**’nin öldürülmesinden sonra 1975’ten 1988’e kadar yaşadığı Venezuela’ya sığınmak zorunda kaldı. Allende, gerçekçi bir anlatım ve siyasal bir yaklaşımla büyümlü gerçekçiliğin gerçeküstümlü geleneğini ustaca kaynaştırmakta.

Isabel Allende çok üretken bir yazar olup, Türkçeye çevrilen eserlerini yazdığı yıllara göre;

1982 **Ruhlar Evi**, 1984 **Aşktan ve Gölgeden**, 1987 **Eva Luna** 1989 **Eva Luna Anlatıyor**, 1991 **Sonsuz Plan**, 1994 **Paula**, 1996 **Afrodit**, 1998 **Kaderin Kızı**, 2000 **Sararmış bir Fotoğraf**, 2002 **Canavar Kenti**, 2003 **Altın Ejder Krallığı**, 2003 **Yüreğimdeki Ülkem**, 2004 **Pigmeler Ormanı**, 2005 **Zorro**, 2006 **Ines**, 2007 **Günlerimin Özeti**, 2011 **Maya’nın Günlüğü**, 2013 **Cinayet Oyunu**, 2015 **Japon Sevgili**, 2017 **Kış Ortasında**, 2019 **Denizin Taç Yaprağı**, 2022 **Violetta**, 2023 **Rüzgar Adımı Bilir**, 2025 **Benim İsmim**

YAZARIN ÖDÜLLERİ:

1989 **American Book Award** (Eva Luna), 2004 **Commonwealth Award of Distinguished Service for Literature**, 2010 **National Prize for Literature**, 2014 **ABD Başkanlık Özgürlük Madalyası**.

OLAY ÖRGÜSÜ: Göçmenlik, Yeraltı dünyası (Uyuşturucu ve kadın ticareti, sahte para), Aile sırları, İç yolculuk, iç hesaplaşmalar, Hayatta kalma mücadelesi, Şili’deki askeri darbe sonrası yaşanan baskı ve zulümler, Yerel kültürden örnekleri içermektedir.

KARAKTERLER:

ASIL KİŞİLER: Maya Vidal / Laura Barron, Nidia Vidal (Nene), Paul Ditson (Papi), Mike O’Kelly, Manuel Arias, Blanca Schnake, Andres, Vidal (baba), Fakin (Köpek), Daniel Goodrich

YARDIMCI KARAKTERLER: Marta Otter (Anne), Susan (Üvey anne), Felipe Vidal (Nenenin ilk kocası), Don Lionel Schnake, Salak kedi, Bilge kedi, Liliana Trevino, Roy Fedgewick, Brandon Leaman, Adam Leaman, Joe Martin ve Çinli, Freddy, Dona Lucinda, Polis Arana, Hemşire Olympia Pettiford, Rahip Luciano Lyon, Laurencio Carcamo, Juanito ve Pedro, Dr. Pedreza

ANA DÜŞÜNCE: Toplumdaki kokuşmuşluk, gençlerin özellikle ergenlik dönemlerindeki isyankar tabiatlarından istifade eden uyuşturucu sektörünün ne kadar acımasız olduğu vurgulanıyor. Uyuşturucu ile birlikte alkol bağımlılığı, kara para, sahte para sektörüyle polis dünyası ile ilişkilerin her ülkede olduğu gibi Amerika’daki örnekleri de anlatılmış.

ESERİN ÖZETİ:

Anı, macera ve polisiye gibi olmasına rağmen hüznü aşk hikayelerini pembe dizi tadında ara ara pasajlar şeklinde veren bir karakteri var. Olaylar akıcı bir dille **Maya Vidal**'in günlüğünden okuyoruz. Kronolojik olarak anlatılan olaylar zaman zaman geri dönüşlerle **Maya**'nın geçmiş yaşam mücadelesine tanıklık ediyoruz.

Maya Vidal, 18 yaşında. Bebek iken annesi babaanneye terk etmiş. Babaannesi ve onun ikinci eşi tarafından büyütülmüş bir genç kız. Lisedeki arkadaşlarıyla oluşturdukları kızlar çetesi ile yaşlarının gereği yaşadıkları adrenalin dolu maceralar onu farkında olmadan bağımlı birisine dönüştürüyor. Uzun boylu ve futbol oyuncusu.

Aile **Maya**'nın madde bağımlısı olduğunu fark edince pahalı ama bir o kadar da başarılı bir merkezde 1 yıllık tedavi programına yerleştiriyor. Başından beri oradan kaçma düşüncesinde ve tedavinin bitimine 2-3 gün kala çıkan bir yangından istifade ederek kaçmayı başarıyor. Önce Yolda otostop ile bindiği bir TIR şoförünün (Roy Fedgewick) tecavüz ve şiddetine uğruyor. Kaliforniya'ya ulaşmak için daha kötülerini de olabilir düşüncesi ile aynı kişi ile Kaliforniya'ya kadar gidiyor. Yorgun ve yalnız iken kendisini uyuşturucu batağına çekecek kişi (**Brandon Leaman**) ile tanışıyor. Bu kişinin kurallarına uygun ve belirttiği sahte isimle (**Laura Barron**) çıkarılmış sahte kimlik, kişisel bakım ve şık kıyafetler ile bir çeşit VİP müşteriler için kurye ve para toplayıcılık yapıyor. **Brandon Leaman**'ın korumasındaki **Freddy**'nin de uyarmasıyla ortadan kayboluyor ve kendini satarak uyuşturucu temin etmeye ve günlük bir sefil hayata düşüyor. O günlerinde düşkün kadınlara yardım eden organizasyonların barınma ve gıda desteklerinden yararlanıyor, ama uyuşturucu bulabilmek için kendisi gibi zor durumda ama bebeği olan bir kadının parasını çalıyor. Ama bu vicdanını çok rahatsız ediyor.

Bir gün **Brandon Leaman**'ın da işbirliği yaptığı polis **Arana** ile karşılaşılıyor. **Arana** onun karnını doyuruyor ve **Brandon**'ın sakladığı paralarla ilgili bilgisi olup olmadığını öğrenmeye çalışıyor. Bilmesine rağmen bilgim yok deyince polis **Arana** 10 dolar da para verip ayrılıyor. Ama ardından **Brandon**'ın adamları onu buluyor ve söyletmek üzere tam işkence yapmaya başladıklarında daha önemli bir iş için onu eli ayakları bağlı, ağzına bez tıkanmış bir şekilde bırakıp çıkıyorlar.



Freddy onu ikinci kez kurtarıyor ve onu zorda kalan kişilere yardım eden hemşire **Olympia**'ya ya götürüyor. **Olympia**, kocası ve arkadaşlarının çabalarıyla iyileştirilip seyahat edebilir duruma gelince **Maya** büyükannesini aramalarını istiyor ve Büyük anne ve **Mike O'Kelly** onu almaya geliyorlar.

Artık polis ve mafyanın peşinde olduğu Maya'nın biletli seyahat etmesi sakıncalı. Bunun için büyükanne ve **Mike O'Kelly** nin kiraladıkları araç ile dönmeye karar veriyorlar. Dönüş yolunda **Brandon**'ın gizli yerine uğrayıp sahte paraları yok etmeye çalışıyorlar. Yolda ana yoldan görünmeyecek bir yerde yakarak yok ediyorlar. Klişeleri de Kaliforniya'ya döndüklerinde denize atmaya karar veriyorlar.

Döner dönmez büyükanne Şili' de **Maya**'yı koruyacak, gizliyecek bir dostu olan **Manuel Arias**'ın yanına yolluyor.

Şili'de ve Chiloe takım adalarında geçen bir yılı aşkın sürede kuzey/güney yarım kürelerdeki mevsimlerin farklılıklarını, ada halkının yaşam alışkanlıklarını ve geleneksel kültürlerindeki farklılıkları örnekler vererek bize aktarıyor.

Kitabın başlarında **Paul Didson** (Papi) ölmeden önce görülecek yerler listesini Galapagos adaları, Amazonlar, Kapadokya ve Machu Picchu olarak önermiş.

Dikkatimi en çok çeken ise bizde **İMECE** diye bilinen yardımlaşma benzeri uygulama olan **MİNGA**. Çok kişinin emeğine ihtiyaç duyduklarında başvurdukları bir yardımlaşma. Adaların geleneksel mimarisi olan ahşap evlerin bir yerden başka bir yere taşınmasında anlatılıyor.

Chiole adalarının bir başka özelliği ise Somon endüstrisinin Norveç'ten sonraki ikinci bölge olması. Deniz ve deniz ürünleri doğal olarak yemek kültürlerine de yansıyor. Adaların en meşhur yemeği turistik gösterilere dönüşen **CURANTO**. Tandır benzeri bir çukurda sebze ve deniz ürünleri ya da et ile yapılıyor.



Diğer bir geleneksel yemekleri ise Parmesan peyniri ve deniz ürünü yumuşakçalarla yapılan **MACHA**.

Maya'nın adalardaki serüveninde adaya gelen bir turist **Daniel** ile aşk ile tanışmasına da vesile oluyor.

Maya aşkı tanıyor ama fotoğraf ve video çekmeye meraklı **Daniel** adadan gittikten sonra bu aşk devam etmiyor.

Daniel'in çektiği ve paylaştığı fotoğraflardan polis **Arana** uzun zamandır aradığı kızın adının

Maya Vidal olduğunu, Chiole adalarında saklandığını öğrenip adaya geliyor. **Maya**'yı buluyor.

Sahte paraların ve klişelerin yerini öğrenmeye çalışırken aralarında geçen itişmeler sonucu kayalardan düşüyorlar.

Maya kurtuluyor ama polis **Arana**'nın cesedi denizde kayboluyor.

En büyük sürpriz ise **Maya**'nın biyolojik dedesinin **Andres Vidal** olmadığı, cevabı kitabın sonunda öğreniyoruz.

SAHTE SAAT

Saatçi Remzi artık yaşlanmıştır. Müşterileri, onun üstüne usta tanımazlar, mesleğinde namı almış yürümüştür. Etraftan gelenleri saymazsanız uzaklardan selam getirenler onu sora sora bulurlar. İşini eline alınca başkalaşır, şöhretinin boşa olmadığını ispat eder. Bilenler iyi bilir; dünyanın türlü laflarına kulağını tıkamıştır, **sözünün öncesi de sonrası da hep saat üzerinedir.**

Yarı sakalla çevrili uzun yüzünde kanlı canlı yaradılışını gösteren, yol yol damarların canlandığı hayat enerjisi vardır. Eskilerin sanki şarap içmiş gibi diye tabir ettiği kızıl harelerle bezenmiş elmacık kemikleri bebek yumruğu gibi ileri çıkmış, yusuvarlaktır. Kısa boylu, tıknazdır; kulakları yeterince duymasa da gözleri iyi görür, gözlüksüz bile okuyabilir. Ağarmış saçları şapkasının baskısı altında saçılmış saman gibi dört bir yana savrulur. Az konuşur, arada bir olsa da ters cevapları ile karşısındakini alaşağı etmekten çekinmez.

Dükkânı, **Yenimahalle Karakolu**'na yakın eski hamamın üstündeki **Güngördüler Pasajı**'nda, üstten girince sağdan ikinci sıradadır. Elli beş yıl aynı yerde bulunduğu cadde üstündeki otobüs durağına da "**Saatçi Remzi Usta**" ismi verilmiştir. İçeride yüzlerce kol saati, masa saati, duvar saati antikacı dükkânını andırır bir düzende sıralanmıştır. Uzun zaman ihmal edilmiş, kirli, tozlu ya da çalışmayan saat sayısı bir elin parmaklarını geçmez.

Girince, "**Patladın mı? Acelen ne?**" sözlerini duymak istemezseniz beklemek zorundasınızdır. Elini sadece saati almak ya da vermek için uzatır. Öyle ufak tefek tamirlere para düşünmez "**İstemez!**" cevabıyla keser atar. Alacağını ise parça değişimi, varsa yağlama, makine ayarı gibi açıklamalarla talep eder. Bir haftayı geçmiş tamirlere işi zamana yayar, kabul görmediğinde saati o dakikada iade eder.

O gün, iki genç hemen önüm sıra içeri girmişlerdi. Erkek esmer, uzun boyluydu; kısa saçı, keskin bakışları ancak bir subaya yakışırdı. Kızın uzun, siyah bukleli saçları beline kadar salınmıştı. O da öğrencilik heyecanından kurtulmuş, genç doktor sadeliğindeydi. Duruşuna bakılacak olursa kendini erkeğinin karar ve rehberliğine bırakmıştı. Hayatlarının en çılgın çağlarında gençlerin ayakları yere basmaz; onlar da aynı öyle kumrular gibi birbirlerine yakın duruyorlardı.

Esmer erkeğin içerideki kısa selâmı mesleğini asker olarak tahmin edenleri yanıltmayacak disiplinde verilmişti. Saat kordonunun ara sıra içe bükülmelerinden canının acıdığını ifade ederken açık yürekli gözüküyordu. Bir ara bu sıkıntıdan kolayca kurtulamazsa deri kayış kullanmayı tercih edebileceğinden de söz etti.

Remzi Usta'nın uzatılan saati alması, merceklî gözlüğünü takıp üçüncü ve beşinci halkada bir iki vidayı serbestleştirip diğerlerini ayarladıktan sonra geriye vermesi, meslekte çabukluk yarışmasında olsa rakiplerini erkenden pes ettirirdi. Delikanlı saatini sağ koluna taktı. Gençlerin memnuniyetlerini bakışlarından anlamak zor değildi. Kızın gözlerinde sürekli ışıldayan parlaklık, bukleli saçlarındaki parlaklıkla boy ölçüşemezdi. Mutluluk, değerli mücevher gibi o bir çift gözde gönlünce salınan bir taht kurmuş gibiydi.

Bileğe takılan saat birlikteliklerine vurulmuş kelepçe sağlamlığına erişmişti artık bu sefer can acıtmayacağından şüphe edilemezdi. Hayat yolunda daha kaç saatlerini böyle mutlu geçireceklerini kimseler bilemezdi. Kızın başı hâlâ esmer delikanlının omzuna dayalıydı. Arkadaşının sırnaşık kedi misali bıkıp usanmadan sokulmalarından biraz geri çekilen delikanlı borcunu sordu. Klasik söz gecikmedi: "**İstemez!**"

Cevap gençlerin pek hoşuna gitmemişti. Esmer delikanlının yüzü bir parça karardı. Cüzdanını çıkardı, bir iki parça kâğıt para bulabilmek için arandı, **“Valla, bu saat çok pahalı olduğu için yüklü para isteyeceğinizi sanıyordum.”** dedi. Bu arada **Remzi Usta**, babamdan yadigâr, kol saatimi operasyon masasına almış, arka kapağını açmaya başlamıştı bile. Başını kaldırmadan delikanlıya cevabını verdi: **“O saat sahte!”**

Delikanlının yüzü bu sefer iyice karardı, yanağının ortasında belli belirsiz pembelik oluştu. Kız başını arkadaşının omzundan kaldırdı. İlk kuvvetli tepki de ondan geldi. Bir eliyle kapalı camekândan içeri uzanmak istercesine ileri atıldı: **“Nasıl olur, o saati babam nişan hediyesi taktı. Sahte olamaz!”**

Usta, ya istemediğinden ya gerçekten duymadığından başka bir söze gerek görmedi. Sanki içeride televizyon açtı ve konuşmalar oradan geliyordu. Delikanlı tok sesini biraz daha yükseltti: **“Saatin sahte olduğundan emin misiniz?”** İçerideki hava sanki buz kesmişti, kimsenin nefes alıp vermesi hissedilmiyordu. Çalışan saatlerin hepsi kendi seslerini öne çıkarmak istercesine son güçlerini pervasızca harcıyordu. Hiçbirinin sesi bir diğerine benzemiyordu. İnsanların gözleri pür dikkat ustanın tarafına çevrilmişti.

Remzi Usta artık bu sözü duymuş, üstelik az önceki teşhisinden şüphe edildiğini de sezinlemişti. Her şeye ama her şeye göz yumardı, bir tek vurgun olduğu mesleğine toz kondurmazdı. Başını kaldırıp az önceki sözlerini hecelerini üstüne tek tek basarak yineledi. **“O sa-at sah-te!”**

Tezgâhın gerisinde koltuğunda gazetesi ile meşgul, altmışlı yılları geride bırakmış görünen kadın gözü önünde olup bitene daha fazla dayanamadı. Öne doğru bir ceylan çevikliğiyle hamle yaptı: **“İşine bak sen, çocukları üzme!”** dedi. Öğüdünü etkili kılmak için dirseğiyle yanından sertçe dürttü. Nafile! Onu değiştirmeye zorlamak, aç kaplanın ağızından lokmayı bırakmasını istemekten daha zordu: **“Bana işimi öğretmeyin!”**

Saatçi **Remzi Usta**, maalesef yaşından beklenen bilgelikten uzaktı. Onun bütün işi, iç içe geçmiş, irili ufaklı dişlilerle idi. Karşısındaki nişanlı, pırıl pırıl iki gencin bir hediye yüzünden tartışabileceklerini, bir de tartışmayı büyütürlerse aralarının bozulabileceğini düşünemiyordu. Delikanlı kızın elini bırakmış, saati kolundan çıkarmaya çalışıyordu. Kızın derin ve ani ürpermeyle büyüyen ela gözleri önce kahverengine, sonunda da gece karasına dönmüştü. Dişlerini sıkmasından söyleyecek bir söz bulamadığı anlaşılıyordu.

Keskin bakışlı delikanlı gözünü karartıp el çabukluğuyla kızın avucuna saati sıkıştırdı ve birkaç söz etmeden yapamadı: **“O babanın her işi sahte, benden selam söyle.”** Bir an bile düşünmeden kapıya yöneldi. Ardına bakmadan aynı hızla çekip gitti. Kızın yanağını sıyırıp süzülen yaşlar çenesinin tam ortasındaki derin gamzesinde toplanıyor, oradan daha iri damlalarla üstünü ıslatıyordu.

Kız, yalnız ve çaresiz bakındı. Neden elinin altından kayan nişanlısını tutamamış, **“Dur, nereye gidiyorsun?”** diyememişti. İki eliyle yüzünü kapadı. Şoke olmuştu. Ellerini yanına bıraktı, ardından cebine koymak istedi, sonra hepsinden vazgeçip iki yanağının üstünde öylece tuttu. Gözleri baktığı hiçbir şeyi görmüyordu. Balıklar nasıl sadece deniz hayvanlarını tanır, denizin dışında bir hayat olacağını tasavvur edemezse o da dışarıda tek başına ne yaptığının farkında değildi.

Saatçi ustası aradığını bulmuştu. Onu sadece büyülü saatler böyle coşkulu aşka getirebilirdi. O dakikalardan biri daha yaşanıyordu. **“İşte saat! Ver oğluna, o da versin oğluna!”** Sevindikçe kısa boylu adamın boyu dükkâna sığmayacak gibi bir uzuyor, bir kısalıyordu. Gökler çatırdasa onun gür sesi berraklığından bir şey kaybetmezdi. **“Kapak contası daha dün takılmış gibi diri!”**, **“İnce yay, gelinlik kızın nazlı saçı gibi örülü!”**, **“Siz de gelin bakın; rotating bezel görücüye çıkmam diyen bir deli âşık, bunu bir de benden dinleyin; hem saat yönüne hem de aksi yönde dönebilen tek parçadır o!”**, **“Volan... Eğri çark... Breguet yayı... Vaktiniz varsa oturup seyredin çarkları. Bu manzarayı ancak Van Gogh resmedebilir, onun dışında her şeye sahte derim. Sadece Van Gogh!”**

Genç kız toparlanmayı istedi. Aslında ne adım atmaya niyeti ne de dizlerinde azıcık mecali vardı. Rotating bezel saat yönünde bir çeyrek turunu tamamlamadan bir ömür bağlandım dediği nişanlısı, onu yüzüstü bırakıp gitmişti. Bu rotating bezel denen nesne saatin aksi yönünde yol almayacaksa toparlanmaya mecburdu. Bir ara elinden kayan saati eğilip yerden almak istedi. Vazgeçti. Bir şeyler mırıldandı, ne dediğini duyan olmadı.

“Kızım dükkânda sahte saat istemiyorum, al götür onu!” Kötü zamanlarda insanın kulakları kendine koşan matem sesinden başka tüm seslere yabancı kalır. Kalır üstelik kendi kalp atışını bile hissetmez. Az önceki mutlu genç kızdan geriye sadece yarı baygın ruhu kalmıştı. O da dükkâna terk etmek üzereydi. Birisi **Remzi Usta**'ya artık dur demeliydi. O olanca sesiyle yeniden gürlledi: **“Kızım yerdeki saati al, dedim sana!”**

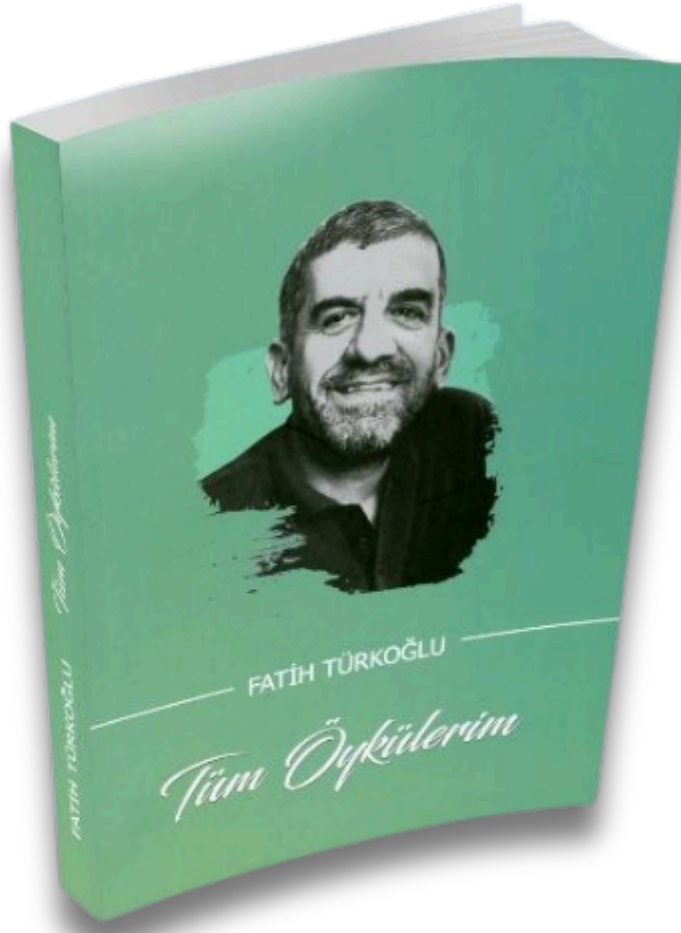
Sadece güçlü insanlar ister ve bekler. Oysa kızın istemek için bahanesi, beklemek için zamanı, yaşamak için umudu elinden çalınmıştı. **“Peki sahte aşkı buradan nasıl götürebilirim, siz bana onu söyler misiniz?”** Gerçekten yürekten konuşmuştu. Seven kadın, sevdiği erkeğin karşısında afyon yutmuş gibi olur; erkek, onun dünyasından çıktığında ise ona acı ile öğrenilmiş bir güçlülük kazandırır. Kadın da yaşadığı hayatın bir rüya olduğuna o vakit inanır.

Ustayı az önce dirseğiyle uyaran kadın, koşup kızın yanına geldi, anne şefkatiyle elini tuttu. **“Haydi, kızım; saatini al ve babana götür. Bak, her şey nasıl açıklığa kavuşacak. Ne olur üzülme!”** Kadının dilinden ancak bir kadın böyle süratli anlardı. Aşka yakın, aşktan uzak denilebilecek bütün sözleri ancak onlar birbirlerine yüz yüze, açıkça söyleyebilirlerdi. **“Artık babam da yok, Burak da yok, ne çare yolunu bekleyenim de... Hayat sahte ise benim kabahatim ne!”** sözleri hâkimin kalem kırma sesinden daha güçlü duyuldu.

Kadın, konuştuğu genç kızda beklediği etkiyi yaratamamanın sıkıntısını yaşıyordu. Sonunda o da isyan bayrağını çekti: **“Güzel kızım, kırk iki yılımı bu adamla geçirdim. O, en güzel sözlerini aha bu ufacık parıltılı demirlere söyler. Gündüzleri yanına geliyorum, belki dili sürçer de bana da bir iki kelam eder ama nerede o adam? Afrika fatihi Csipio'nun kızı Corneli'e ye elmasları sorulunca çocuklarını gösterirmiş. Bir oğlum olsaydı ona, 'Karını önce dilinle sev!' derdim. Kızım olsaydı 'Kocanı önce gözlerinle sev!' derdim. Ama görüyorsun bir ben, bir de bensiz o.”**

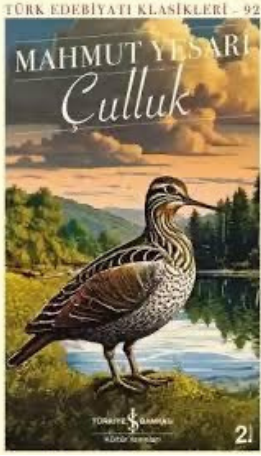
Genç kızın omuzları yerinden çıkmış gibi, elini kolunu kullanmaya gücü yetmiyordu. O hâliyle kapıya yöneldi. Birdenbire durdu. Sanki yuvarlanacağı uçurumu görüp korkmuştu. Döndü. **“Bir bardak su rica edebilir miyim?”** Gözlerindeki karalık gittikçe açılıyor, tatlı kahverengisi belirmeye başlıyordu. Kadın hayat yolunda bir nasihat daha bağışlamadan duramadı: **“Çocuğum insanlar, uçurum korkusuyla kendini uçuruma atarlar, kolla kendini!”**

Kız dudaklarını içeri büktü. Ormandaki tek tuzağa düşmüş geyik gibi kahrından boğuluyordu. Suyundan bir yudum alabildi. Elinin üstündeki damarlar yer değiştirip duruyordu, ağ gibi sarmaşık zarif ince kemikleri tek tek sayılabildi. Var kuvvetiyle sıktığı bardağı bir türlü sehpaye bırakmadı. Düşünceleri ne geriye ne ileriye akıyordu. Tek isteği vardı: düştüğü yerden ayağa kalkabilmek! İki lise öğrencisi kız neşe ile içeri girdiler. Anlaşılan dışarıdaki sohbetlerini bitirememişlerdi. Sarışın, mavi gözlü olanı neşeyle konuşuyordu: **“Remzi amcaya keşke cep telefonlarımızı da tamire getirebilseydik.”** Tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş diğerinin akli yabancı dil kurslarının pahalılığında olmalıydı ki daha ciddi idi. **“Bu kadar para veriyoruz, hocalarının gerçekten yabancı olduğundan bile şüphe ediyorum valla! Bu devirde her şeyin cılkı çıkmış!”** demiş bulundu. Neyse ki onlara aldırın yoktu. Fizikçilerin dediğine göre, her şeyin doğması, beslenmesi, çoğalması, başka bir şeyin bozulup çürümesiyle olur. Genç kız da hayatının geri kalanına doğru bulabildiği cesaretle iki üç adım attı. Durdu. Bekledi. Son kere dönüp yarım yamalak bakışıyla sessiz vedasını yapabildi. (6 Temmuz 2018)



(NOT: Bu öykü Fatih Türkoğlu'nun, “Tüm Öyküler” isimli öykü kitabında (Ayrıntı Matbaası, Ekim 2021, s. 43) yayınlanmıştır.)

Kitap Tanıtımı: “ÇULLUK”



Çulluk adlı roman, **Mahmut Yesari** tarafından, 1927 yılında yayımlanmış, Türk edebiyatının işçi sorunlarını konu alan ilk romanıdır. **Orhan Kemal**'den çok önce, fabrika işçilerinin sorunlarını, çalışma koşullarını ve işçilerin dünyasını anlatan ilk roman olması önemlidir. Olay, İstanbul'da **Cibali Reji (tütün) Fabrikası**'nda başlar. Münevver, Behire, Murat, Piç Hayri bu tütün fabrikasında çalışmaktadır. Tütün işçisi Murat, aynı fabrikada çalışan Münevver'e ilgi duymakta, hatta onu sevmektedir. Fakat Murat'ın akli memleketinde bıraktığı Esmâ'dadır. Esmâ'yı bir suyun yanında fildişi tarakla saçlarını tararken görmüş güzelliğine dayanamayarak kendini önüne atmış ancak Esmâ'yı ürkütüp kaçırmıştır. Murat'la, Münevver'in gönül ilişkisi

olmuş ve bu ilişkide şeytana uyan Münevver Murat'ı umutsuzca beklemeye başlamıştır. Münevver bir taraftan fakirlikle diğer yandan da Murat'la daha önce gönül ilişkisi yaşamış olan işyerindeki arkadaşları Halet, Gözlüklü Hikmet, Sarı Emine, Muhacir Şerife'nin kendisine attığı iftiralarla uğraşmaktadır. Piç Hayri, Murat'ın yakın arkadaşıdır. Piç Hayri, Murat'ın pansiyonunda kalan Sofya'ya âşıktır ve Murat'ın isteğiyle aynı pansiyona taşınır. Murat, köyündeki sevdiği kız olan Esmâ'ya benzediği için Münevver'le gönül ilişkisi yaşamıştır. Münevver'i gördükçe Esmâ'ya benzetmektedir. Hâlet'in dostu olan kabadayı Aziz ise Murat'la uğraşmaktadır. Murat bir güzel döver ama olay gazetelere yansınca işinden atılır. Murat bu kavga sonunda fabrikadan çıkarılmış ve işsiz kalmıştır. Bunun üzerine babasının çağrısına uyarak köyüne geri döner. Babası bağlarına sahip çıkmasını umarken o bütün zamanını Esmâ'yı aramakla geçirmektedir. Çocukluğundan beri nişanlısı olan Esmâ'yı artık ona vermemektedirler.

Esmâ'ya ulaşmak için mert bir insan olmasına rağmen her türlü soysuzluğu yapmayı göze almıştır. Fakat bu yolun onu hırsızlığa ve katillığe götürmesinden korkmaya da başlamıştır. Esmâ ise onun İstanbul'daki maceralarını duymuş olduğundan, Murat'a güvenmemekte onun bütün görüşme çabalarını boşa çıkarmaktadır. Esmâ'dan bir türlü kesin cevap alamayan Murat bir gün Esmâ'nın bulunduğu arabanın yolunu keser. Esmâ'nın da kendisini sevdiğini anlayan Murat onu kaçırmaya karar verir. Esmâ'yı birden karşısında görünce onu atının üzerine atarak alıp kaçar.

Fakat Esmâ'nın yakınları onlara yetişmiştir. Ve Murat ile Esmâ'ya ateş açarlar. Esmâ nefes darlığı çektiği için bu heyecan ve yorgunluğa dayanamayarak Murat'ın kollarında can verir. Murat vurulmuş, Esmâ hayatını kaybetmiştir. Doktorların hayatından umut kestiği Murat hastaneden sağ olarak çıkar. Murat hastanede iki ay sonra gözlerini açar; omuz kemiği kırılmış, artık çolak ve topal kalmıştır. Üstelik Esmâ'yı kaçıрма gününü, neler yaşadıklarını hatırlayamamaktadır. Murat hastanedeysen İstanbul'dan bir sürü mektup gelmiş, en sonunda ondan umudunu kesen Münevver, aynı işyerindeki Bekir'le evlenmiştir. Piç Hayri ve Sofya arasında da aşk ilişkisi başlamıştır. Piç Hayri mektubunda Esmâ'dan bahsedince birden Murat'ın hafızası yerine gelir.

Su çullukları da yakalanınca böyle sessiz, onurlu ölürlendi. Murat iyileştikten sonra gene İstanbul'a döner. Ama çolak ve topaldır. Münevver de evlenmiştir.

İş Bankası yayını ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında gazetelerde tefrika edilmiş bu romanı çok beğendim ve Mahmut Yesari'nin diğer bir romanı "Çam Tırtılları"nı da aldım.

*Her nere baksan zam, zalim feleğin işi.
Zalim felek diyor; 'enflasyon' işin başı.
Karlı, boranlı, dumanlı, dağların başı.
Garibim, varsa tırnağın, başını kaşı.
Ağayım der bakmazlar, kimi der, ben paşa.
Garibin halini görmezler ki hiç, şaş!a!
Feryat, figan, gardaş, kimler yardıma koşa?
Kolaysa der, var yoklukta bir de sen yaşa.
Sırtını dönmüşler der, fakir, gurabaya.
Kimi ata binip giderken, kimi yaya.
Ay sonu gelmiyor, günleri saya, saya.
Bilmem hangi bülbül gelsin, hal anlatmaya?
Ana, baba, çoluk, çocuklar, iş başına.
Gece, gündüz, çalış, ekmeğine, aşına.
Kimseler bakmaz sonra, kara göz kaşına.
Kapının önüne atarlar, tek başına.
Kiminin yükü pamuk, varlardan varlıktan.
Kiminin yükü kabuk, yoklardan yokluktan.
Kimi ağır der, uçurur, havadan, sudan.
Kimi taşıyamaz, seslenir, yarı yoldan.
Güven der; çok söyleme, halden, hanesine.
Binenler gidiyor, atına, devesine.
Kim kulak versin, davuluna, zurnasına?
Düğün, dernek diyorlar; çalgı, çengisine.*

*düşüncelerimle bir toplantı yaptım bugün
hiç anlayamadılar beni
susmaları gerektiğini söylemiştim
isyan ettiler
düşünüyorsan eğer
konuşmalısın dediler
konuşmalısın
içim acıdı
anlatamadım
nasıl suspus olduğumuzu
anlatamadım
otlar bile boy atar zamanı geldiğinde
sanki bir silindir geçiyor üzerimizden*

*ne güzel söylemiş ludingirra dört bin yıl önce
güzelliktir
sınırsızlıktır düşünmek
düşündüğünü söylemek
hiç sakınmadan
hiç korkmadan*

*çiçekten kuştan ağaçtan
taştan topraktan korkar mı insan
bir parçası değil miyiz doğanın
düşüncelerimiz evrenin bir parçası değil mi*

yıldızsız gökyüzünü kim ister ki

ŞUBAT AYI ÖNEMLİ GÜNLER, HAFTALAR VE OLAYLAR

H. Suat ILGAZ
Hanedan Apt.

- **1 Şubat 1901:** Amerikalı sinema oyuncusu Clark Gable dünyaya geldi.
- **1 Şubat 1979:** Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni, Gazeteci Abdi İpekçi uğradığı suikast sonucu hayatını kaybetti.
- **1 Şubat 1979:** Paris'te sürgünde bulunan İran Dini Lideri Ayetullah Humeyni, Tahran'a döndü.
- **1 Şubat 1999:** Müzik Sanatçısı Barış Manço (56) yaşamını yitirdi.
- **2 Şubat 1920:** Tiyatro ve Sinema Oyuncusu Cüneyt Gökçer dünyaya geldi.
- **3 Şubat 1468:** Matbaanın Mucidi Johannes Gutenberg (70) hayatını kaybetti.
- **3 Şubat 1809:** Alman Besteci Felix Mendelsshon Bartholdy dünyaya geldi.
- **4 Şubat:** Dünya Kanser Günü
- **5 Şubat 1940:** Halk Müziği Sanatçısı Özay Gönlüm dünyaya geldi.
- **5 Şubat 2020:** Amerikalı Sinema Oyuncusu Kirk Douglas (104) hayatını kaybetti.
- **7 Şubat 1812:** İngiliz Yazar Charles Dickens dünyaya geldi.
- **7 Şubat 1921:** Resmi Gazete'nin ilk sayısı yayınlandı.
- **8 Şubat 1828:** Fransız Yazar Jules Verne dünyaya geldi.
- **8 Şubat 1921:** Antep'e TBMM tarafından 'Gazi' unvanı verildi.
- **8 Şubat 1935:** Milletvekili seçimlerinde, Türk kadını ilk kez seçme seçilme hakkını kullandı ve TBMM'ye 18 kadın milletvekili girdi.
- **9 Şubat:** Dünya Sigarayı Bırakma Günü
- **9 Şubat 1881:** Rus Yazar Fyodor Mihayloviç Dostoyevski (60) hayatını kaybetti.
- **10 Şubat 1963:** Müzik Sanatçısı Candan Erçetin dünyaya geldi.
- **10 Şubat 2005:** Amerikalı Yazar Arthur Miller (90) hayatını kaybetti.
- **11 Şubat 1847:** Amerikalı mucit Thomas Edison dünyaya geldi.
- **11 Şubat 1920:** Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşu
- **12 Şubat 1809:** İngiliz Doğa Bilimci ve Biyolog Charles Darwin dünyaya geldi.
- **12 Şubat 2013:** Tiyatro Sanatçısı Tekin Akmansoy (89) hayatını kaybetti.
- **13 Şubat 1883:** Alman Besteci Richard Wagner (70) hayatını kaybetti.
- **13 Şubat 1918:** Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşu
- **13 Şubat 1967:** Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) kuruldu
- **14 Şubat:** Sevgililer Günü
- **15 Şubat 1564:** İtalyan Bilim İnsanı Galileo Galilei dünyaya geldi.
- **15 Şubat 1918:** Gümüşhane'nin düşman işgalinden kurtuluşu.
- **15 Şubat 2001:** Yazar Orhan Asena (79) hayatını kaybetti.
- **16 Şubat 1925:** Türk Hava Kurumu kuruldu.
- **17 Şubat 1600:** İtalyan Rahip, Filozof, Gök Bilimci Giordano Bruno (52), "aykırı görüşler beslediği" gerekçesiyle Roma Katolik Kilisesi Engizisyon Mahkemesinin kararıyla Roma'da yakılarak idam edildi.
- **17 Şubat 1926:** Medeni Kanun kabul edildi.

- **17 Şubat 1673:** Fransız Oyun Yazarı Moliere (51) hayatını kaybetti.
- **18 Şubat 1564:** İtalyan Heykeltıraş, Ressam, Mimar Michelangelo (89) hayatını kaybetti.
- **18 Şubat 1952:** Türkiye, NATO'ya katıldı.
- **18 Şubat 1954:** Amerikalı müzik ve sinema sanatçısı John Travolta dünyaya geldi.
- **19 Şubat 1473:** Polonyalı Bilim İnsanı Nikolas Kopernik dünyaya geldi.
- **22 Şubat 1943:** Avusturyalı yazar Stepan Zweig (61) intihar etti.
- **24 Şubat 1910:** Ressam Osman Hamdi Bey (68) hayatını kaybetti.
- **24 Şubat 1955:** Apple Computer Şirketinin kurucusu Steve Jobs dünyaya geldi.
- **25 Şubat 1907:** Yazar ve Şair Sabahattin Ali dünyaya geldi.
- **26 Şubat 1802:** Fransız Yazar Victor Hugo dünyaya geldi.
- **25 Şubat 1996:** Sanayici ve İş İnsanı, Koç Holding'in Kurucusu Vehbi Koç (95) hayatını kaybetti.
- **26 Şubat 1954:** Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dünyaya geldi.
- **26 Şubat 1961:** Önceki Milli Eğitim Bakanlarından ve Köy Enstitülerinin Kurucusu Hasan Âli Yücel (64) hayatını kaybetti.
- **27 Şubat 1902:** Amerikalı Yazar John Steinbeck dünyaya geldi.
- **27 Şubat 1932:** Amerikalı Sinema Oyuncusu Elizabeth Taylor dünyaya geldi.
- **27 Şubat 1936:** Rus Bilim İnsanı İvan Petroviç Pavlov (87) hayatını kaybetti.
- **27 Şubat 2011:** Eski Başbakanlardan Necmettin Erbakan (85) hayatını kaybetti.
- **28 Şubat 1533:** Fransız Deneme Yazarı Michel de Montaigne dünyaya geldi.
- **28 Şubat 1892:** Tiyatro Sanatçısı, Yönetmen, Devlet Tiyatrolarının kurucusu ve İlk Genel Müdürü Muhsin Ertuğrul dünyaya geldi.

2026

FEBRUARY

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

ŞUBAT AYI FIRTINALAR TAKVİMİ

H. Suat ILGAZ
Hanedan Apt.

Değerli Dostlar,

Çok uzun yıllardan beri, belirli iklim olayları, hemen her yıl aynı tarihlerde (belki bir iki gün farkla da olsa) hiç şaşmadan tekrarlanmaktadır. Eskiler bunlara uygun isimler vermişler ve işlerini planlarken bu tarihlere dikkat etmişlerdir. Bilgisayarlar ve akıllı telefonların henüz hayatımıza böylesine yoğun bir şekilde girmediği dönemlerde, neredeyse her evin duvarlarında asılı olan **Saatli Maarif Takvimlerinde**, anılan iklim olayları gün gün yer almaktaydı.

Biz de **Çiğdemim Derneği** olarak, iş ve tatil planlamalarında komşularımızın yararlanabileceğini düşünerek her ay düzenli bir şekilde, o ay içinde beklenen fırtınaların takvimini yayınlıyoruz.

Fırtına Adı	Fırtına Tarihi	Gün
Hamsi Fırtınası	1 Şubat – 4 Şubat	3 Gün
Fırtına	4 Şubat – 7 Şubat	3 Gün
Fırtına	10 Şubat – 13 Şubat	3 Gün
Fırtına	13 Şubat – 14 Şubat	1 Gün
1. Cemrenin Düşmesi (Havaya)	20 Şubat – 21 Şubat	1 Gün
Fırtına	23 Şubat – 25 Şubat	2 Gün
2. Cemrenin Düşmesi (Suya)	27 Şubat – 28 Şubat	1 Gün

Kaynakça:

- <https://toprakanaplatformu.wordpress.com/koye-ve-tarima-bakis/insan-ve-doga-dostu-tarim-2/firtina-takvimi/>
- <https://www.turksail.com/amator-denizci-kosesi/293-frtna-takvimi>

CİĞER TAVA TARİFİ

Önder YILDIRIM
Park Sitesi

MALZEMELER:

- 1 adet koyun karaciğeri
- 2 kaşık yağ (margarin)
- 2 veya 3 adet kuru soğan
- Yarım demet maydanoz
- 2 çay kaşığı sumak
- 1 çay kaşığı kırmızı biber
- 1 çay kaşığı karabiber
- 2 çorba kaşığı zeytinyağı
- Yarım limon ve tuz



YAPILIŞI:

Karaciğerin zarı soyulur, damarlar ve kelebekler ayıklanır, kuşbaşı doğranır. Bir tencerede **yağ** kızdırılır. **Ciğerler** atılıp karıştırılır. Harlı ateşte kapak kapatmadan karıştırılarak suyunu çekene kadar pişirilir. **Tuz ve karabiber** atılır. **Soğan** yarım halka şeklinde doğranır ve **kıyılmış maydanoz, tuz, kırmızı biber, sumak, zeytinyağı, limon suyu** ilave edilip karıştırılır.

Not: Ciğerlerin sertleşmemesi için harlı ateşte ve kapak kapatılmadan pişirilmelidir.

Dana ciğeri ile de bu tava yapılabilir; ciğerlerin taze olması önemlidir.

Not: Bu tarif çok eski bir yemek kitabından alınmıştır.

AYVA REÇELLİ KEK TARİFİ

Önder YILDIRIM
Park Sitesi

MALZEMELER (gerekli olanlar)

- 200 gr. Toz şekeri
- 200 ml. Süt
- 125 gr. Sana yağı Margarin (tereyağı da olabilir)
- 340 gr. Un (2,5 su bardağı)
- 5 gr. Şekerli vanilin (küçük paket halinde satılıyor)
- 10 gr. Kabartma tozu (küçük paket halinde satılıyor)



MALZEMELER (isteği bağlı olanlar)

1 çay kaşığı **tarçın**, 75 gr. **ceviz içi**, rendeden veya blenderden geçirilmiş 100 gr. **meyve reçeli**, 1 adet **portakal kabuğu** rendesi, bir veya yarım paket **kakao**, sarı veya siyah **kuru üzüm**, 1 veya yarım **portakal kabuğunun** tamamının iri çekilmiş rendesi.

YAPILIŞI:

Kek kalıbının iç tarafı bütün yüzeyi **eritilmiş yağ** ile iç tarafı fırça kullanılarak bütün yüzey yağlanır. Sonra üzerine un serpilerek bütün yüzey unlanır ve donması için buzdolabına kaldırılır. Hazırlık öncesi fırın 160 ila 175 dereceye göre ayarlanarak açılır.

3 **yumurta**, bütün malzemeleri alacak büyüklükte bir kaba alınır ve üzerine toz şeker dökülerek mikser ile karışım beyazlanana kadar çırpılır. **Süt, kabartma tozu, şekerli vanilin, eritilmiş yağ** ilave edilerek mikser ile karıştırmaya devam edilir.

Burada ben “**ayva reçelli kek**”e göre tarif vereceğim. Karışımın üzerine **tarçın**, ufaltma aletinde çekilerek ufaltılmış **ayva reçeli**, **portakal kabuğu rendesi** ve bıçakla doğranmış irili ufaklı **ceviz içi** ilave edilerek karıştırılır. Daha sonra 135x2=270 gr. (2 su bardağı) **un** ilave edilerek karıştırmaya devam edilir. Kıvamın cıvık olması halinde kalan un kısım kısım konularak kek hamurunun kıvamında olması sağlanır. Hazırlanan **kek hamuru** dolaptan alınan kek kalıbına konularak pişirmeye hazır olan fırında en az 30 dakika belirtilen derecede pişirilir. Verilen dakikanın sürenin sonunda, kekin pişip pişmediği ince bir çubukla kontrol edilir. Piştiği anlaşılan kek dışarı alınır, kalıpta bir süre bekletildikten sonra sallayarak çıkarılır bir tabağa alınır ve ters olarak yine soğuması sağlanır. Ondan sonrasını siz biliyorsunuz. **Afiyet olsun.**

Önemli : *Kuru üzüm kullanacaksanız üzümleri ıslatın kurulayın ve unladıktan sonra kek kalıbına alınmış kek hamurunun üzerine serpiştirin.*



ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI



Dayanışma Çalışma Grubumuz Gazi Hastanesi, Çocuk Onkoloji Servisine hikaye kitapları ve kutu oyunları ile çocuk bezleri götürerek ziyaret etti.

Hastanada **uzun süreli yatan** hasta sayısının çok olduğunu ve özellikle **hijyen ürünleri** ihtiyacı olduğunu öğrendik. Dönem dönem hastaneyi ziyaret ederek aşağıdaki ürünlerden götürmeye karar verdik. Sizlerden de destek bekliyoruz

Bu ürünlerden derneğimize veya muhtarlığımıza bırakabilirsiniz.

- Çocuk şampuanı
- Lif
- Havlu (el-yüz-banyo)
- Her boy çocuk bezi (paket açılmış da olabilir)
- Boya kalemleri
- Boyama kitapları



0312 2852047

0507 8685770

+60 Komşularımızla İngilizce seviye tespit sınavı

10 Ocak 2026



STGM (Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği)
tarafından düzenlenen
Çocuk Katılımı Mekanizmalarını Destekleme
Atölyesi'ne YK üyemiz Meliha Bilge katıldı.

14-15-16 Ocak 2026



Dr.Sevim Karaoğlu ile Kütüphanede Nesneleri Simgeleştirme Atölyesi

21 Ocak 2026

**YARIYIL TATİLİNDE
KÜTÜPHANEDE ÇOCUKLARLA**

**Dr.Sevim Karaoğlu ile
NESNELERİ
SİMGELEŞTİRME**

6-8 Yaş arası çocuklar

21 Ocak 2026
Çarşamba, 13.00-14.00

Çiğdemim Oğuz Tansel Semt
Kütüphanesi
Can Yücel Parkı İçi
Çiğdem Mahallesi

Kontenjan 15 kişidir ve
katılım için kayıt yaptırmak
zorunludur

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047



Çiğdemim Türk Halk Müziği Korosu, Şef Serbülent Yasun yönetiminde 75.Yıl huzurevinde 150 kişiye unutulmaz anlar yaşattı.

30 Ocak 2026



OCAK AYINDA AİDAT ÖDEMESİ YAPAN ÜYELERİMİZE TEŞEKKÜRLER				
Abdulkerim Çabuk	Didem Bitar	Halil Eray Bektaş	Mehmet Ali Özok	Saliha Emel Tedik
Abidin Taşkıran	Dilek Yıldız	Halil Nevruz	Mehmet Karayünlü	S.Serdar Çağatay
Alev İlgaz	Dönay Akdoğan	Hanife Nur Oktaç	Mehmet Konar	Samiye Apaydın Özgümüş
Ali Gökmen	Dursen Özsoy	Hasan Öner	M.Vecdi Seviğ	Sebat Kava
Ali Karakaya	Elvan Akbay	Hasan Suat İlgaz	Melih Karakadioğlu	sema yarar
Alptekin Aydın	Emel Çam	Hatice Gülben	Melih Taner Arın	Serdar Akar
Aslı Bilge	Emine Ümit Seviğ	Hatice Fatoş Gür	Meliha Bilge	Serpil Konak
Asuman Eraykutlar	Emre Aktuna	Hatice Yıldız	Meryem Beyter	Serpil Tüzün
Atanur Aydemir	Erkan Balkan	Hawwa Demirci	Muhtar Durmuş	Sevcan Çeçen
Aydan İnanmış	Ertan Göksu	Himmet Toprak	Muhteşem Yeniaras	Sevgi Doğan
Aynur İkizer	Ethem Ünal	Hüseyin Doğruyol	Murat Kutlu Volkan	Sevim Cumurcu
Ayşe Filiz Oran	Fahriye Semra Muhsinoğlu	Hüseyin Esat Yarar	Mustafa Bulu	Sevim Erdal
Ayşe Karadağ	Fatma Engin	Hüseyin Neftçi	Mustafa Türker	Sezi Sazlı
Ayşe Zühal Alpaydın	Fatma Alev Akman	İşık İşman	Müjdem Demet Yücelgen	Şerafettin Canaz
Ayşegül Akman	Fatma Atakol	İhsan Urcan	Mükerrem Kuyucu	Şule Aktuna
Ayşegül Nadar	Fatma Buket Polat	İhsan Yeniay	Naciye Ayten Şüküroğlu	Şükriye Canpolat
Ayten Yücel	Fatma Kökdil Sözen	İlknur Meriç Akyol	Necmi Çora	Tahir Bilge Arslanoğlu
Baybora Eryol	Fatma Özdemir	İmdat Aktürk	Nedime Güler Göçmen	Turhan Demirbaş
Bedriye Özgenç	Fatma Yurdanur Dünder	İslam Cumhuriyet	Neriman Atalay	Tülay Korkmaz
Behice Deniz Bayhan	Filiz Doğanay	İsmet Şipal	Nezehat Yeşim Yıldız	Tülay Ulupınar
Behice Egemen	Gloria Yolanda Yumurtacı	Kadriye Karakaya	Nilgün Türker	Ümmügülsüm Nurcan Arkan
Belir Tecimer	Gönül Öner	Kamuran Örgen	Nilüfer Saraçoğlu	Vildan Keskin
Betül Tekin	Gül Bulu	Kemal Akın	Nuran Akşehirli	Yadigar Koç
Beyhan Ergon	Gülcan Özkan	Kenan Ziya Cengiz	Nurhan İpek	Yeşim Neftçi
Beyhan Zülaloğlu	Güliden Tatlısu	Kübra Tülay Uluöz	Osman Fazıl Kurutlu	Yurdaer Erkol
Bülent Gültekin Akınoğlu	Gülemser Dinçer	Lale Füsün Pamir	Önder Yıldırım	Yurtta Yüksel Topkaya
Can Deniz Çam	Gülser İnci Gökmen	Lale Olcay	Pınar Aydın Odwyer	Yusuf Konmaz
Canan Akar	Güngör Can	Leyla Demir	Rabiye Akın	Zafer Eşit
Çetin Örgen	Günseli Teoman	Mahmut Gök	Sabiha Öner	Zafer Güdüllüoğlu
Deniz Eren Nergiz	Hafize İclal Özçubuk	Makbule Ayla Altuğ	Sabriye Turtanak	Zehra Kıracı
				Zehra Sevin Ersoy

Her türlü bağış ve yardımlarınız ile aidat ödemeleri için aşağıdaki hesap numaramızı kullanabilirsiniz.

Hesap Adı: Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği
T.İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 - 0001560

IBAN: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

Aidat ödemesi için açıklama kısmına **"AİDAT"**

Burs (Eğitim Desteği) fonumuza destek olmak için açıklama kısmına **"BURS"**

Sokak Hayvanlarına mama desteğinde bulunmak için açıklama kısmına **"MAMA"**

Bağış yapmak için açıklama kısmına **"BAĞIŞ"** yazınız.

Tüm destekleriniz için teşekkür ediyoruz.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

TEŞEKKÜR

OCAK AYINDA BURS FONUMUZA DESTEK OLAN BAĞIŞÇILARIMIZA TEŞEKKÜRLER.			
Ayşe Özkaya	4.500,00	M. Mine Akın	1.000,00
Bedriye Özgenç	250,00	Melahat Önal	1.500,00
Berrin Uçkun	4.500,00	Meltem Ergün	500,00
Birgül Demirtaş	750,00	N.Güler Göçmen	500,00
Bülent Gültekin Akinoğlu	1.000,00	Özlem-N.Kemal Aksoy	1.500,00
E.Ferhan Sabuncuoğlu	250,00	Seğmen A Blok Bahçe Grubu	1.500,00
Emel-İskender Yılgör	7.500,00	Serpil Kaymaz	1.500,00
Ertan Doğmuş	500,00	Sirke Satışı-Bener Özgürgil	1.000,00
H.Gülsüm Arifoğlu	600,00	Temel Briç Atölyesi -İlknur Meriç Akyol	4.900,00
H.İclal Özçubuk	2.000,00	Teoman Murat Özsan-Yazar-Kitap satışı	1.000,00
Kalder - Aysun Telek	10.000,00	Ülkü-Cihan Oğuz	7.500,00
Kamuran-Çetin Örgen	400,00	Yadigar Ayşe Dirican	750,00
Kenan Ziya Selçuk	750,00	Yusuf Konmaz	1.000,00
		Zehra Kıracı	500,00

OCAK AYINDA MAMA DESTEĞİNDE BULUNAN BAĞIŞÇILARIMIZA TEŞEKKÜRLER

N.Güler Göçmen
Dilek Yıldız
Zehra Kıracı
Z.Elif Er

OCAK AYINDA BAĞIŞTA BULUNAN KOMŞULARIMIZA TEŞEKKÜRLER

İrem Onbaşıoğlu
Abdulkerim Çabuk
İmdat Aktürk
Mehmet Konar
Zafer Güdüllüoğlu

Her türlü bağış ve yardımlarınız ile aidat ödemeleri için aşağıdaki hesap numaramızı kullanabilirsiniz.

Hesap Adı: Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği
T.İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 - 0001560

IBAN: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

Aidat ödemesi için açıklama kısmına **"AİDAT"**

Burs (Eğitim Desteği) fonumuza destek olmak için açıklama kısmına **"BURS"**

Sokak Hayvanlarına mama desteğinde bulunmak için açıklama kısmına **"MAMA"**


Bağış yapmak için açıklama kısmına **"BAĞIŞ"** yazınız.

Tüm destekleriniz için teşekkür ediyoruz.

Kadri Atabaş
Kişisel Resim Sergisi

31 Ocak - 2 Mart
2026

Cumartesi
14.00



Kale Mah. Alparslan Sok. No:24 Altındağ / Ankara
0 530 968 03 08

Emin Antik
Sanat Merkezi

3 Şubat 2026

Salı



SERAP SELÇUK ATABAŞ
Kişisel Resim Sergisi

31 OCAK - 2 MART 2026
CUMARTESİ 14:00

KALE MAH. ALPARSLAN SOK. NO:24 ALTINDAĞ/ANKARA
0 530 968 03 08

Emin Antik
Sanat Merkezi

AYLA AKSOYOĞLU
EFGAN BEYAZ
GÖKÇE HERECE
HATİCE KILIÇARSLAN

MURAT YILMAZ
NERMİN ALPAR
SERRA ASLANKALP
ŞAHİN CEYLAN



YENİ KARMA RESİM&HEYKEL
SERGİSİ
BULUŞMALAR

AÇILIŞ KOKTEYLİ 31 OCAK SAAT 15.00
31 OCAK-09 ŞUBAT 2026
ATLI SPOR KULÜBÜ LOKALI
Emniyet Mah, Alparslan Türkeş Cd. No:8,
06560 Beştepe/Ankara

@incirsanatgalerisi 05535845963

- 10.30 Dernek önünden hareket
11.00-12.00 **Emin Antik Sanat Galerisi'nde Serap Selçuk Atabaş ve Kadri Atabaş'ın anlatımı ile resim sergisi gezisi**
12.00-13.00 Kale'de serbest zaman
13.30-14.30 **Atlı Spor Kulübü Lokali'nde Ressam Ayla Aksoyoğlu anlatımı ile karma sergi&heykel sergisi gezisi**
15.00 Derneğe varış

Ulaşım ücreti 150 TL'dir.
Kayıt esnasında
ödenmesi gerekmektedir.



ÇİĞDEMİM DERNEĞİ



ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI

2. EL VE ÜRETİCİ PAZARI



22 Şubat 2026

Pazar

12.00-17.00 Arasında
DERNEK BAHÇESİ



www.cigdemim.org.tr @cigdemimdernegi 0312 2852047

Çiğdem Mah. 1551.Cadde No:14-A Çankaya-Ankara





ÇİĞDEMİM TÜRK HALK MÜZİĞİ KOROSU

ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI

TRT ANKARA RADYOSU, HALK MÜZİĞİ SES SANATÇISI VE KORO
ŞEFİ SERBÜLENT YASUN YÖNETİMİNDEKİ, ÇİĞDEMİM THM
KOROMUZ, YENİ DÖNEM ÇALIŞMALARINA 4 EKİM CUMARTESİ
GÜNÜ BAŞLIYOR.

Çalışmalar cumartesi günleri 11.00-13.00 saatleri arasında yapılacaktır.
Koromuza katılmak isteyen müzikseverler kayıt için derneğimizi
arayabilirler.

www.cigdemim.org.tr 0312 2852047



ÇİĞDEMİM YAD TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU



TRT Sanatçısı "**AZİZ ÇAĞATAY**" yönetimindeki
korumuz yeni dönem çalışmalarına 5 Ekim'de başlıyor.
Katılmak isteyen müzikseverleri pazar günleri
16.00-18.00 saatleri arasında bekliyoruz.

Ayrıntılı bilgi ve kayıt için
www.cigdemim.org.tr - 0312 2852047

**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

**14 Şubat
2026, Cts.
20.00**

DOSYA: KELEBEK
Yazan Lisa Genova
Çeviren Zeynep Lengerli
Rejisör İskender Altın
Şinasi Sahnesi

Gidiş-Dönüş servis dahil 260 TL. Üyelere 250 TL.
Servisler dernek önünden 19.15'de kalkacaktır.

"SANATSIZ KALAN BİR MİLLETİN, HAYAT
DAMARLARINDAN BİRİ KOPMUŞ DEMEKİR."
Mustafa Kemal Atatürk

CIĞDEMİM 1994

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 - 0530 6609583

[f](https://www.facebook.com/cigdemimdernegi) [in](https://www.linkedin.com/company/cigdemimdernegi) [ig](https://www.instagram.com/cigdemimdernegi) [yt](https://www.youtube.com/channel/UCqj8k8k8k8k8k8k8k8k8k8k) [tik](https://www.tiktok.com/@cigdemimdernegi)





**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

**28 Şubat
2026, Cts.
20.00**

EDMOND - ANKARA DT
Yazan Alexis Michalik
Çeviren İpek Özgüven
Rejisör İlham Yazar
Cüneyt Gökçer Sahnesi

Gidiş-Dönüş servis dahil 260 TL. Üyelere 250 TL.
Servisler dernek önünden 19.15'de kalkacaktır.

"SANATSIZ KALAN BİR MİLLETİN, HAYAT
DAMARLARINDAN BİRİ KOPMUŞ DEMEKİR."
Mustafa Kemal Atatürk

CIĞDEMİM 1994

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 - 0530 6609583

[f](https://www.facebook.com/cigdemimdernegi) [in](https://www.linkedin.com/company/cigdemimdernegi) [ig](https://www.instagram.com/cigdemimdernegi) [yt](https://www.youtube.com/channel/UCqj8k8k8k8k8k8k8k8k8k8k) [tik](https://www.tiktok.com/@cigdemimdernegi)







ÇİĞDEMİM SINEMA TOPLULUĞU



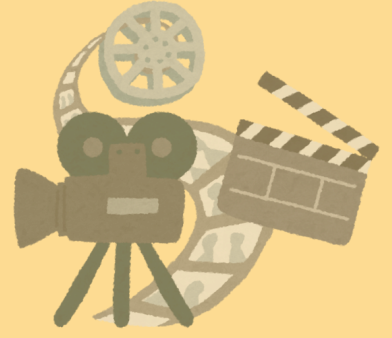
GAZAP ÜZÜMLERİ

Yönetmen: John Ford
Yapımcı: Darryl F. Zanuck
Oyuncular: Henry Fonda,
Jane Darwell, John Carradine.
Sunum: Aytül Aksongur

18 Şubat 2026
Çarşamba 19.30



Çankaya Belediyesi, Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551.Cadde Can Yücel Parkı İçİ



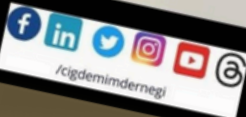
Çiğdemim Edebiyat Topluluğu

995 Km:
Murathan Mungan'ın
90'ların
Türkiye'sinde Geçen
Polisiye Romanı

23 Şubat
2026

Pazartesi 20.00
Çiğdemim
Kültürevi

Sunum
Adalet Temurtürkan



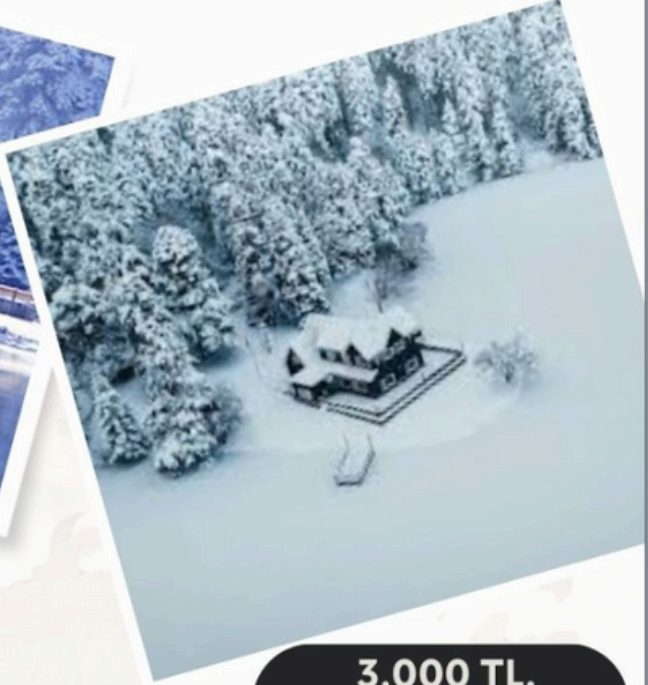
/ciğdemimderneği

www.ciğdemim.org.tr
0312 2852047 - 0530 6609583





BEYAZ BÜYÜ ABANT & GÖLCÜK GÖLLERİ GEZİSİ



- Abant girişinde serpm kahvaltı
- Abant Tabiat Parkı
- Gölcük Milli Parkı ve barbekü

7 ŞUBAT 2026

Cumartesi

07.00



3.000 TL.
Üyelere 2.950 TL.

Özel araçla ulaşım, Restaurantta Serpme Kahvaltı, Restaurantta Barbekü şeklinde öğle yemeği (Köfte, Patates Kızartması, Közlenmiş Domates ve Biber, Ayran, Sütlaç ve çay), TÜRSAB seyahat sigortası, Esanka Tur acenta refakati, Mili Park giriş ücretleri, tüm çevre gezileri ve rehberlik hizmetleri.



BİR BELGESEL BİR YÖNETMEN



İŞİĞİN HASADI

Yönetmen
Esin Özalp Öztürk'ün
katılımlarıyla

4 Şubat 2026
Çarşamba
19.30

İşçi hakları, çocuk işçiliği, kadınların güçlendirilmesi ve evrensel eğitim hakkı üzerine farkındalık yaratmaya çalışan ve aileleriyle birlikte soğan hasadı için Ankara'nın Evren ilçesine gelen mevsimlik işçilerin günde yalnızca 2 saat çalışan jeneratör etrafında şekillenen hikayelerini birlikte izleyecek ve söyleşeceğiz.



/cigdemimdernegi

www.cigdemim.org.tr



Çankaya Belediyesi, Hasan Ali Yücel Çankaya Evi,
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. Can Yücel Parkı içi



**KÜTÜPHANEDE
YAZARLARLA
SÖYLEŞİYORUZ!**

**ABDULLAH
ATAŞCI**

**"EDEBİYATLA TARİHİ
GÖRÜNÜR KILMAK"**

**21 Şubat
2020**

**Cumartesi
15.00**

Çiğdemim Oğuz Tansel Semt Kütüphanesi
Çiğdem Mah. 1551.Cadde, Can Yücel Parkı içi
www.cigdemim.org.tr - 0312 2852047





MAHALLEDE SÖYLEŞİYORUZ

SABAHATTİN ALİ'NİN ANKARA'DAKİ İZLERİ

Tolga AYDOĞAN
Yazar

25

Şubat

2026

Çarşamba

20.00

Çankaya Belediyesi
Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551.Cadde Can Yücel
Parkı içi



www.cigdemim.org.tr - 2852047



MAHALLEDE SÖYLEŞİYORUZ

Vefatının 25. yılında
Necati Cumalı



Metin Turan

Yazar



11
Şubat

2026

Çarşamba

19.30

Çankaya Belediyesi, Çiğdem Mahallesi
Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551.Cadde Can Yücel Parkı içi

www.cigdemim.org.tr - 2852047



Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği (ÇİĞDEMİM DERNEĞİ)

MİSYONUMUZ (ÖZGÖREVİMİZ)

Mahalleli olma kültürünü yaygınlaştırarak; mahalle sakinlerinin yaşam kalitesini yükseltmek ve karar alma süreçlerinde etkili olmak

VİZYONUMUZ (ÜLKÜMÜZ)

Mahalleli olma ve dayanışma kültürünün etkin olduğu, bölgesel ve ulusal karar alma süreçlerinde etkili olan, yaşam alanlarıyla farklı özellikteki bireylerin (yaş, cinsiyet, engelli) mutlu olduğu bir mahalle olmak.

Mahalleli olmak demek; Mahalleli olma ruhuyla (dayanışma, birlikte yapma, hareket etme ve iyi komşuluk), örgütlü yapıyla, tüm karar süreçlerine dâhil olmak, mahallesinin yaşam kalitesini yükseltirken otoritelere ve diğer örgütlenmelere yardımcı olmak

DEĞERLERİMİZ

Şeffaf Dernek, karar ve uygulamaları ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi paylaşır.

Gönüllü: Derneğin tüm çalışmaları gönüllülük esasına dayanır.

Dayanışmacı: Dernek, uygulamalarında; çevreye ve toplumsal olaylara duyarlı, yardımsever, paylaşımcı ve özverili bir yaklaşım sergiler.

Önyargısız: Dernek tüm uygulamalarında önyargısız davranır. Farklı fikir, görüş ve önerilere açıktır.

Bağımsız ve tarafsız : Dernek, Cumhuriyetin kuruluş değerleri ve Atatürk ilke, devrimleriyle çelişmemek kaydıyla farklı siyasi görüşlere eşit mesafede durur.

Katılımcı Dernek, kararlarını katılımcılık anlayışı (ilgili tüm taraflar, kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar vb.) ve uzlaşa ile alır. Misyon, vizyon ve değerleri doğrultusunda toplumsal karar alma mekanizmalarına katılır. Mahalleyi ilgilendiren her konudaki kapsamlı çalışmayı, ortak anlayış, işbölümü, yetki ve sorumlulukları belirleyip kabul gördükten sonra yurttaşlık bilinci ile ele alır.

Öncü : Dernek örnek uygulamaları ile toplumda ve çevresinde öncü bir rol üstlenir.

Öğrenen Bir Organizasyon: Değişim ve gelişime açıktır, bunun için tüm fırsatları değerlendirir.